

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Bakalárska práca

2025

Oliver Kováč

Univerzita Karlova v Praze

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Konflikty v systéme viacúrovňového vládnutia. Prípadová
štúdia mesta Košice**

Bakalárska práca

Autor: Oliver Kováč

Študijný program: Politologie

Vedúci práce: PhDr. Petr Jüptner, PhD.

Rok obhajoby: 2025

Prehlásenie

1. Prehlasujem, že som predkladanú prácu spracoval samostatne a použil len uvedené pramene a literatúru.
2. Prehlasujem, že práca nebola využitá k získaniu iného titulu.
3. Súhlasím s tým, aby práca bola sprístupnená pre študijné a výskumné účely.

V Prahe dňa

Oliver Kováč

Bibliografický záznam

KOVÁČ, Oliver. *Konflikty v systéme viacúrovňového vládnutia. Prípadová štúdia mesta Košice*. Praha, 2025. 84 s. Bakalárska práca (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálnych vied, Institut politologických štúdií, Katedra politologie. Vedoucí bakalárskej práce PhDr. Petr Jüptner, PhD.

Rozsah práce: 160 892 znakov

Abstrakt

Konflikty medzi úrovňami vlády sú celkom bežné, no ich vysoká početnosť môže spôsobovať problémy. To sa týka aj konfliktov medzi lokálnou a sub-lokálnou úrovňou. Čo však spôsobuje tieto problémy nie je jednoznačné. Na zistenie týchto premenných boli použité, analýza médií a zápisníc mestského zastupiteľstva, analýza zákonov a dokumentov miest, analýza hlasovaní v mestskom zastupiteľstve a rozhovory s vybranými respondentmi. Premenné môžu byť rozličné naprieč rôznymi mestami vzhľadom na špecifické inštitucionálne nastavenie každého mesta, preto bola vykonaná komparácia miest. Medzi tieto premenné patrí počet sub-lokálnych jednotiek a ich možné redukcia, systém financovania sub-lokálnych jednotiek a prerozdelenie právomocí medzi mesto a jeho sub-lokálne jednotky mestské časti. Špecifickou premennou je kumulácia funkcií štatutárov sub-lokálnych jednotiek a členov mestského zastupiteľstva, tá súvisí s vysokým počtom sub-lokálnych jednotiek a členov mestského zastupiteľstva. Kumulácia funkcií môže vytvárať konflikt záujmov pri hlasovaniach, ktoré sa týkajú mestských častí. To bolo potvrdené pomocou analýzy hlasovania, ktorá simultánne ukázala vplyv klubovej príslušnosti členov mestského zastupiteľstva. Politická motivácia bola potvrdená respondentmi rozhovorov aj ako dôvod rivality medzi úrovňami a spolu s chybami komunikácie sú hlavnými dôvodmi problémom spolupráce medzi úrovňami. Premennou ovplyvňujúcou vznik konfliktov sú aj osobné konflikty aktérov, ktoré ovplyvňujú najmä vznik malých – nepokračujúcich konfliktov.

Abstract

Conflicts between levels of government are quite common, but their high number may cause problems. That also concerns conflicts between local and sub-local level. What causes these problems is not unequivocal. Analysis of media and city council minutes, analysis of laws and city documents, analysis of city council votes and interviews with chosen respondents to determine these variables. Variables may vary across different cities considering specific institutional setting of each city; therefore, the comparison of chosen cities has been concluded. These variables are the number of sub-local units and their possible reduction, system of financing the sub-local units, and division of powers between city and its sub-local units. The specific variable is cumulation of mandates of sub-local unit statutory officers and members of the city council, which is related to the high number of sub-local units and city councilors. Cumulation of mandates may cause conflict of interest in votes concerning sub-local units. It has been confirmed through analysis of votes that simultaneously has also shown the impact of club affiliation of council members. Political reasons were confirmed through interviews with respondents also as a reason for political rivalry between levels and together with communication errors are the main reasons for problems of cooperation between levels of government. Personal conflicts also contribute to conflict emergence, but they mainly affect the emergence of small - non-continuing conflicts.

Kľúčové slová

viacúrovňové vládnutie, miestna samospráva, lokálna politika, mestské časti, Košice, konflikty

Keywords

multilevel governance, local self-government, local politics, city districts, Košice, conflicts

Title

Conflicts in Multilevel governance. A case study of the city of Košice

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som sa rád poďakoval svojmu vedúcemu práce, PhDr. Petrovi Jüptnerovi Ph.D., za trpezlivosť, ochotu, vynaložený čas a rady pri spracovaní práce. Taktiež by som sa chcel poďakovať doc. Mgr. Ing. Tomášovi Černěnkovi Ph.D. za odbornú konzultáciu a poskytnutie cenných pripomienok a rád dôležitých pre spracovanie práce. Rovnako d'akujem i všetkým respondentom, ktorí boli ochotní zúčastniť sa výskumu.

Obsah

ÚVOD	1
CIEĽ PRÁCE	3
METODOLÓGIA	3
1 TEORETICKÉ A KONTEXTUÁLNE ZAKOTVENIE.....	5
1.1 VIACÚROVŇOVÉ VLÁDNUTIE A JEHO PROBLÉMY	5
1.2 KONFLIKTY VO VIACÚROVŇOVOM VLÁDNUTÍ	7
1.3 PREDSTAVENIE DVOJSTUPŇOVEJ SAMOSPRÁVY KOŠÍC	9
1.4 KOMPARÁCIA S VYBRANÝMI MESTAMI.....	12
1.4.1 <i>Varšava</i>	12
1.4.2 <i>Praha</i>	14
1.4.3 <i>Komparácia miest</i>	16
2 PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA.....	18
2.1 KONFLIKTY MEDZI ÚROVŇAMI	18
2.1.1 <i>Príklady konfliktov mesta s mestskými časťami</i>	18
2.1.2 <i>Ďalšie konflikty</i>	21
2.1.3 <i>Profil aktérov konfliktov</i>	26
2.2 KUMULÁCIA FUNKCIÍ.....	29
2.2.1 <i>Analýza hlasovaní</i>	30
2.2.2 <i>Starostovia poslancami</i>	35
2.3 ANALÝZA VYBRANÉHO KONFLIKTU 1	36
2.3.1 <i>Chronológia konfliktu</i>	36
2.3.2 <i>Analýza vplyvu premenných na konflikt</i>	38
2.4 ANALÝZA VYBRANÉHO KONFLIKTU 2	40
2.4.1 <i>Chronológia konfliktu</i>	40
2.4.2 <i>Analýza vplyvu premenných na konflikt</i>	41
2.5 OVERENIE VPLYVU VYTIPOVANÝCH PREMENNÝCH	43
2.5.1 <i>Financovanie mestských častí</i>	43
2.5.2 <i>Deľba právomocí</i>	43
2.5.3 <i>Kumulácia funkcií</i>	44
2.5.4 <i>Zlučovanie mestských častí</i>	46
2.5.5 <i>Problémy spolupráce úrovní</i>	48
2.5.6 <i>Politická rivalita úrovní</i>	49
ZÁVER	52
SUMMARY.....	56
POUŽITÁ LITERATÚRA.....	57
ZÁKONY A VYHLÁŠKY	59
INÉ DOKUMENTY MESTA A MESTSKÝCH ČASTÍ.....	60
DATASETY	61
ZÁVEREČNÉ PRÁCE	62
ZDROJE Z MÉDIÍ	62
WEBOVÉ STRÁNKY	68
POLO-ŠTRUKTÚROVANÉ ROZHOVORY	69
ZOZNAM TABULIEK.....	69
PRÍLOHY	70

Úvod

Konflikty medzi úrovňami vo viacúrovňovom vládnutí nie sú veľmi diskutovanou témou v rámci odbornej diskusie,¹ pričom konfliktom na lokálnej úrovni nie je venovaných veľa príspevkov. V česko-slovenskom prostredí nebola tejto problematike venovaná žiadna pozornosť. Avšak podľa môjho názoru je táto téma zaujímavá a stojí za skúmanie. Viacúrovňové vládnutie sa začalo v krajinách bývalého východného bloku používať v 90. rokoch 20. storočia, po zmene politického režimu. S nastupujúcou reformou verejnej správy, ktorej súčasťou bola decentralizácia, ktorá nastáva s dôrazom na demokratizáciu a zefektívnenie riadenia spoločnosti.² Existuje pritom predpoklad, že výsledkom viacúrovňového vládnutia bude vznik konfliktov alebo kompromisných dohôd, z ktorých síce bude ťažiť každá strana, no nedôjde k vyriešeniu problému.³ Konflikty medzi aktérmi vládnutia prinášajú pozitíva vo forme stretu rôznych názorov a tým nájdeme efektívnejších riešení, či inovácií. No môžu mať aj negatívne následky, najmä ak je ich početnosť vysoká, a to napríklad vo forme zhoršenia efektivity vládnutia, či zablokovaniu prijatia politik, prípadne zablokovanie orgánu vlády.

Konflikty medzi jednotlivými úrovňami vlády zvyknú súvisieť s ich právomocami a financovaním, a je jedno či ide o konflikt centrálnej vlády s regionálnou úrovňou alebo federálnej úrovne so štátnou v prípade federácii, prípadne o konflikt medzi lokálnou úrovňou a centrálnou vládou⁴, podobné podmienky, kde centrálna úroveň vie zasahovať do regionálnej alebo lokálnej úrovne cez svoje postavenie existuje aj v prípade lokálnej a sub-lokálnej úrovne, teda miest a mestských častí. Na Slovensku sa vláda vykonáva v 3 úrovniach centrálnej (štát), regionálnej (samosprávne kraje) a lokálnej (obce) úrovni. Mestá Bratislava a Košice sú členené aj na 4. - sub-lokálnu úroveň – mestské časti, čo stanovujú ich samostatné zákony – v prípade Košíc ide o Zákon o meste Košice⁵. Ten pri jeho prijatí určil mestu dvojstupňovú samosprávu, tvorenú 22 mestskými časťami. Tie existujú na princípe obce, teda majú vlastných starostov, zastupiteľstvá, úrady, či kontrolórov, ale sú financované z rozpočtu mesta Košice. Práve mesto, prostredníctvom mestského zastupiteľstva, rozhoduje o ich počte, hraniciach, právomociach a financovaní prostredníctvom štatútu mesta.

Lokálna úroveň vládnutia je jedným zo základných prvkov demokracie a má mať garantovanú slobodu vo vzťahu k zásahom vyššej úrovne vlády a taktiež má právo na pridelenie adekvátnych finančných prostriedkov na výkon svojej činnosti.⁶ Avšak sub-lokálne úrovne napriek svojim právomociam a právam nikdy nie sú plne autonómne a vždy zostávajú istým spôsobom, napr. finančne, závislé na vyššej - mestskej úrovni.⁷

¹ napr. KOSOW, Hannah a WASSERMANN, Sandra. Conflicts in the inter-municipal management of commercial areas – a case study using cognitive-affective mapping. Online. European Planning Studies. 2024, roč. 32, č. 6, s. 1273-1294. ISSN 0965-4313. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/09654313.2023.2298297>

Xu, J. *Conflicts in multi-level governance: an analysis of international climate policy implementation at the sub-national level*. Global Public Policy and Governance. 2021, 1(3), 401-420. Dostupné z: doi.org/10.1007/s43508-021-00029-4

² BALDERSHEIM, Harald (ed.). *Local democracy and the processes of transformation in East-Central Europe*. Urban policy challenges. Boulder: Westview Press, 1996. ISBN 0-8133-8968-2.

³ PETERS, B. GUY; PIERRE, JON; BACHE, Ian a FLINDERS, Matthew. *Multi-level Governance and Democracy: A Faustian Bargain?* Online. In: Multi-level Governance. Oxford University Press, 2004, s. 75-90. ISBN 9780199259250. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/0199259259.003.0005>. [cit. 2024-10-17].

⁴ napr. EINSTEIN, Katherine Levine a GLICK, David M. *Cities in American Federalism: Evidence on State-Local Government Conflict from a Survey of Mayors*. Online. Publius: The Journal of Federalism. 2017, roč. 47, č. 4, s. 599-621. ISSN 0048-5950

⁵ Zákon č. 401/1990 Zb. zo dňa 1. októbra 1990 o meste Košice

⁶ Európska charta miestnej samosprávy

⁷ JOSÉ GRIN, Eduardo; HERNÁNDEZ-BONIVENTO, José a LUIZ ABRUCIO, Fernando. *Intra-municipal decentralization: going below traditional tiers of government*. Online. In: TELES, Filipe (ed.). *Handbook on Local and Regional Governance*. Edward Elgar Publishing, 2023, s. 375-391. [cit. 2024-10-17]. ISBN 9781800371200. Dostupné na: <https://doi.org/10.4337/9781800371200.00037>.

Mestské časti sú najnižšou úrovňou samosprávy, sú najbližšie k ľuďom, teda vedia promptnejšie a efektívnejšie reagovať na potreby ľudí a dávajú dostatočný priestor na občiansku participáciu, čo sú hlavné dôvody vytvárania sub-lokálnych úrovní.⁸ Existencia mestských častí môže priniesť efektívnejšie poskytovanie verejných služieb, keďže starostovia mestských častí lepšie poznajú miestne pomery, pričom potreba konkrétnych služieb môže byť v jednotlivých častiach mesta rôzna s ohľadom na charakter, štruktúru, geografické aspekty, rozlohu, či počet obyvateľov jednotlivých mestských častí. Napríklad mestská časť sídliskového typu situovaná vo svahu, s 20 tisícami obyvateľov bude mať iné nároky na údržbu ako mestská časť s 3 tisíc obyvateľmi žijúcimi v rodinných domoch rozprestierajúca sa na rovine.

Mestské časti sa však môžu dostať konfliktu s centrálnou správou mesta pokiaľ sa ich záujmy stretnú a ani jedna z úrovní nechce ustúpiť. Takéto konflikty sa môžu týkať investícií, kultúrno-spoločenských akcií, prípadne nastavenia fungovania medzi mestom a mestskými časťami, teda financovaním mestských častí, či prerozdelenia právomoci medzi mesto a mestské časti. V Košiciach môže byť problémom aj kumulácia funkcií starostov mestských častí a zároveň členov mestského zastupiteľstva, ktorí sa takto môžu dostávať do konfliktu záujmov pri hlasovaniach, ktoré sa týkajú mestských častí.

Väčšina konfliktov v meste Košice je medzi vedením mesta Košice a starostom niektorej z mestských častí, medzi vedením mesta a starostami mestských častí, prípadne medzi vedením mesta a členmi mestského zastupiteľstva. Časť starostov mestských častí je zároveň aj členmi mestského zastupiteľstva, preto prebieha aj veľká časť konfliktov v rámci zasadnutí mestského zastupiteľstva. Veľká časť týchto konfliktov súvisí nejakým spôsobom s mestskými časťami. Aké faktory ovplyvňujú vznik týchto konfliktov ale nie je jednoznačné. Preto je potrebné skúmať čo prispieva k vzniku konfliktov medzi jednotlivými úrovňami vlády aby sa dali tieto faktory zmeniť alebo zmierniť a tým dosiahnuť efektívnejšiu spoluprácu. Je vhodné zamerať sa na najnižšiu úroveň vládnutia, konkrétne na konflikty v rámci dvojúrovňovej miestnej samosprávy. Vhodným príkladom je mesto Košice, ktoré sa v médiách veľmi často spomína v súvislosti s konfliktmi medzi mestom a jeho mestskými časťami.⁹

V súčasnosti sa pozornosť v politologickom, verejno-správnom, ekonomickom a právnom výskume týkajúcom sa dvojúrovňovej samosprávy Košíc venuje ich mestským častiam iba v súvislosti s ich právnym postavením¹⁰, ale hlavne s ich možnou redukciou, prípadne zrušením¹¹. V Košiciach sa dlhodobo diskutuje o možnosti redukcii príliš veľkého počtu MČ ako v odbornej verejnosti¹², tak aj v rámci mestského zastupiteľstva a v médiách¹³. Iným problémom košickej dvojúrovňovej samosprávy

⁸ LÖHMUS, Mikk. *Local Autonomy and Territorial Decentralisation in Capital Cities*. Administrative Culture. Ragnar Nurkse School of Innovation and Governance, Tallinn University of Technology, 2008, s. 67-68, IX/2008(1), 60-83.

⁹ napr. OGURČÁKOVÁ, Jana. *Chaos by sa mohol skončiť. Košice chystajú prvú školskú ulicu, starosta kritizuje magistrát*. Online. Korzár. 15.9.2024 [cit. 2024-10-12]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23383841/chaos-by-sa-mohol-skoncit-kosice-chystaju-prvu-skolsku-ulicu-starosta-kritizuje-magistrat.html>

TASR; OGURČÁKOVÁ, Jana; ČERMÁKOVÁ, Judita. *Primátor Košíc Jaroslav Polaček zákon neporušil, rozhodla prokuratúra*. Online. Korzár. 19.3.2023 [cit. 2024-10-12]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23298131/primator-kosic-jaroslav-polacek-zakon-neporusil-rozhodla-prokuratúra.html>

¹⁰ napr. PETRAŠOVÁ, Dominika. *Postavenie mestských častí v Slovenskej republike a Českej republike. Verejná správa a sociálna politika* [online]. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, 2023. roč. 3, č. 1. s49-60. ISSN 2695-1223.

¹¹ napr. CSACHOVÁ, Stela a Maroš VIŠŇOVSKÝ. *Typizácia mestských častí mesta Košice pre potreby reformy administratívneho členenia – zhodnotenie stavu a diskusií*. Acta Geographica Universitatis Comenianae, 2013, 57(2), 165–194. ISSN 1338–6034

¹² napr. CSACHOVÁ, Stela. *Konsolidácia mestských častí v meste Košice – teoretické východiská a postoje verejných aktérov*. Acta Politologica, 2016, 8(1), 69–85. ISSN 1803–8220.

¹³ napr. VRÁBEL, Jaroslav. *V Košiciach vrholi boj o rušenie mestských častí*. Online. Korzár. 29.11.2013. [cit. 2025-04-19]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/7022133/v-kosiciach-vrholi-boj-o-rusenie-mestskych-casti.html>

HAKL, Robo. *Košice majú 22 častí a toľko aj úradov. Novela zákona zjednodušuje ich spájanie či rušenie*. Online. Aktuality.sk. 28.3.2023. [cit. 2024-10-10]. Dostupné na: <https://www.aktuality.sk/clanok/TuFsEim/kosice-maju-22-casti-a-toľko-aj-uradov-novela-zakona-zjednodusuje-ich-spajanie-ci-rusenie/>

sa veľa pozornosti nevenuje. Celkové poznanie ohľadom konfliktov vo viacúrovňovej samospráve je v česko-slovenskom prostredí minimálne a konfliktom medzi úrovňami samosprávy nie je venovaná žiadna pozornosť (okrem mediálnej). Nie je pritom zjavné, aké premenné vznik konfliktov ovplyvňujú. Ich identifikácia by pomohla, v prípade snahy o zníženie početnosti týchto konfliktov v budúcnosti, preto som sa rozhodol venovať sa tejto téme v tejto bakalárskej práci.

Cieľ práce

Cieľom tejto bakalárskej práce je identifikovať, ktoré premenné sa akým spôsobom podieľajú na vzniku konfliktov medzi úrovňami miestnej samosprávy.

Metodológia

Výskumný dizajn bakalárskej práce je prípadová štúdia, keďže ide o najvhodnejšie riešenie pre daný typ práce. Prípadová štúdia je zameraná na detailnú hĺbkovú analýzu jedného prípadu so zohľadnením celkového kontextu, jej cieľom je poskytnúť súhrnný obraz celého problému.¹⁴ Prípacom bolo v tejto práci mesto Košice a jeho mestské časti, respektíve ich vedenia. Predmetom výskumu bol konflikt v dvojúrovňovej miestnej samospráve, teda konflikt medzi vedením mesta (primátor, námestníci) s vedením mestských častí (starosta, členovia MiZ). Vďaka špecifickým aspektom inštitucionálneho nastavenia každého mesta spravovaného dvojúrovňovo nie je možné zovšeobecniť výsledky tejto práce na pochopenie problémov iných viacúrovňovo spravovaných miest.

Výskum sa zaoberal identifikáciou vplyvu premenných vplývajúcich na vznik konfliktov medzi mestom a MČ. Pri tvorení projektu bakalárskej práce prebehol predbežný monitoring médií, na základe ktorého boli vytipované 2 konflikty a taktiež možné premenné ovplyvňujúce vznik konfliktov. Medzi identifikované možné premenné patrili: inštitucionálne aspekty t.j. počet mestských častí a ich možná redukcia, prerozdelenie právomoci medzi mesto a mestské časti, spôsob financovania mestských častí. Ale aj politické pozadie aktérov konfliktu, osobné spory aktérov, kumulácia funkcií člena mestského zastupiteľstva a starostu mestskej časti a s tým spojený možný konflikt záujmov, problémy spolupráce medzi úrovňami a politická rivalita úrovní. V tejto práci bol využitý empiricko-analytický prístup¹⁵.

Časový rámec výskumu bol aktuálne volebné obdobie (2022-2026 – do apríla 2025), pri zistení početnosti konfliktov a pre zistenie osobných konfliktov aktérov išlo aj o porovnanie s predošlými 2 volebnými obdobiami (2018-2022; 2014-2018). Voľba časového rámca bola zvolená tak, aby bolo možné identifikovať možnosť vplyvu osobných konfliktov obmenou na volených pozíciách. Zvolenie 3 volebných období reflektuje málo zmien vo vedení mesta a MČ po posledných voľbách, v porovnaní s voľbami do orgánov samospráv obcí 2018, po ktorých došlo k výrazným zmenám ako vo vedení mesta, tak vo vedení mestských častí.

V rámci kontextuálneho zakotvenia bola vykonaná identifikácia vplyvu nastavenia fungovania dvojúrovňovej miestnej samosprávy, a to na základe komparácie vybraných miest, ktorá prebehla pomocou analýzy zákonov a dokumentov mesta. Dokumenty mesta ako štatút, uznesenia a zápisnice MsZ a MiZ boli získavané z webových stránok príslušných inštitúcií.

Medzi zisťované aspekty patrili napríklad počet a veľkosť mestských častí, počet zastupiteľov mesta, či sú zároveň aj inou úrovňou samosprávy, či disponujú vlastným rozpočtom a majetkom, či majú

¹⁴ DRULÁK, Petr. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, str. 35-36

¹⁵ ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Přehled moderních politologických teorií: [empiricko-analytický přístup v soudobé politické vědě]*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-177-8.

všetky mestské časti rovnaké právomoci. Vybranými mestami boli Praha a Varšava, tie boli zvolené na základe geografickej blízkosti, podobnosti nastavenia samosprávy, podobnosti ich historického vývoja a jednoduchosť dohľadania zdrojov, keďže ide o autorom ovládané jazyky.

Politické pozadie aktérov konfliktov bolo zisťované na základe toho, či niekedy kandidovali za nejakú stranu – teda podľa výsledkov volieb do orgánov samospráv obcí, či volieb do Národnej rady SR, ale aj pomocou analýzy médií a dátami získanými z webových stránok mesta Košice, Košického samosprávneho kraja, mestských častí a ďalších internetových zdrojov. V tomto prípade bolo potrebné aj predstaviť a porovnať aké funkcie zastávali aktéri konfliktov v súčasnosti aj v minulosti.

Na zistenie vplyvu premenných bola vykonaná analýza dvoch vybraných konfliktov. Tá prebehla na základe analýzy médií, analýzy zápisníc zasadnutí mestského zastupiteľstva a polo-štruktúrovanými rozhovormi s respondentmi. Analýza médií bola hlavným pilierom pre skúmanie existencie osobných konfliktov a početnosti konfliktov medzi úrovňami samosprávy, medzi orgánmi mesta a zistenie iných konfliktov aktérov v súčasnosti a v minulosti.

Boli vybrané 2 konflikty, pri ktorých prebehla analýza, ktorej zistenia boli konfrontované s názorom respondentov v rámci vykonaných rozhovorov. Vybraný konflikt 1, do ktorého boli zapojení viacerí aktéri, a to konflikt medzi mestskými časťami a mestom, kde boli zasiahnuté všetky mestské časti znížením ich príjmov zo strany mesta. Vybraný konflikt 2, je konflikt jednej mestskej časti s vedením mesta, respektíve starostu mestskej časti a primátora mesta. Na takomto type konfliktu je možné zistiť, či osobné konflikty vplývajú na vznik konfliktov medzi úrovňami dvojúrovňovej samosprávy.

Pre zistenie vplyvu existencie konfliktu záujmov bolo nutné identifikovať silu vzťahu členov mestského zastupiteľstva k mestským časťami, tá bola určená nasledovne:

- silná - zamestnanci MČ, kontrolór MČ, prednosta miestneho úradu, zástupca starostu MČ a starosta MČ.
- slabý vzťah majú členovia MsZ a zároveň MiZ
- poslanci bez takýchto vzťahov boli označení, že nemajú žiaden vzťah k MČ.

Následne prebehla analýza hlasovaní, konkrétne na tom ako hlasujú pri návrhoch ovplyvňujúcich MČ členovia mestského zastupiteľstva so silným vzťahom k MČ a z toho osobitne starostovia MČ, členovia mestského zastupiteľstva so slabým vzťahom k MČ a členovia mestského zastupiteľstva bez vzťahu k MČ. Okrem toho sa zisťovalo aj ako pri takýchto hlasovaniach hlasujú jednotlivé kluby v mestskom zastupiteľstve, keďže starostovia sú zastúpení vo všetkých kluboch (vrátane nezaradených poslancov). Na zistenie vplyvu kumulácie funkcií starostu MČ a člena mestského zastupiteľstva bolo potrebné zistiť, či súčasný počet starostov MČ v mestskom zastupiteľstve mohol byť vyšší, a to zistením koľko členov mestského zastupiteľstva kandidovalo aj na post starostu MČ a koľko starostov (malých) MČ kandidovalo aj do mestského zastupiteľstva. To prebehlo na základe výsledkov volieb.

Zisťovanie vplyvu problémov spolupráce medzi úrovňami vlády a rivality úrovni prebehlo na základe analýzy médií a polo-štruktúrovaných rozhovoroch s respondentmi. Tie boli využívané aj na zistenie vplyvov osobných konfliktov medzi aktérmi konfliktov.

Rozhovor s aktérmi konfliktu pomáha pochopiť vzťahy medzi jednotlivými aktérmi a vnáša do situácií iné pohľady, ktoré nemusia vyplývať z iných zdrojov. Vzhľadom na povahu práce, išlo o polo-štruktúrovaný, individuálny rozhovor vedený tvárou v tvár. Rozhovor prebiehal podľa vopred zadefinovanej štruktúry, ktorá sledovala cieľ práce. Polo-štruktúrovaný rozhovor bol zvolený na základe potreby meniť poradie otázok podľa potreby, niektoré otázky vynechať, resp. pridávať

doplňujúce otázky¹⁶. Rozhovor bol rozdelený do dvoch blokov. V prvom boli respondentom položené všeobecné otázky a v druhom respondenti vo vopred pripravenej tabuľke vyznačili akou intenzitou sa podieľala, každá z vytipovaných premenných na vybraných konfliktoch. V rámci všeobecných otázok položených v rozhovoroch s respondentmi išlo o 6 hlavných otázok – financovanie MČ, deľba právomocí, kumulácia funkcií, zlučovanie MČ, spolupráca úrovní a rivalita úrovní. Rozhovor bol nahrávaný, na základe podpisu *Informovaného súhlasu* (príloha č.2), aby bolo možné plne sa sústrediť na vedenie rozhovoru a následne správne interpretovať výsledky rozhovoru.

Voľba respondentov predpokladala vyvážené zastúpenie oboch strán konfliktov, ako vedenie mesta, tak vedenie MČ. Cieľom bolo urobiť rozhovor s 4-6 respondentmi (2-3 z vedenia mesta a 2-3 vedenie MČ). Respondentmi mali byť najaktívnejší účastníci konfliktov, teda primátor mesta, námestníci primátora, a starostovia 3 veľkých MČ (MČ Sídlisko KVP, MČ Staré mesto a MČ Dargovských Hrdinov). Pri odmietnutí niektorého z respondentov bol respondent nahradený iným, spĺňajúcim podmienky. Respondentov bolo nakoniec 5, z toho 3 starostovia MČ a 2 z vedenia mesta. Keďže došlo k odmietnutiu jedného respondenta zo strany starostov MČ (kvôli naplnenosti jeho programu), tak bol nahradený iným, ktorý spĺňal podmienky. Odpoveď od 6. respondenta (3. zo strany vedenia mesta) neprišla napriek dvom oficiálne podaným žiadostiam (emailom aj písomne) a niekoľkonásobných (10) telefonických pokusoch o získanie odpovede. Keďže odpoveď na žiadnu zo žiadostí (a nemožnosti sa telefonicky skontaktovať) neprišla, bol respondent vynechaný, keďže cieľ vykonať rozhovor s 4-6 respondentmi bol splnený. Kvôli identifikovaniu možného odmietnutia zo strany respondentov došlo k anonymizácii rozhovorov. Preto sú respondenti označení ako R1-R5, konkrétnejšie R1 a R2 zo strany vedenia mesta a R3-R5 zo strany starostov MČ a zároveň členovia MsZ. Všetci s výnimkou jedného sú vo svojich funkciách druhé volebné obdobie (R4 - prvé).

1 Teoretické a kontextuálne zakotvenie

1.1 Viacúrovňové vládnutie a jeho problémy

Teória viacúrovňového vládnutia bola pôvodne zamýšľaná k popisu vzťahov členských štátov a EÚ v procese európskej integrácie. Vznikla kvôli zmenám vo fungovaní EÚ (kohézná politika EÚ) aby umožnilo lepšie popísať fungovanie EÚ ako pomocou dovedty existujúcej dichotómie teórií intergovernmentalizmu a neofunkcionalizmu. No viacúrovňové vládnutie zdôraznilo aj úlohu subnárodných úrovní pri riadení štátu.¹⁷

Ide o pomerne novú oblasť záujmu výskumníkov, pozornosť sa mu začala venovať až v 80. rokoch 20. storočia. Spočiatku sa venovali práce práve európskej integrácii¹⁸, prípadne vzťahom EÚ a členských štátov v spojitosti s implementáciou politik EÚ.¹⁹ Neskôr sa začalo na viacúrovňové vládnutie nahliadať aj ako nástroj na popisovanie vzťahov nižších úrovní vlády (regionálnych, lokálnych)

¹⁶ REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.

¹⁷ BÖRZEL, Tanja. *Multilevel governance or multilevel government?* Online. The British Journal of Politics and International Relations. 2020, roč. 22, č. 4, s. 776-783. ISSN 1369-1481. Dostupné na: <https://doi.org/10.1177/1369148120939872>. [cit. 2025-03-21]

¹⁸ napr. MARKS, Gary; HOOGHE, Liesbet a BLANK, Kermit. *European Integration from the 1980s: State-Centric v. Multi-level Governance**. Online. JCMS: Journal of Common Market Studies. 1996, roč. 34, č. 3, s. 341-378. ISSN 0021-9886. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/j.1468-5965.1996.tb00577.x>. [cit. 2025-04-17].

¹⁹ napr. MILIO, Simona. *From policy to implementation in the European Union: the challenge of a multi-level governance system*. Library of European studies. London: Tauris Academic Studies, 2010. ISBN 978-1-84885-123-8.

s vyššími (národnou a nadnárodnou) a pozornosť výskumníkov sa upriamila aj k výskumu jednotlivých úrovní.²⁰

Viacúrovňové vládnutie (multi-level governance) predstavuje spoluprácu medzi národnou, regionálnou a lokálnou správou, ktorá umožňuje efektívnejšiu realizáciu politík a podporuje rozvoj regiónov. Kľúčovými prvkami sú decentralizácia a regionalizácia. Decentralizácia znamená prenos právomocí a zdrojov na nižšie úrovne správy, čím sa zvyšuje efektivita a prispôsobenie rozhodnutí miestnym potrebám. Regionalizácia posilňuje správu na regionálnej úrovni, umožňuje lepšie plánovanie verejných investícií a podporuje spoluprácu medzi samosprávami.²¹

Autorita a moc prechádza z národnej úrovne na nadnárodnú úroveň (EÚ) a subnárodné úrovne – (regionálna, lokálna), ktoré sa podieľajú na tvorbe a implementácii politík. To umožnilo aj jednotlivým úrovňam spolupracovať priamo a „vynechávať“ tak národnú úroveň.²² Charakteristickými vlastnosťami viacúrovňového vládnutia je, že každá úroveň má dostatočnú autonómiu na to aby ju nebolo možné absorbovať inou úrovňou a že úrovne vzájomne spolupracujú.²³

Existuje predpoklad, že pridaním aktérov nevznikajú negatívne vplyvy na prijímanie rozhodnutí.²⁴ Dobrým príkladom fungovania viacúrovňového vládnutia sú štrukturálne fondy EÚ, kde nadnárodná úroveň (Európska komisia) vytvára tieto schémy, národná úroveň určí programy v rámci, ktoré sledujú vybrané priority a subštátne úrovne (regionálna, lokálna) implementujú tieto programy, pričom pri všetkých krokoch dochádza k spolupráci týchto úrovní.²⁵

Viacúrovňové vládnutie taktiež zvyrazňuje podiel tretieho sektora napriek tomu, že oficiálne nie sú súčasťou vlády. Tvorbu politík a ich implementáciu do praxe ovplyvňujú aj faktory ako vyjednávanie, dohody, zabehnutá prax, či neformálne dohody. Teória viacúrovňového vládnutia je obľúbená aj v kontexte federácii (ako USA), keďže poskytuje lepší pohľad na interakciu úrovní, ktoré sú vzájomne prepojené.²⁶

Pôvodne zamýšľaná oblasť záujmu (EÚ) bola ďalej rozšírená aj na popis fungovania federácií ale aj unitárnych štátoch, ktoré prešli nejakou formou decentralizácie (regionalizácia, devalvácia, federalizácia).²⁷ Takéto modely môžu byť síce demokraticky prínosné, ale zároveň sa môžu vyskytovať problémy s efektivitou takéhoto systému.²⁸ Okrem efektivity môže byť problémom vďaka previazanosti úrovní, nejasnosti v kompetenciách a komplexnosti systému aj legitimita jednotlivých úrovní.²⁹

²⁰ napr. HOOGHE, Liesbet a MARKS, Gary. Community, scale, and regional governance: a postfunctionalist theory of governance. Volume II. Transformations in governance. Oxford: Oxford University Press, 2016. ISBN 978-0-19-876697-1.

²¹ OECD. 2024. *Multi-level governance*. [online]. [cit. 2025-02-12]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/en/topics/multi-level-governance.html>

²² TORTOLA, Pier Dominico. *Clarifying multilevel governance*. Online. European Journal of Political Research. 2017, roč. 56, č. 2, s. 234-250. ISSN 0304-4130. Dostupné na: <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12180>. [cit. 2025-03-21].

²³ ONGARO, Edoardo. *Multi-Level Governance and Public Administration*. 2020. Oxford Research Encyclopedia of Politics. Dostupné na: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.1409>

²⁴ PETERS, B. GUY; PIERRE, JON; BACHE, Ian a FLINDERS, Matthew. Multi-level Governance and Democracy: A Faustian Bargain? Online. In: *Multi-level Governance*. Oxford University Press, 2004, s. 75-90. ISBN 9780199259250. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/0199259259.003.0005>. [cit. 2024-10-17].

²⁵ Rovnaké ako ref.23

²⁶ Rovnaké ako ref.22

²⁷ Rovnaké ako ref.22

²⁸ Rovnaké ako ref.24

²⁹ BACHTLER, John; RADZYNER, Alice; GRANQVIST, Karin; MENDEZ, Carlos; TÖDTLING-SCHÖNHOFER, Harald; CHARLES, David; FRANGENHEIM, Agnes. *n assessment of multilevel governance in cohesion policy 2007-2013. Volume I, Study*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014. Dostupné na: <https://doi.org/10.2861/53068>.

To nie sú jediné problémy, ktorými sa vyznačuje viacúrovňové vládnutie. Rôzni autori vnímajú možné problémy z rozdielnych pohľadov. Niektorí na ne nazerajú ako na teoretický problém³⁰, ďalší sa zameriavajú na faktory ovplyvňujúce tieto problémy.³¹

Problémom viacúrovňového vládnutia je, že nie je pevne stanovená jeho definícia a každý z autorov sa naň pozerá vlastným pohľadom. Teda problémom je zmätok, ktorý vzniká odlišnými definíciami a charakteristikami viacúrovňového vládnutia, teda že jeden výskumník vníma viacúrovňové vládnutie trochu inak ako ten, na ktorého reaguje.³²

Medzi problémy patria taktiež neoficiálnosť spolupráce úrovní, kde vznikajú aj komplikácie pri spolupráci jednotlivých úrovní, napr. komunikácia medzi jednotlivými aktérmi na vertikálnej aj horizontálnej úrovni. Ďalej aj vysoká koncentrácia nevolených úradníkov, ktorí sa nezodpovedajú občanom. Aj tým sa vytvára neprehľadná štruktúra riadenia a tým sa ďalej vzd'ávajú občanom, to súvisí s nejasnosťou výkonu niektorých kompetencií, keďže je problematické identifikovať, ktorá úroveň je zodpovedná za jednotlivé úkony.³³

Jedným z hlavných problémov viacúrovňového vládnutia je rozdielna interpretácia a implementácia politik medzi jednotlivými úrovňami správy. Odlišné priority centrálnych a regionálnych vlád môžu viesť k oneskoreniam, neefektívnemu presadzovaniu opatrení a dokonca k úplnej nefunkčnosti niektorých politik.³⁴

1.2 Konflikty vo viacúrovňovom vládnutí

Každá úroveň vlády má rozdielne funkcie, pravidlá, aktérov, či priority. Tie si môžu byť navzájom odporujúce a pri viacúrovňovom vládnutí to môže následne prispievať k vzniku konfliktov.³⁵

Ďalším problémom viacúrovňového vládnutia je súťaž o zdroje a politickú moc. Často dochádza k situáciám, keď centrálné vlády hľadajú spôsoby, ako si udržať kontrolu nad strategickými rozhodnutiami, zatiaľ čo regionálne a miestne správy sa snažia presadzovať svoje vlastné politiky. Táto dynamika môže viesť k zložitému procesu vyjednávania a konfliktným situáciám, najmä ak existuje silná politická polarizácia medzi rôznymi úrovňami vlády.³⁶

Regionálne vlády môžu vnímať niektoré národné politiky ako nevýhodné pre svoj hospodársky alebo sociálny rozvoj, čo vedie k nechote alebo odporu pri ich zavádzaní. Tento fenomén je obzvlášť viditeľný v oblastiach, ako je územné plánovanie a verejné investície, kde sa centrálna rozhodnutia môžu dostať do rozporu s miestnymi rozvojovými stratégiami.³⁷

Problematická je aj spolupráca viacerých úrovní na vykonávaní spoločnej, resp. previazaných právomocí, keďže každý z aktérov má vlastné programy a ciele, ktoré nie sú vždy navzájom

³⁰ BÖRZEL, Tanja A. *Multilevel governance or multilevel government?* Online. The British Journal of Politics and International Relations. 2020, roč. 22, č. 4, s. 776-783. ISSN 1369-1481. Dostupné na: <https://doi.org/10.1177/1369148120939872>. [cit. 2025-03-21]

³¹ Xu, Jingyuan. *Conflicts in multi-level governance: an analysis of international climate policy implementation at the sub-national level*. Global Public Policy and Governance. 2021, 1(3), 401-420. Dostupné z: doi.org/10.1007/s43508-021-00029-4

³² Rovnaké ako ref.30

³³ Rovnaké ako ref.29

³⁴ Rovnaké ako ref.31

³⁵ BENZ, Arthur a EDWARD ELGAR PUBLISHING, publisher. *Policy change and innovation in multilevel governance*. Northampton: Edward Elgar Publishing, 2021. ISBN 9781788119177.

³⁶ Rovnaké ako ref.24

³⁷ Rovnaké ako ref.31

kompatibilné a takáto atmosféra vytvára konflikty medzi jednotlivými úrovňami.³⁸ Snahy o vykonanie zmien v nastavení niektorých politík môže vytvárať častejšie konflikty ako iné, napríklad pri alokácii finančných zdrojov, kde je vyššia šanca na vznik konfliktu ako pri zavádzaní regulácií.³⁹

Konflikty v rámci viacúrovňového vládnutia sa prejavujú aj medzi jednotlivými mestami a regiónmi, najmä v oblastiach, kde dochádza k súťaži o ekonomické zdroje. Ekonomické a politické záujmy miestnych vlád často vedú k nesúladu v rozhodovacích procesoch. Mestá a regióny súťažia o daňové príjmy, infraštruktúrne investície a umiestnenie veľkých projektov, pričom rozdielne politické vízie môžu brániť efektívnej spolupráci.⁴⁰

Príkladom môže byť situácia, keď jedna mestská časť, aj mesto, podporujú výstavbu na svojom území, keďže to im to prinesie nové (najmä finančné) zdroje, zatiaľ čo susedná časť takýto návrh odmieta kvôli predpokladaným dopravným a environmentálnym vplyvom. Takéto konfliktné ciele a záujmy jednotlivých mestských častí (a úrovní - mesta) môže viesť k patovej situácii pri rozhodovaní.

V prípade konfliktov medzi jednotlivými úrovňami majú vyššie úrovne (najmä národná) vždy návrh proti nižším úrovňam, keďže nižšie úrovne sú buď stvorené vyššou (národnou) úrovňou, alebo pôsobia ako odvolacie orgány pri rozhodnutiach nižších úrovní. Aj keď konflikty medzi úrovňami existovali aj v minulosti, a to medzi mestami a štátom, súčasná miera konfliktov medzi úrovňami súvisí s polarizáciou spoločnosti. Tieto konflikty sú však pre obidve strany politicky prospešné.⁴¹

Okrem konfliktov medzi národnou a mestskou vládou môže dochádzať aj k sporom v rámci samotného mesta, najmä ak existujú sub-mestské štruktúry samosprávy. Decentralizácia mestského vládnutia alebo riadenia (hlavných) miest je dôležitým prvkom viacúrovňového vládnutia v Európe. Rovnako ako pri decentralizácii štátu, tak aj pri decentralizácii riadenia miest bolo cieľom zefektívnenie riadenia a pri krajinách bývalého východného bloku aj demokratizácia riadenia.⁴²

Decentralizácia riadenia je využívaná na zmiernenie dopadov spravovania rozsiahleho územia s vysokým počtom obyvateľov.⁴³ Nejasne definované pravidlá financovania a kompetencií medzi jednotlivými MČ môžu viesť k rivalite a neefektívnemu riadeniu metropolitných oblastí. Mestské časti môžu súťažiť o alokáciu verejných zdrojov alebo sa môžu dostať do sporu o veľké rozvojové projekty, čím sa oslabuje koherentnosť mestského plánovania a rozhodovania.⁴⁴

Vysoká miera konfliktov pri riadení mesta môže mať vplyv na efektívnosť riadenia a k problémom v implementácii politík. Konflikty však nevznikajú iba medzi úrovňami ale sú prítomné aj medzi orgánmi mesta, teda primátorom (starostom) a mestským (obecným, miestnym) zastupiteľstvom. V takom prípade je potrebná dôsledná komunikácia štatutárom mesta a medzi zastupiteľstvom, ktorá

³⁸ MILIO, Simona. *The conflicting effects of multi-level governance and the partnership principle: Evidence from the Italian experience*. Online. European Urban and Regional Studies. 2014, roč. 21, č. 4, s. 384-397. ISSN 0969-7764. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0969776413493631>. [cit. 2025-03-31].

³⁹ Rovnaké ako ref.35

⁴⁰ KOSOW, Hannah a WASSERMANN, Sandra. *Conflicts in the inter-municipal management of commercial areas – a case study using cognitive-affective mapping*. Online. European Planning Studies. 2024, roč. 32, č. 6, s. 1273-1294. ISSN 0965-4313. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/09654313.2023.2298297>

⁴¹ HICKS, William D.; WEISSERT, Carol; SWANSON, Jeffrey; BULMAN-POZEN, Jessica; KOGAN, Vladimir et al. *Home Rule Be Damned: Exploring Policy Conflicts between the Statehouse and City Hall*. Online. PS: Political Science & Politics. 2018, roč. 51, č. 01, s. 26-38. ISSN 1049-0965. Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/S1049096517001421>. [cit. 2025-03-31].

⁴² LÖHMUS, Mikko. *Local Autonomy and Territorial Decentralisation in Capital Cities*. Administrative Culture. Ragnar Nurkse School of Innovation and Governance, Tallinn University of Technology, 2008, s. 67-68, IX/2008(1), 60-83.

⁴³ HLEPAS, Nikolaos Komninos. *Sub-municipal governance in Europe: decentralization beyond the municipal tier*. New York, NY: Springer Berlin Heidelberg, 2017. ISBN 978-3-319-64724-1

⁴⁴ Rovnaké ako ref.43

je nevyhnutná pre spoluprácu. Pretože ak absentuje komunikácia, dochádza k vzniku konfliktov medzi aktérmi.⁴⁵

Vplyv na konflikty môžu mať aj volebný systém, ale aj model vlády. Napríklad, či ide o starostovský model, a ako je v takom prípade starosta volený, či je volený priamo alebo nepriamo⁴⁶, teda či môže dochádzať ku konfliktu medzi orgánmi samosprávy, teda medzi zastupiteľstvom a starostom. Problémom môže byť aj existencia a počet volebných obvodov. Zastupitelia volení v obvodoch zvyknú uprednostňovať svoj obvod pred mestom ako celkom, a teda je možné, že v takýchto systémoch budú konflikty vznikať jednoduchšie a častejšie ako v jedno-obvodových systémoch.⁴⁷ Rovnaký princíp je možné aplikovať aj na starostov MČ ako zastupiteľov mesta pri dvojúrovňovej správe mesta v porovnaní s mestami spravovanými jednoúrovňovo.

Autori zaujímaví sa o problematiku konfliktov sa na ňu zameriavajú z rôznych pohľadov. Niektorí sa na nich pozerajú ako na konflikty a snažia identifikovať ich vlastnosti⁴⁸ a ďalší, ktorí na tieto konflikty nahliadajú ako na štepnie.⁴⁹

Niektorí autori vidia konflikty ako súčasť štepenia, avšak to nie je v súčasnosti úplne relevantné, keďže relevantnosť politických strán klesá a v sub-národných úrovniach vidíme významný úspech nezávislých kandidátov, ktorí nie sú zviazaní straníckym nastavením. Silné zastúpenie nezávislých kandidátov má vplyv na potenciálnu existenciu štepenia, ktorého existencia komplikovaná keďže nezávislí kandidáti zastávajú na rozličné témy rozličné názory. Samotná obľúbenosť a relevantnosť politických strán súvisí s ich súčasnou podobnosťou, resp. podobnosťou ich programov a napriek tomu neschopnosťou spolupracovať medzi sebou. To prekáža ich voličom, ktorí by preferovali viac vyhranené názory strán na jednotlivé témy.⁵⁰

1.3 Predstavenie dvojstupňovej samosprávy Košíc

Slovensko

Slovenská republika je decentralizovaný štát, využívajúci viacúrovňové vládnutie (MLG), územná samospráva je dvojúrovňová. Regionálnu úroveň tvorí 8 samosprávnych krajov a lokálnu 2890 obcí, z čoho 141 má status mesta,⁵¹ pričom obec je základnou jednotkou samosprávy. Na Slovensku absentuje kategorizácia miest a obcí, všetky majú teda rovnaké postavenie. Obce a mestá na Slovensku sú po reforme územnej samosprávy v roku 1990 spravované podľa Zákona o obecnom zriadení⁵². Obce a mestá majú rovnaké kompetencie a všetky sú spravované jednoúrovňovo. Výnimkou sú Košice s Bratislavou, ktoré sú ako jediné mestá na Slovensku spravované dvojúrovňovo, čo upravujú ich samostatné zákony⁵³.

⁴⁵ NELSON, Kimberly L. a NOLLENBERGER, Karl. *Conflict and Cooperation in Municipalities*. Online. Urban Affairs Review. 2011, roč. 47, č. 5, s. 696-720. ISSN 1078-0874. Dostupné na: <https://doi.org/10.1177/1078087411409129>. [cit. 2025-04-02].

⁴⁶ Rovnaké ako ref.45

⁴⁷ Rovnaké ako ref.45

⁴⁸ THOMANN, Eva; TREIN, Philipp a MAGGETTI, Martino. *What's the Problem? Multilevel Governance and Problem-Solving*. Online. European Policy Analysis. 2019, roč. 5, č. 1, s. 37-57. ISSN 2380-6567. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/epa2.1062>. [cit. 2025-04-20].

⁴⁹ BALÍK, Stanislav. *Local Cleavages, Politics and Policy at the Local Level – Is Depoliticization Real?* Online. Sociální studia / Social Studies. 2016, roč. 13, č. 1, s. 73-85. ISSN 1803-6104. Dostupné z: <https://doi.org/10.5817/SOC2016-1-73>. [cit. 2025-04-20].

⁵⁰ SKOOG, Louise. *Political conflicts - Dissent and antagonism among political parties in local government*. Göteborg: University of Gothenburg, 2019. 81 s. ISBN 978-91-984547-6-5.

⁵¹ Slovenská republika - sumárne štatistiky. *Slovenská republika* [online]. [cit. 2025-04-10]. Dostupné na: <http://www.sodbtn.sk/obce/index.php>

⁵² Zákon č. 369/1990 Zb. zo dňa 6. septembra 1990 o obecnom zriadení

⁵³ Zákon č. 401/1990 Zb. zo dňa 1. októbra 1990 o meste Košice

Samosprávu obce vykonávajú občania orgánmi obce, miestnym referendom a zhromaždením obyvateľov obce. Orgánmi obce sú obecné zastupiteľstvo a starosta obce, sídlom obce je obecný úrad. V prípade miest to je mestské zastupiteľstvo, primátor mesta a magistrát mesta. Mestá majú právomoc zriaďovať vo svojich mestských častiach výbory, v tomto prípade ide o pomocné jednotky mesta nie o submunicipálnu úroveň.⁵⁴ V prípade mestských častí hlavného mesta Bratislavy a mesta Košice sú orgánmi miestne zastupiteľstvo, starosta mestskej časti a sídlom je miestny úrad. Starosta obce/MČ, resp. primátor mesta je priamo volený, podmienkou pasívneho volebného práva je dovŕšenie veku 25 rokov v deň konania volieb. Volebné obdobie starostu, primátora aj zastupiteľstva (obecného, mestského, miestneho) je štvorročné.

Košice

Košice sú druhé najväčšie mesto Slovenskej republiky, má 229 040 obyvateľov a rozlohu 243,7km².⁵⁵ Mesto Košice je z pohľadu štátnej správy tvorené 4 okresmi (Košice I-IV), plus je okresným mestom pre okres Košice okolie. Je súčasťou Košického samosprávneho kraja, pre ktorý je krajským mestom. Mesto Košice bolo v rámci reformy územnej samosprávy rozdelené Zákonom o meste Košice na 22 mestských častí (MČ), ktorých výpočet (rovnako aj katastrálnych území) je uvedený v Štatúte mesta Košice⁵⁶. Mestské časti majú rôzny charakter (vidiecke, mestské-sídliskové), rôzny počet obyvateľov (760 – 36 600) a rôznu veľkosť (0,5 km² – 54,5 km²). Bežne sú označované ako veľké (sídliskové) MČ – skupina 8 MČ s počtom obyvateľov nad 18 tisíc, združujúcich vyše 80% obyvateľov mesta a 14 malých (prevažne vidieckych) MČ – bývalé samostatné obce (okrem MČ Luník IX a MČ Džungľa). Mestské časti sú právnické osoby, ktoré môžu mať vlastné a zverené finančné prostriedky a disponujú vlastným a zvereným majetkom. MČ majú postavenie samostatnej obce, môžu byť príjemcom finančných príspevkov z európskych zdrojov. Mestské časti vykonávajú prenesený výkon štátnej správy v rozsahu vymedzenom zákonom a štatútom mesta⁵⁷.

Samospráva mesta

Mesto Košice má rovnaké samosprávne orgány ako u ostatných miest, teda mestské zastupiteľstvo mesta (MsZ) a primátor mesta. Orgánmi MsZ sú mestská rada a komisie mestského zastupiteľstva. Konkrétne ide o miestne zastupiteľstvo (MiZ) mestskej časti, starostu mestskej časti. Tieto orgány dopĺňa Rada starostov, ide o spoločný orgán zložený zo starostov MČ zastupujúci záujmy MČ. Rada má právomoc predkladať iniciatívne návrhy a stanoviská k návrhom predloženým mestským zastupiteľstvom, to má za povinnosť tieto stanoviská pred rozhodnutím prerokovať. Rada prijíma rozhodnutia nadpolovičnou väčšinou všetkých jej členov. K výkonu samosprávy patrí aj referendum mesta, referendum mestskej časti, zhromaždenie mesta a zhromaždenie mestskej časti.⁵⁸

Mestské zastupiteľstvo má 41 členov, ktorí sú volení podľa volebných obvodov, v súčasnosti je týchto obvodov 14. Niektoré z týchto obvodov sú viacmandátové (veľké MČ), niektoré z obvodov sú tvorené viacerými MČ, a to buď 2 (alebo 3) malými MČ alebo kombináciou malých a veľkej MČ. Počet poslancov volených za daný obvod sa určuje podľa počtu obyvateľov MČ, a to od 1 po 7. Počet členov MiZ sa určuje pred voľbami do orgánov samosprávy obcí mestským zastupiteľstvom, a to podľa počtu obyvateľov MČ, vid' tabuľka nižšie. Pričom vo väčších mestských častiach sa volia podľa volebných obvodov. Primátor mesta a starostovia MČ sú volení priamo, väčšinovým volebným systémom.

Zákon č. 377/1990 Zb. zo dňa 20. septembra 1990 o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave

⁵⁴ Zákon č. 369/1990 Zb. zo dňa 6. septembra 1990 o obecnom zriadení

⁵⁵ Charakteristika mesta. *Košice* [online]. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: www.kosice.sk/mesto/charakteristika-mesta

⁵⁶ Uznesenie č. 739/2017 zo dňa 24. apríla 2017 ktorým sa schvaľuje Štatút mesta Košice

⁵⁷ Zákon č. 401/1990 Zb. zo dňa 1. októbra 1990 o meste Košice

⁵⁸ Rovnaké ako ref.57

Námestníci primátora sú maximálne 2, určuje si ich primátor mesta, ak tak neurobí zvolí ich mestské zastupiteľstvo.⁵⁹

Tabuľka č. 1 – počet miestnych poslancov Košice

Počet obyvateľov	Počet poslancov
Pod 3 000	3 – 5
3001 – 10 000	5 – 7
10 001 – 20 000	7 – 11
20 001 a viac	11 – 13

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Zákona o meste Košice⁶⁰

Kompetencie MČ

Mesto môže štatútom preniesť niektoré kompetencie na všetky, prípadne len niektoré MČ. Mesto nemôže MČ zveriť kompetenciu štátnej správy prenesenú na mesto. Mesto vykonáva kompetencie celomestského významu, pričom spolupracuje s príslušnou MČ, napr. stanoveným stavebným úradom je mesto. Štát môže preniesť kompetencie štátnej správy priamo na MČ, napríklad matrika. MČ môžu poskytovať služby občanom a rozvíjať MČ aj nad rámec ich kompetencií. Kompetencie prenesené MČ môže vykonávať aj mesto, v závislosti konkrétnej kompetencii. Niektoré kompetencie nevykonávajú všetky MČ ale iba niektoré, napríklad:

- Čistota a údržba verejných priestranstiev (malé MČ + KVP)
- Správa pozemných komunikácií (malé MČ + KVP)
- Správa verejného osvetlenia (malé MČ)
- Správa cintorínov (malé MČ – okrem Džungle a Luníka IX)
- Zriaďovatelia materských škôl (Šaca a Staré mesto)
- Opatrovateľská služba, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a odľahčovacia služba (Sever, Západ, Juh a Dargovských hrdinov) – aj pre ostatné MČ⁶¹

Financovanie a rozpočet MČ

Mestské časti, rovnako ako mesto disponujú vlastným rozpočtom podľa zákona č. 583/2004 Z. z.. Ten stanovuje, že mesto s MČ spolupracujú pri tvorbe rozpočtov MČ. Financovanie MČ sa konkrétne venuje Štatút mesta. Rozpočet mesta/MČ majú na starosti zastupiteľstvá mesta, resp. MČ.

Medzi príjmy MČ patrí:

- podiel z výnosu dane z príjmov fyzických osôb
- poplatok za rozvoj + podiel na miestnej dani (daň za psa)
- prenájom majetku
- predaj majetku (vlastného/50% podiel za zverený)
- príjmy z podnikateľskej činnosti obchodných spoločností MČ
- príjmy z činnosti rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií
- vybrané správne poplatky a pokuty
- granty, transfery, dotácie + iné mimorozpočtové zdroje
- úroky z úverov a vkladov
- dary a príspevky⁶²

⁵⁹ Rovnaké ako ref.57

⁶⁰ Rovnaké ako ref.57

⁶¹ Uznesenie č. 739/2017 zo dňa 24. apríla 2017 ktorým sa schvaľuje Štatút mesta Košice

⁶² Rovnaké ako ref.61

Podiel DPFO sa vypočítava podľa stanoveného vzorca uvedeného ako príloha č.1, Podiel dane za psa z pred 2 rokov a podiel (stanovený na 50%) z výnosu z poplatku za rozvoj z predchádzajúceho roka (v stanovenej MČ).⁶³

1.4 Komparácia s vybranými mestami

1.4.1 Varšava

Poľsko

Poľsko rovnako ako Slovensko prešlo v rámci reformy verejnej správy decentralizáciou. Poľsko má konsolidovanú štruktúru obcí. Územná samospráva je realizovaná v troch úrovniach, tými úrovňami sú województwo (SR ekvivalent kraj), powiat (okres), gmina (obec). V rámci okresov existujú mestá s právami powiatu, teda mestské okresy, ktorých je aktuálne 65. Gmina, rovnako ako obec na Slovensku, je základnou samosprávnou jednotkou. Gminy vykonávajú všetky kompetencie lokálnej vlády, ktoré nie sú dané iným jednotkám lokálnej vlády.⁶⁴ Gminy sa delia na mestské, vidiecke a mestsko-vidiecke.

Zákon o miestnej samospráve⁶⁵ dáva gminam možnosť vytvárať submunicipálne jednotky (mestské časti). Tieto jednotky majú sociálno-územnú štruktúru a preberajú časť kompetencií, čím zjednodušujú výkon správy gminy. Označenie sub-municipálnych jednotiek nie je stanovené zákonom, delia sa na vidiecke a mestské, väčšinou sa označujú ako sołectwo (vidiecke), osiedle a dzielnica (obe mestské), pričom môžu niesť aj iné názvy. Ide o pomocné jednotky, ktoré nemajú právnu autonómiu a všetky majú podľa zákona rovnaké postavenie. Ustanovovanie submunicipálnych jednotiek nie je v zákone presne popísané a ponecháva veľkú časť zodpovednosti na mestá, ktoré tieto jednotky vytvárajú. Starosta obce, resp. primátor mesta je volený priamou voľbou, pasívne volebné právo je umožnené občanom, ktorí v deň volieb dovŕšili 25 rok veku. Zaujímavosťou je, že kandidát nemusí mať trvalé bydlisko v obci kde kandiduje, ale nesmie kandidovať vo viacerých obciach zároveň.⁶⁶

Mestá s právami powiatu

Tieto mestá majú jednak status gminy ale zároveň aj powiatu. Teda ide o mestá, ktoré okrem výkonu úloh obce plnia zároveň aj výkon úloh powiatu. Mestá s právami powiatu majú na starosti všetky úlohy lokálneho charakteru, ktoré nespádajú do kompetencie iných (vyšších) úrovní. Mestá plnia originálne kompetencie a kompetencie štátnej správy, ktoré im boli zverené alebo uložené na základe dohôd. Medzi kompetenciami, ktoré mestá vykonávajú ako powiaty, sú školstvo, zdravotníctvo, verejnou dopravou, okresnými cestami a verejná bezpečnosť. Medzi orgány takéhoto mesta patrí rada miejska (mestské zastupiteľstvo) a prezident miesta (primátor mesta). Štruktúru mesta s právami powiatu stanovuje štatút mesta. Rada miejska vykonáva rovnaké kompetencie ako rada gminy, ale okrem toho vykonáva aj kompetencie zverené powiatu.

Hlavné mesto Varšava

Varšava je hlavným mestom Poľskej republiky, má 1 862 000 obyvateľov a rozlohu 517 km².⁶⁷ Z pohľadu verejnej správy je Varšava braná ako powiat a je súčasťou Mazowieckieho województwa. Medzi orgány mesta patrí Rada miejska, ktorá má 60 členov, štatútom je Prezydent miasta, ktorý je rovnako ako v Košiciach volený priamo. Mesto sa delí na 18 dzielnic, ich počet a hranice môže meniť

⁶³ Rovnaké ako ref.61

⁶⁴ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 apríla 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483)

⁶⁵ Ustawa zo dňa 8. marca 1990 o samorządzie terytorialnym

⁶⁶ Ustawa zo dňa 20. júna 2002 o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta

⁶⁷ Statystyka Warszawy. *Warszawa* [online]. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: <https://um.warszawa.pl/-/statystyka-warszawy-2024>

rada miesta. Zásady a fungovanie orgánov dzielnic ustanovujú ich štatúty. Podľa štatútu môžu dzielnice vytvárať vlastné pomocné jednotky – kolonia, osiedle, sołectwo. Dzielnice sa riadia zákonmi, štatútom mesta, štatútom dzielnic a uznesení mesta. Rozhodovacím orgánom dzielnic je rada dzielnicy a výkonným zarząd dzielnicy – ekvivalent slovenskej (českej) obecnej rady. Počet miestnych poslancov – radnych dzielnicy – je určené rovnako ako pri počte poslancov obecných zastupiteľstiev (radnych gmin), viď nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 2 – počet poslancov obecných zastupiteľstiev Poľsko

Počet obyvateľov	Počet poslancov
do 20 000	15
20 001 – 50 000	21
50 001 – 100 000	23
100 001 – 200 000	25
Každých načatých 100 000 nad 200 000	+3; ale max. 45

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Ustawy o samorządzie gminnym⁶⁸

Zarząd dzielnicy má 3-5 členov (dzielnice do 100 000 – 3 členov) a je volený radou dzielnicy.⁶⁹ Burmistrz (starosta) dzielnicy je volený nepriamo, a to tajnou voľbou nadpolovičnou väčšinou radnych dzielnicy. K návrhu štatútu hlavného mesta Varšavy vyžaduje rada miejska vyjadrenie rád jednotlivých dzielnic, a konzultáciu aj s vládou, ktorá ak zistí nedostatky vráti návrh na prepracovanie. Zlučovanie, či rozdeľovanie dzielnic vykonáva rada miejska uzneseniami, no musí to vopred konzultovať s obyvateľmi dotknutých dzielnic. Tieto zmeny vstupujú do platnosti k 1. januáru nasledujúceho roka, prípadne volebného roka ku dňu volieb⁷⁰, na rozdiel od Košíc, kde takéto zmeny nastávajú až v novom volebnom období. Kumulácia funkcií vo Varšave nie je možná, keďže zákon⁷¹ zakazuje kandidatúru do rady dzielnic a zároveň do iného orgánu samosprávy.

Dzielnicam sú dané kompetencie lokálneho charakteru, ktoré nie sú vyhradené orgánom mesta.⁷² Všetky dzielnice majú rovnaké kompetencie.

Ide napríklad o:

- Investície
- Správu bytového fondu a nehnuteľností na území dzielnicy
- Prevádzku organizačných jednotiek mesta lokálneho významu (školy, knižnice, športové a kultúrne centrá, centrá sociálnych služieb)
- Správu zelene a miestnych komunikácií
- Vytváranie pomocných jednotiek
- Ochranu životného prostredia
- Výber daní a poplatkov
- Propagáciu dzielnicy
- Starostlivosť o národné pamätné miesta⁷³

⁶⁸ Ustawa zo dňa 8. marca 1990 o samorządzie gminnym

⁶⁹ Ustawa zo dňa 15. marca 2002 o ustroju miasta stołecznego Warszawy

⁷⁰ Rovnaké ako ref.69

⁷¹ Rovnaké ako ref.69

⁷² Uchwała Nr XXII/743/2008 Rady miasta stołecznego Warszawy zo dňa 10. januára 2008 w sprawie uchwalenia Statutu miasta stołecznego Warszawy

⁷³ Rovnaké ako ref.72

Samotné dzielnice nemajú samostatný rozpočet, ale ich rozpočty sú prílohami rozpočtu mesta, v ktorom sa vyčleňujú financie na výkon kompetencií vykonávaných dzielnicami. Rozpočet mesta predkladá prezident miesta rade miesta, radám dzielnic a pošle ho regionálnej komore audítorov k 15.11. pred začiatkom nového rozpočtového roka. Ustanovenia týkajúce sa rozpočtu sú obsiahnuté v uznesení rady. Finančné hospodárenie dzielnice je vykonávané na základe prílohy rozpočtu mesta. Finančné prostriedky, ktorými dzielnica disponuje nesmú byť nižšie ako stanovuje zákon o hlavnom meste Varšava. Pri prerozdelení finančných zdrojov sa musí brať ohľad na decentralizáciu a musí byť zohľadnený rovnomerný rozvoj všetkých dzielnic. Pridelenie kompetencií je podmienené pridelením dostatočných finančných zdrojov.⁷⁴

Financovanie mestských častí prebieha z viacerých zdrojov:

1. 100% tržieb z územia dzielnice
 - a. Dani z nehnuteľností a dane motorových vozidiel
 - b. Poľnohospodárskej dane a lesnej dane
 - c. Ďalších miestnych daní
2. 70% z príjmov z majetku hl. mesta v území dzielnice
3. 100% príjmov inkasovaných na výkon štátnej správy
4. Ďalšie príjmy na výkon kompetencií, investícií a kompenzačných opatrení⁷⁵

1.4.2 Praha

Česká republika

Česká republika je unitárny štát, ktorý rovnako ako Slovensko prešiel v 90. rokoch 20. storočia decentralizáciou. V súčasnosti tvorí územnú samosprávu 14 samosprávnych krajov a vyše 6200 obcí. V Česku existuje aj 27 štatutárnych miest a ďalších 231 má status mestysu.⁷⁶ Medzi štatutárne mestá sa nezapočítava hlavné mesto Praha, ktorého postaveniu sa venuje zákon o hlavnom meste Praze.⁷⁷ Územne rozčlenených je 7 štatutárnych miest (+Praha), pričom Ostrava, Plzeň, Pardubice, Ústí nad Labem a Liberec na mestské obvody (MO) a Opava, Brno a Praha sa delia na mestské časti (MČ). Päť z nich má na sub-municipálne jednotky rozčlenené celé územie mesta a Opava a Liberec majú rozčlenenú iba časť mesta. Liberec má iba jednu okrajovú MČ a Opava má rozdelené mesto na MČ mimo centra mesta, ktoré spravuje samotná mestská úroveň⁷⁸. Orgánmi štatutárnych miest sú zastupiteľstvo mesta, primátor, rada mesta a zvláštne orgány mesta. Pri územne členených mestách sú orgánmi MO/MČ: zastupiteľstvo MO/MČ, rada MO/MČ, starosta MO/MČ, rada MO/MČ, úrad MO/MČ a zvláštne orgány MO/MČ. Volebné obdobie členov zastupiteľstva obcí/mesta/MO/MČ je štvorročné. Starosta je súčasťou zastupiteľstva – starostovia a primátori sú volení nepriamo, zo zvolených členov zastupiteľstva.⁷⁹ Tým v porovnaní so Slovenskom získavajú, keďže priamo volený starosta/primátor sa môže dostať do opozície voči zastupiteľstvu. Pasívne volebné právo do zastupiteľstva je podmienené vekom 18 rokov v deň konania volieb.

Štatutárne mesto

⁷⁴ Rovnaké ako ref.72

⁷⁵ Rovnaké ako ref.69

⁷⁶ Česko v číslech 2023. Praha: Český statistický úřad, 2023. ISBN 978-80-250-3448-4

⁷⁷ Zákon č. 131/2000 Sb. zo dňa 17. mája 2000 o hlavnom meste Praze

⁷⁸ IRAN, Jakub. *Autonomie samospráv městských částí: případová studie hl. m. Prahy*. Praha, 2019. 75 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra politologie. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Petr Jüptner, Ph.D. IRAN, Jakub. *Autonomie samospráv městských částí: případová studie hl. m. Prahy*. Praha, 2019. 75 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra politologie. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Petr Jüptner, Ph.D.

⁷⁹ Zákon č. 128/2000 Sb. zo dňa 15. mája 2000 o obcích

Územie štatutárnych miest sa podľa zákona o obciach⁸⁰ môže členiť na mestské časti alebo mestské obvody, s vlastnými samosprávnymi orgánmi. To je možné na základe prijatia štatútu mesta. Štatutárne mesto môže meniť počet svojich MČ/MO, teda ako ich môže vytvárať, tak ich môže aj zrušiť. V porovnaní so Slovenskom, konkrétne Košicami, majú teda výhodu voľne si určovať svoju územnú štruktúru. Zaujímavosťou štatutárnych miest je, že pri členení na MČ/MO nie je nutné, aby bolo rozčlenené celé územie mesta. Štatút štatutárnych miest musí obsahovať výpočet jednotlivých MO/MČ, samostatné a prenesené kompetencie mesta, samostatné a prenesené kompetencie MO/MČ, vzťahy medzi orgánmi mesta a orgánmi MO/MČ, financovanie MO/MČ. Okrem toho prejednávajú mestských všeobecne záväzných nariadení a vyhlášok o podiele MO/MČ na ekonomike mesta, prejednávajú územného plánu a programu rozvoja s MO/MČ. Prenesené kompetencie vykonávajú primárne mestá, ale môžu ju zveriť MO/MČ. Všetky štatutárne mestá sú zároveň aj obcami s rozšírenou pôsobnosťou. MO, resp. MČ nemajú právnu subjektivitu (okrem MČ Prahy) a nedisponujú vlastným majetkom. MO/MČ nemôžu vydávať všeobecne záväzné nariadenia a vyhlášky, sú v podriadenom vzťahu k štatutárnemu mestu a sú brané iba ako pomocné jednotky.⁸¹

Hlavné mesto Praha

Praha je hlavným mestom Českej republiky, má 1 370 000 obyvateľov a rozlohu 496 km².⁸² Praha je mesto spravované samostatným zákonom, a to Zákomom č. 131/200 Sb. (Zákon o hlavním městě Praze). Územie hlavného mesta Prahy je obcou a krajom zároveň. Praha sa člení na 57 mestských častí, ale nezaraďuje sa medzi štatutárne mestá. Postavenie a kompetencie MČ je stanovená Zákomom č. 131/200 Sb. a štatútom hlavného mesta Prahy. Mestské časti sú spravované zastupiteľstvami mestských častí, ich úradmi a radami. Hlavné mesto Praha má právo vyjadriť sa k návrhom centrálnej úrovne, ktoré ovplyvňujú jeho samosprávu. K návrhu štatútu sa vyjadrujú aj mestské časti.⁸³ Štatút určuje, ktoré prenesené kompetencie vykonáva mesto a ktoré vykonávajú jednotlivé MČ. Nie všetky MČ vykonávajú všetky kompetencie, niektoré z prenesených kompetencií štátnej správy Praha štatútom ďalej prenáša na 22 mestských častí (Praha 1 - Praha 22), tie ich vykonávajú pre všetky MČ v ich správnom obvode.⁸⁴ Susediace mestské časti sa môžu zlúčiť po vzájomnej dohode, ktorú schváli zastupiteľstvo hl. mesta Prahy, takáto dohoda je účinná od 1. januára nasledujúceho roka, ale musí byť prijatá do 30.6. prebiehajúceho roka. Na čele mesta stojí primátor mesta, jeho zástupcom sú námestníci primátora, tých volí zastupiteľstvo a môže ich zvoliť viacero. Menovanie a odvolanie riaditeľa magistrátu hlavného mesta patrí primátorovi mesta a je podmienené súhlasom ministra vnútra.⁸⁵

Na rozdiel od MČ štatutárnych miest, MČ hlavného mesta Prahy majú rozdielne postavenie – majú právnu subjektivitu, môžu teda v právnych veciach vystupovať pod vlastným menom. Okrem toho môžu disponovať vlastným majetkom, či podať návrh na zrušenie časti alebo celého územného plánu mesta. Samosprávne orgány mesta Praha sú totožné s orgánmi iných štatutárnych miest, to isté platí aj o orgánoch mestských častí. Zastupiteľstvo hlavného mesta Prahy môže mať medzi 55 a 70 členmi, aktuálne je to 65 členov. Výkonným orgánom je Rada hlavného mesta Prahy, tá je volená zastupiteľstvom a má 11 členov. Postavenie Prahy ako kraja dáva zastupiteľstvu kompetencie, ktoré štatutárne mestá nemajú – napr. predkladať návrhy zákonov Poslaneckej snemovni, či podávať návrhy

⁸⁰ Rovnaké ako ref.79

⁸¹ Rovnaké ako ref.79

⁸² Základní informace. *Portál Hlavního města Prahy* [online]. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: https://praha.eu/zakladni_informace

⁸³ Zákon č. 131/2000 Sb. zo dňa 17. mája 2000 o hlavním městě Praze

⁸⁴ Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁵ Zákon č. 131/2000 Sb. zo dňa 17. mája 2000 o hlavním městě Praze

na zrušenie zákonov na ústavný súd.⁸⁶ Počet poslancov zastupiteľstva mestských častí je stanovený podľa nasledovnej tabuľky.

Tabuľka č. 3 – počet miestnych poslancov Praha

Počet obyvateľov	Počet poslancov
do 500	5 – 9
501 – 3000	7 – 15
3001 – 10 000	11 – 15
10 001 – 30 000	15 – 25
30 001 – 70 000	25 – 35
70 001 a viac	35 – 45

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Zákona o hlavním meste Praze

Zaujímavosťou zostavovania rozpočtu mestských častí je, že môžu pristúpiť k schvaľovaniu svojich rozpočtov až po schválení rozpočtu hlavného mesta Prahy. V prípade neschválenia rozpočtu do 1.1 podlieha hospodárenie MČ podľa pravidiel rozpočtového provizória.⁸⁷ Teda mesačné výdavky MČ nesmú prekročiť jednu dvanástinu rozpočtu predchádzajúceho roka.

Hlavným zdrojom rozpočtu MČ sú finančné transfery z rozpočtu hlavného mesta Prahy. Počet financií pre MČ na nasledujúci kalendárny rok sa musí stanoviť do 10.7., čo má na starosti Rada hl. mesta Prahy. To môžu MČ pripomienkovať, tieto pripomienky nemusí Rada akceptovať.

Prijmy MČ⁸⁸:

- Prijmy zo zvereného majetku
- Prijmy z vlastnej činnosti
- prijmy z činnosti rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií
- vybrané správne poplatky, odvody a pokuty
- výber dane z nehnuteľností a miestnych poplatkov
- transfery z štátneho a mestského rozpočtu
- dary a príspevky

1.4.3 Komparácia miest

Tabuľka č. 4 - komparácia miest

	Košice	Varšava	Praha
Počet obyvateľov	229 040	1 862 000	1 370 000
Členenie mesta	Povinne rozčlenené	Povinne rozčlenené	Povinne rozčlenené
Počet MČ	22	18	57 (22*)
Počet mestských poslancov (aktuálne)	41	60	55-70 (65)
Priemer občanov na 1 zastupiteľa	5 500	31 000	21 000
Počet námestníkov	2	4	Viacero (5)
Volebné obdobie	4r.	6r.	4r.
Voľba primátora	Priama voľba	Priama voľba	Nepriama voľba
Voľba starostu MČ	Priama voľba	Nepriama voľba	Nepriama voľba
Min. vek primátora	25	25	18

⁸⁶ Zákon č. 131/2000 Sb. zo dňa 17. mája 2000 o hlavním meste Praze

⁸⁷ Rovnaké ako ref.84

⁸⁸ Rovnaké ako ref.84

Aj iný typ samosprávy	Nie	Powiat	Kraj
Vlastný rozpočet MČ	Áno	Ako príloha mestského	Áno
Vlastný majetok MČ	Áno	Nie	Nie
Štatút MČ	Nie	Áno	Nie
Členenie MČ	Nie	Áno	Nie
Kompetencie MČ	rozdielne	rovnaké	rozdielne
Najmenšia MČ	0,8tis.	24,8tis.	0,4tis. (*14tis.)
Najväčšia MČ	36,6tis.	226,5tis.	134,4tis. (*144,7tis.)
Zlúčenie MČ	Od nasledujúceho volebného obdobia	Od 1.1. nasledujúceho roka; k dňu volieb	Od 1.1. nasledujúceho roka
Možná kumulácia funkcií	Áno	Nie	Áno

Zdroj: vlastné spracovanie podľa dát z odsekov 1.3 a 1.4 a iných internetových zdrojov

Vysvetlivky:

*(správny obvod)

V tabuľke vyššie vidíme rozdiely medzi komparovanými mestami sú v niektorých prípadoch väčšie a v niektorých sa líšia minimálne. Hlavný rozdiel vidíme v počte obyvateľov a následne v podiele počtu obyvateľov k počtu sub-municipálnych jednotiek, kde Varšava má 18 sub-municipálnych jednotiek v porovnaní s vyše 8-krát menšími Košicami. Zaujímavé je aj porovnanie priemerného počtu obyvateľov, ktoré pripadá na 1 člena mestského zastupiteľstva, kde pri Košiciach zastupujú priemerne 5500 obyvateľov, čo je takmer 4-krát (resp. 6-krát) menšia hodnota ako pri Prahe (resp. Varšave). Zaujímavé je aj stanovenie počtu námestníkov primátora, v prípade Košíc ide o 2 a 4 vo Varšave, takéto obmedzenie počtu absentuje pri Prahe, kde sú aktuálne 5 námestníci. Spôsob voľby primátora (prezidenta), kde pri Košiciach a Varšave ide o priamu voľbu a pri Prahe ide o nepriamu. Rovnakým štýlom funguje aj voľba starostov MČ v Košiciach aj Prahy, odlišnosť je pri Varšave, kde sú starostovia MČ (burmistrzi dzielnic) volení nepriamo. S tým súvisí aj dĺžka volebného obdobia, ktorá je pri Varšave odlišná (6 rokov) v porovnaní s Košicami a Prahou (4 roky). Okrem Košíc sú okrem obcí aj inými úrovňami správy aj Varšava (powiat) aj Praha (kraj). Rozdiely sú aj v rozpočte mestských častí, kde v prípade Varšavy sú rozpočty dzielnic prílohami rozpočtu mesta. V prípade majetku MČ, majú vlastný majetok iba MČ Košíc. Rozdiely sú aj pri štatúte MČ, ktorý majú iba dzielnicie Varšavy, rovnako ako sa iba dzielnice môžu ďalej deliť na pomocné jednotky. V prípade kompetencií MČ majú rovnaké kompetencie všetky MČ iba v prípade Varšavy, odlišné sú v Prahe – iné majú MČ Praha 1-22 a iné Praha 23-57, je viacero rozdielov medzi jednotlivými MČ. Značné sú aj rozdiely medzi veľkosťou jednotlivých MČ, kde najmenšia MČ Varšavy má 24,8 tisíc a Prahy 14 tisíc (správny obvod; MČ – 0,4tis.) by sa zaradili medzi najväčšie v Košiciach, ktorých najmenšia MČ má pod 800 obyvateľov. V prípade najväčších MČ, najväčšia košická MČ (36,6tis.) by patrila medzi najmenšie dzielnicie Varšavy, resp. menšie správne obvody Prahy, ktorých najväčšie MČ majú 226,5 tisíce v prípade Varšavy, či 144,7 tisíce (správny obvod; MČ – 134,4tis.) v prípade Prahy. V prípade zlúčenia mestských častí môžu vstúpiť do platnosti od 1.1. nasledujúceho roka rovnako vo Varšave aj Prahe, zatiaľ čo v Košiciach by takáto zmena vstúpila do platnosti od nového volebného obdobia. Kumulácia funkcií starostu MČ a poslanca mestského zastupiteľstva nie je možná vo Varšave, takéto obmedzenia neexistujú ani v prípade Košíc (častý jav) ani Prahy (zriedkavejšie; iný volebný systém).

2 Prípadová štúdia

2.1 Konflikty medzi úrovňami

V nasledujúcej pasáži sú ilustrované konflikty identifikované na základe analýzy médií. Postupne sú predstavené konflikty medzi mestskými časťami a mestom, konflikty primátora s jednotlivými starostami MČ, medzi primátorom a mestským zastupiteľstvom, resp. jednotlivými členmi zastupiteľstva, ďalej konflikty mesta (primátora) s inými úrovňami a konflikty do ktorých sa dostávajú ďalší aktéri identifikovaný v predošlých konfliktoch. Ide samozrejme o medializované konflikty.

Analýza médií napovie kto a ako často sa zapája do konfliktov a o čo v nich ide. Analýza médií bude vykonaná predovšetkým podľa internetových zdrojov. Hlavným zdrojom je denník Korzár. Ide o lokálne periodikum, zaoberajúce sa primárne dňami v meste Košice a jeho okolí (Košický a Prešovský kraj). Sleduje dianie v Mestskom zastupiteľstve a v článkoch cituje zo zápisníc mestského zastupiteľstva, čím sa odstraňuje nutnosť hľadať konflikty aj analýzou zápisníc. V porovnaní s inými zdrojmi ide o najobširnejšie spracovanie a poskytuje jednoduché vyhľadávanie článkov. Boli využité aj ďalšie lokálne zdroje KošiceOnline.sk, či Košice:Dnes. Tieto zdroje taktiež zachytávajú konflikty mesta s MČ a rovnako sa venujú aj priebehu zasadnutí MsZ.

Väčšina konfliktov súvisí s financiami, teda výškou daní a poplatkov, ale aj s investíciami, personálnymi výdavkami a výdavkami na chod mesta. Ďalej del'bou kompetencií medzi mestom a MČ, zlučovaním MČ, nezhodami na obsadení vedúcich pozícií a členoch kontrolných orgánov mestských podnikov. Vzniku konfliktov nepomáha zloženie MsZ v spojitosti s priamou voľbou primátora, ktorý nemá väčšinovú podporu v zastupiteľstve a často sa tak ocitáva v opozícii. Podporuje ho klub Spolupráca pre Košice, ktorý má 9 členov v 41 miestnom zastupiteľstve. Ďalšími klubmi sú Starostovia a nezávislý kandidáti (9 členov), 9 poslancov je nezaradených a najsilnejším klubom, často kritizujúcim vedenie mesta (a prezentujúcim sa ako opozičný) je Košický klub (14 členov).

Hlavný aktéri konfliktov sú predovšetkým starostovia „veľkých“ mestských častí (zastúpení vo viacerých kluboch) proti vedeniu mesta (primátor, námestníci). Tieto spory najčastejšie prebiehajú na pôde mestského zastupiteľstva, keďže väčšina starostov je zároveň aj poslancami MsZ, ale aj na pôde krajského zastupiteľstva, na sociálnych sieťach a prostredníctvom médií.

2.1.1 Príklady konfliktov mesta s mestskými časťami

Problémom konfliktov primátora mesta a starostov MČ je vo veľkej miere komunikácia medzi nimi a medializovanie svojich zámerov. Takýmto príkladom je aj návrh mesta k redukcii, respektíve zrušeniu MČ. Mesto argumentovalo redukciami MČ napríklad rozdielmi vo veľkosti MČ, či počtom MČ v porovnaní s inými mestami.⁸⁹ MČ dlhodobo požadujú presun niektorých kompetencií (údržba zelene, čistota MČ, miestne komunikácie a chodníky) z mesta na MČ a zvýšenie financií pre MČ.⁹⁰

Tabuľka č. 5 – konflikty mestských častí s mestom

Aktéri konfliktu	Príklad konfliktu
Mesto a mestské časti	<u>Vybraný konflikt 1</u> – krátenie dane z príjmov fyzických osôb 2023
Starosta MČ Staré mesto, primátor	<u>Vybraný konflikt 2</u> – nepovolenie burzy starožitností

⁸⁹ OGURČÁKOVÁ, Jana. *Košické mestské časti nespupracujú. Radní ich chcú škrtnúť*. Online. Korzár. 17.5.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22403155/kosicke-mestske-casti-nespupracuju-radni-ich-chcu-skrtnut.html>

⁹⁰ OGURČÁKOVÁ, Jana. *Košické mestské časti chcú viac peňazí aj kompetencií*. Online. Korzár. 1.7.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22157332/kosicke-mestske-casti-chcu-viac-penazi-aj-kompetencii.html>

Vedenie mesta, zastupiteľstvo a MČ Juh	Útulok pre bezdomovcov
Mestské časti a vedenie mesta	Spolupráca úrovni – administrácia poplatku za odpad
MČ Sídliisko KVP, vedenie mesta, mestské zastupiteľstvo	Rozšírenie hokejového areálu
MČ Sídliisko KVP, primátor, mestské zastupiteľstvo	Odmietnutie financovania projektu MČ mestom
Námestník primátora, poslanci klubu Košickí aktivisti a nezávislí	Odchod poslancov z orgánov mestskej organizácie
Ex-starosta MČ Pereš, primátor	Vzájomné obvinenia
Vedenie mesta, zastupiteľstvo, ex-starosta MČ Pereš	Odobratie pozemkov zo správy MČ
Ex-starosta MČ Pereš, primátor	Krátenie dane z príjmov fyzických osôb 2020
Ex-starosta MČ Pereš, primátor	Osobné konflikty
MČ Staré mesto, vedenie mesta	Odkúpenie krytej plavárne mestom od MČ
Starosta MČ Staré mesto, mesto Košice	Nevpustenie starostu do priestorov humanitárneho centra

Zdroj: vlastné spracovanie

Vybraný konflikt 1 a vybraný konflikt 2 sú popísané v samostatných kapitolách. Konflikt mesta s MČ Juh ohľadom prenájmu pozemku pre charitu, ktorá na ňom chcela postaviť útulok pre bezdomovcov, s tým okrem starostu MČ nesúhlasilo celé MiZ, obyvatelia MČ, rada starostov a ani MsZ na svojom predchádzajúcom zasadnutí. Odpor MČ súvisel s umiestnením, nie so samotnou výstavbou, keďže MČ navrhla iné lokality v rámci MČ, kde by s výstavbou súhlasila. Konflikt sa ukončil opätovným odmietnutím MsZ a následným výberom inej lokality.⁹¹

Problémy vznikajú aj pri spolupráci pri výkone niektorých právomocí, príkladom je zdieľanie prístupu k registru obyvateľov, ku ktorým mesto prístup dlhodobo nemalo, výhradný prístup majú iba MČ. To vytvára problém pri administrácii poplatku za odpad, ktorého výber ma na starosti mesto, no nevie zistiť, koľko obyvateľov zaň nezaplatilo. Mesto tvrdí, že na základe Zákona o meste Košice majú MČ spolupracovať s mestom a poskytnúť mu údaje. Niektoré MČ sa odvolávajú na to, že mesto nemá oprávnenie pristupovať k registru obyvateľov a zdieľanie prístupu k registru by bolo porušením zákona. Tento rozdielny pohľad na vec spôsobuje problémy a vytvára konflikty.⁹²

Najčastejšie sú vo vzájomnou konflikte primátor mesta so starostom MČ Sídliisko KVP, a to na úrovni mesto – MČ, primátor – poslanec MsZ, či poslanec KSK – podpredseda KSK. Príkladom je konflikt ohľadom zamýšľaného rozšírenia hokejového areálu, ktorý na realizáciu potreboval nadobudnúť vlastnícky vzťah k pozemku, ktoré ma MČ Sídliisko KVP v správe. Mestská časť s návrhom

⁹¹ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Útulok môže vyrásť na Bosákovej. Až za tri milióny eur.* Online. Korzár. 5.11.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22252896/utulok-pre-bezdomovcov-moze-vyrast-na-bosakovej-az-za-tri-miliony-eur.html>

⁹² OGURČÁKOVÁ, Jana. *Košice hľadajú desaťtisíce neplatičov, preverujú aj udania. Primátor vidí na sídlisku sabotáž.* Online. Korzár. 5.8.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23366504/mesto-hlada-desattisice-neplaticov-preveruje-aj-udania-primator-vidi-na-sidlisku-sabotaz.html>

nesúhlasila a požadovala úpravy, s čím nesúhlasil investor.⁹³ Na to reagovalo mesto návrhom na odňatie týchto pozemkov zo správy MČ, to však prišlo bez predošlej komunikácie s MČ. Na zastupiteľstve z toho dôvodu prebehla intenzívna výmena názorov medzi Starostom MČ, investorom, poslancami zastupiteľstva a primátorom mesta, nakoniec sa rokovanie o tomto bode prerušilo.⁹⁴

Ukážkou je aj pozastavenie výkonu uznesenia MsZ, ktoré MČ zaručovalo vyčlenenie financií na spolufinancovanie projektu MČ. Dôvodom bol nedostatok finančných prostriedkov na strane mesta, okrem toho primátor poznamenal, že KSK odmietol spolufinancovať prestavbu mestského športoviska nadlokálneho významu. Kraj v reakcii obviňuje vedenie mesta, že blokuje investície kraja v meste.⁹⁵ Či konflikt starostu MČ KVP s vedením mesta v predchádzajúcom volebnom období, keď naznačil problém s viceprimátorom mesta, keď odišiel z mestskej organizácie Mestská karta spolu s kolegami z poslaneckého klubu Košickí aktivisti a nezávislí.⁹⁶

Aj v predošlom volebnom období (2018-2022) prebiehali konflikty medzi primátorom a starostami. Napríklad konflikt s vtedajším starostom MČ Pereš a poslancom MsZ, ten sa týkal rôznych slovných útokov a obvinení o zneužívaní reprezentačného fondu primátorom, či na druhej strane obvinením o súkromnom užívaní pozemku, ktoré si občianske združenie starostu kúpila s využitím osobitného zreteľa.⁹⁷ Ale aj príklad zámer odobratia majetku zo správy MČ Pereš a následného prenajatia neziskovej organizácii. MČ nesúhlasila s týmto krokom mesta, MsZ napriek tomu uznesenie schválilo. V rozprave na seba viackrát útočili starosta MČ a vedenie mesta.⁹⁸

Konflikt starostu s vedením mesta kvôli kráteniu podielových daní a financií na investície počas pandémie Covid-19. Podielové dane boli krátené počas troch mesiacov o 15-25% a financie o investície o 75%. Dôvodom na obmedzenie týchto financií boli nižšie príjmy (o cca 17%) zo strany štátu. Voči tomuto kroku sa ohradzovali starostovia MČ, neodobrenie zmien rozpočtu MsZ, keďže v tom čase ešte boli financie pre MČ pevne stanovené v rozpočte. Kvôli tomu podal starosta MČ Pereš podnet na prokuratúru za zneužitie právomoci verejného činiteľa.⁹⁹ Rôzne osobné útoky pokračovali aj počas volebnej kampane pred komunálnymi voľbami 2022, kde proti sebe stáli ako protikandidáti na primátora mesta, či nepodaním ruky primátorovi po skladaní sľubu poslanca (v tom čase už bývalým) starostom.¹⁰⁰

Hlavným problémom konfliktov starostu MČ Staré mesto s primátorom bol problém s prevodom mestskej plavárne z MČ Staré mesto na mesto Košice. Mestom navrhovaná čiastka sa nepozdávala

⁹³ LENDEL, Michal a ČERMÁKOVÁ, Judita. Košice chcú vziať sídlisku pozemky pre štadión. Starosta obvinil primátora z protežovania. Online. Korzár. 17.5.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23330385/kosice-chcu-vziat-sidlisku-pozemky-pre-stadion-starosta-obvinil-primatora-z-protezovania.html>

⁹⁴ Zápisnica z XIX. (mimoriadneho) zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach, zo dňa 15. mája 2024

⁹⁵ OGURČÁKOVÁ, Jana. *Lörinc vs. Polaček. Peniaze pre skejtpark poslanci schválili, primátor stopol*. Online. Korzár. 15.7.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na:

<https://kosice.korzar.sme.sk/c/23193980/lorinc-vs-polacek-peniaze-pre-skejtpark-poslanci-schvalili-primator-stopol.html>

⁹⁶ JABRIK, Peter. *Z neziskovky Mestská karta unikajú traja košickí poslanci*. Online. Korzár. 28.11.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22270593/z-neziskovky-mestska-karta-unikaju-traja-kosicki-poslanci.html>

⁹⁷ JABRIK, Peter a OGURČÁKOVÁ, Jana. *Polaček obvinil Karabina. Spáva na pozemku, ktorý mesto predalo jeho združeniu*. Online. Korzár. 27.12.2021. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22809533/polacek-obvinil-karabina-spava-na-pozemku-ktory-mesto-predalo-jeho-zdruzeniu.html>

⁹⁸ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Ostrá polemika, nedôstojná debata. Na Pereši napokon vznikne bývanie pre rodiny v núdzi*. Online. Korzár. 17.12.2021. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22806154/ostra-polemika-nedostojna-debata-na-peresi-napokon-vznikne-byvanie-pre-rodiny-v-nudzi.html>

⁹⁹ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Mestským častiam prískrtili financie, starosta sa obrátil na prokuratúru*. Online. Korzár. 8.5.2020. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22400755/mestskym-castiam-priskrtili-financie-starosta-sa-obratil-na-prokuraturu.html>

¹⁰⁰ HAKL, Robo. *Voľby 2022: Košický primátor a mestskí poslanci už zložili sľub a začali pracovať*. Online. Aktuality.sk. 11.11.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://www.aktuality.sk/clanok/BreEGen/volby-2022-kosicky-primator-a-mestski-poslanci-uz-zlozili-slub-a-zacali-pracovat/>

MČ ani spôsob prevzatia. Mesto chcelo prevziať plaváreň do majetku mesta, aby zabezpečilo jej prevádzkovanie a rekonštrukciu čo MČ nedokázala zvládnuť zo svojho rozpočtu. Pôvodný návrh predaja za 1€ nebol reálny, rovnako sa poslancom MiZ nepozdával ani návrh odpredaja za 700 tisíc eur. Starosta MČ ani poslanci MiZ neboli spokojní, že mesto navrhuje 10% hodnoty majetku a uprednostnili by dlhodobý prenájom mestu. No nakoniec poslanci MiZ súhlasili s pôvodným návrhom mesta.¹⁰¹ Príkladom je aj koniec participácie MČ Staré mesto na prevádzke mestského humanitárneho centra pre utečencov z Ukrajiny. To nasledovalo po zamedzení vstupu starostu do humanitárneho centra príslušníkmi mestskej polície, čo však nastalo na základe požiadaviek úradu verejného zdravotníctva a mestskej polície.¹⁰²

2.1.2 Ďalšie konflikty

Okrem konfliktov medzi mestom a MČ sa vyskytujú aj iné konflikty, do ktorých sa dostávajú najčastejší aktéri konfliktov. Teda konflikty jednotlivých členov mestského zastupiteľstva s vedením mesta, konflikty jednotlivých členov zastupiteľstva s vedením mesta a konflikty mesta Košice s inými úrovňami vlády (regionálnou, centrálnou) – čiže konflikty mesta Košice s Košickým samosprávnym krajom, či mesta s jednotlivými ministerstvami. Následne sú predstavené konflikty, do ktorých sa dostávajú ďalší aktéri konfliktov s inými aktérmi ako vedenie mesta.

Tabuľka č. 6 – konflikty (členov) mestského zastupiteľstva a primátora mesta

Aktéri konfliktu	Príklad konfliktu
Primátor a zastupiteľstvo	Snaha o odvolanie riaditeľa Dopravného podniku mesta Košice
Primátor a zastupiteľstvo	Zmena miesta rokovania zastupiteľstva počas Covid-19
Primátor, zastupiteľstvo a starostka MČ Nad Jazerom	Bezplatné cestovanie
Primátor a R. Karaffa	Konflikt s poslancom R. Karaffom
Primátor a H. Burdiga	Konflikt s bývalým poslancom H. Burdigom
Poslanci Petrovčík, Adamčíková, Il'áščíková, zastupiteľstvo a primátor	Snaha o odvolanie riaditeľky mestského sociálneho podniku

Zdroj: vlastné spracovanie

Príkladom je dlhodobá snaha vedenia mesta o odvolanie generálneho riaditeľa Dopravného podniku mesta Košice (DPMK). Riaditeľ bol navrhnutý vedením mesta v roku 2018 a odvtedy sa ho pokúsilo viackrát odvolať. MsZ s tým zakaždým nesúhlasilo, čo sa zmenilo až v júni 2023, po kríze, ktorá nastala štrajkom a výpoveďami vodičov MHD.¹⁰³

Ilustráciou vzťahov je aj chaotický priebeh zasadnutia MsZ, ktoré sa neotvorilo. Problémom bola zmena konania zastupiteľstva do iných, kapacitne výrazne menších priestorov, čo znepokojilo poslancov kvôli prebiehajúcej pandémie Covid-19. Poslanci to vnímali ako obštrukciu vedenia mesta,

¹⁰¹ OGURČÁKOVÁ, Jana. *Akvapark v Košiciach dostal zelenú*. Online. Korzár. 9.12.2020. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22551769/akvapark-v-kosiciach-dostal-zelenu.html>

¹⁰² LENDEL, Michal a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Starostovi zakázala mestská polícia vstup do utečeneckého centra, kde pomáhal*. Online. Korzár. 18.3.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22864720/starostu-pred-uteceneckym-centrom-zastavili-policaaji-zakazali-mu-vstup.html>

¹⁰³ ČERMÁKOVÁ, Judita; LENDEL, Michal a SITA. *Košický primátor vyhral boj so šéfom dopravného podniku, poslanci ho odvolali*. Online. Korzár. 13.6.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23181591/kosicki-poslanci-odvolali-z-funkcie-sefa-dopravneho-podniku-vladimira-padysaka.html>

keďže sa malo rokovať o navrhovanom znížení platu primátora. Primátor to dementoval a vyhlásil, že hygienické opatrenia splnili a vnímal neúspech zasadnutia ako politiku zo strany poslancov.¹⁰⁴

Ďalej je to využitie sistačného práva primátora pri uznesení MsZ o bezplatnom cestovaní vo vybraných linkách MHD počas rekonštrukcie dôležitej dopravnej tepny (Slaneckej cesty). Starostka MČ Nad jazerom, v ktorej sa stavba nachádza, reagovala, že s týmto nápadom prišlo vedenie mesta. Primátor po upozornení jedného z poslancov na možnú nezákonnosť svoj názor zmenil. Problémom bolo neriešenie dopadov opatrenia na rozpočet, teda v rozpore so Zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Napriek tomu vznikol takto konflikt medzi Starostkou MČ a vedením mesta¹⁰⁵, tento konflikt však mohol byť pripísaný prebiehajúcej volebnej kampani pred komunálnymi voľbami.

Konflikt však mal primátor aj s jeho bývalými spolupracovníkmi s ktorými spolupracoval pred voľbami 2018, ale predchádzajúcom volebnom období (2014-2018). V minulom období začal konflikt s poslancami združenými v klube Košickí aktivisti a nezávislí (KAN), ktorí ho podporovali pred a po voľbách 2018. Medzi poslancami združenými v tomto klube boli napríklad poslanci Karaffa, Burdiga, či Lörinc. Príkladom je konflikt s poslancom Burdigom, ktorý sa vzdal mandátu poslanca, odôvodnil to nemožnosťou presadzovať svoj program kvôli primátorovi mesta a jeho štýlu vedeniu mesta a zasadaniu MsZ.¹⁰⁶ Kritika vedenia mesta prichádza aj od poslanca Karaffu, ktorý sa dostáva do konfliktu s primátorom. Príkladom je jeho konflikt s primátorom mesta, ktorého počas rokovania MsZ počastoval vulgarizmom, následkom čoho bol zastupiteľstvom odvolaný z funkcií v mestských organizáciách a spoločnostiach.¹⁰⁷

Dá sa spomenúť aj niekoľkokomesačný poslanecký spor poslanca Petrovčika ohľadom odvolania riaditeľky strediska sociálnej pomoci mesta, kvôli podozreniam z mobbingu a bossingu, s tým vedenie mesta nesúhlasilo. Jedným z vrcholov bol konflikt pri poslaneckom prieskume, v rámci ktorého chceli poslanec Petrovčík a poslankyne Adamčíková a Il'aščíková preveriť oprávnenosť podozrení. Pri tomto prieskume sa dostali spomínaní poslanci do konfliktu s primátorom mesta, ktorý im zamedzil vykonať dotazníkové šetrenie. Poslanecký prieskum kolidoval s kultúrnou akciou pre klientov a podľa vedenia mesta takýto poslanecký prieskum v príspevkovej organizácii mesta nemá oporu v zákone.¹⁰⁸ Poslanci požadovali viac-krát odvolanie riaditeľky, no neboli úspešní rovnako ako neboli spokojní s jej neúčastou na rokovaniach MsZ. Konflikt nakoniec skončil tým, že riaditeľka strediska sama odstúpila z funkcie.¹⁰⁹

¹⁰⁴ OGURČÁKOVÁ, Jana. *Košickí poslanci hovoria o historickej hanbe. Primátora vinia z ohrozenia životov*. Online. Korzár. 10.12.2020. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22552465/kosicki-poslanci-hovoria-o-historickej-hanbe-primatora-vinia-z-ohrozenia-zivotov.html>

¹⁰⁵ JABRIK, Peter. *Kovačevičová hovorí o klamaní Košičanov, mesto o kampani a nezodpovednosti*. Online. Korzár. 1.7.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22952201/kovacevicova-hovori-o-klamani-kosicanov-mesto-o-kampani-a-nezodpovednosti.html>

¹⁰⁶ JABRIK, Peter. *Košický poslanec Burdiga sa vzdáva mandátu*. Online. Korzár. 21.2.2020. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22331576/burdiga-konci-v-mestskej-rade-aj-troch-komisiach.html>

¹⁰⁷ JABRIK, Peter. *Za nadávku primátorovi ho zbavili funkcií. Vidí za tým osobnú pomstu a nátlak na poslancov*. Online. Korzár. 17.9.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23385400/za-nadavku-primatorovi-ho-zbavili-funkcii-vidi-za-tym-osobnu-pomstu-a-natlak-na-poslancov.html>

¹⁰⁸ LENDEL, Michal a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Košický primátor mal konflikt s poslancami, hovoria o hulvátstve a vyhrážaní*. Online. Korzár. 29.10.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23237758/polacek-mal-konflikt-s-poslancami-na-hulvata-cez-ciaru-vyhrazanie-kritizuju.html>

¹⁰⁹ DANKOVÁ, Elena. *Šéfkou košického strediska sociálnej pomoci nevedeli odvolať, poslancom sa vyhýbala, skončila sama*. Online. Korzár. 4.1.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23264212/na-riaditelku-sa-stazovali-nevedeli-ju-odvolat-poslancom-sa-vyhybala-skoncila-sama.html>

Tabuľka č. 7 – konflikty s inými úrovňami

Aktéri konfliktu	Príklad konfliktu
Primátor mesta, predseda KSK	Prebratie ciest II. a III. triedy do správy KSK
Primátor mesta, námestníci primátora, predseda KSK	Ukončenie poskytovania sociálnych služieb seniorom zo strany KSK v meste Košice
Primátor, podpredseda vlády pre investície	Dofinancovanie EYOF 2021

Zdroj: vlastné spracovanie

Konflikty medzi mestom a krajom začali požiadavkou primátora (zároveň poslanca KSK) o prebratie ciest 2. a 3. triedy mimo intravilán obcí do správy KSK a dotácie pre organizácie nadmestského významu (zimné štadióny a ZOO), čo predseda KSK odmietol. Podľa neho je to problém mesta a označil to ako neschopnosť primátora.¹¹⁰ Výrazným konfliktom je aj zastavenie prijímania seniorov do zariadenia sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja v Košiciach. Argumentom kraja bolo, že poskytovania sociálnych služieb pre seniorov patrí do originálnych kompetencií mesta a kraj v tomto prípade mesto dovtedy suploval. Mesto kritizovalo, že kraj vopred tento krok nekomunikoval s mestom a ľudom zaradením do zoznamu čakateľov o túto službu (čakacia doba cca 2 roky) bolo odporúčané požiadať o prijatie do zariadení mesta. Mesto ďalej pripomína, že vykonáva kompetencie ako komunitné centrá a útulky, ktoré sú v kompetencii kraja.¹¹¹

Konfliktom ohľadom dofinancovania EYOF (Európsky festival mládeže) 2021, ktorý sa mali konať v Košiciach, čo zariadil ešte R. Raši ako primátor Košíc. Festival sa nakoniec v Košiciach nekonal, keď MsZ hlasovalo o odstúpení od zmluvy. Dôvodom bol nedostatok času a financií na obnovu a dostavbu športovísk potrebných pre konanie festivalu. Argumentom pre nezvýšenie podpory (z 12 na 22 mil.€) bolo podľa podpredsedu vlády R Rašiho, že štát kofinancoval výstavbu futbalového štadióna a plánoval kofinancovať aj výstavbu ďalšieho športoviska (NTC), ktorého výstavba bola zdržaná v stavebnom konaní.¹¹²

Tabuľka č. 8 – ďalšie konflikty primátora

Aktéri konfliktu	Príklad konfliktu
Primátor a jeho exmanželka	Konflikt ohľadom starostlivosti o maloletého syna. ¹¹³
Primátor, bývalý zamestnanec MČ, ex-starosta Gaj, námestník primátora	Fyzický konflikt a následné trestné oznámenie
Primátor a ex-starosta Gaj	Voľba člena dozornej rady v Kosit
Primátor a ex-starosta Gaj	Osobné útoky ex-starostu na primátora

Zdroj: vlastné spracovanie

Primátor mesta mal konflikty aj v pred nástupom do funkcie, a to napríklad s bývalým zamestnancom MČ, s ktorým mal fyzický konflikt. Či s vtedajším starostom MČ Sever (M. Gaj), ktorí na neho (a M.

¹¹⁰ OGURČÁKOVÁ, Jana. Koniec spojenectvu? Trnka sa pustil do Polačka. Hrá sa o milióny eur. Online. Korzár. 29.10.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22520653/trnka-sa-pustil-do-polacka-dovodom-su-miliony-eur.html>

¹¹¹ SABO, Kristián. Pomoc seniorom poslanci nevyriešili. Blížší je vám obvinený župan, odkázal im primátor. Online. Korzár. 15.5.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23330370/pomoc-seniorom-poslanci-nevyriesili-blizsi-je-vam-obvineny-zupan-odkazal-im-primator.html>

¹¹² OGURČÁKOVÁ, Jana a LENDEL, Michal. Poslanci vypravovali mládežnícku olympiádu z Košíc, vyslúžili si piskot. Online. Korzár. 22.3.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22081573/poslanci-vypravovali-mladeznicku-olympiadu-z-kosic-vysluzili-si-piskot.html>

¹¹³ LENDEL, Michal; ČERMÁKOVÁ, Judita; JABRIK, Peter a SITA. Polaček sa snaží vyvrátiť obvinenia zo zneužívania, má výsledky z detektora. Online. Korzár. 6.9.2018. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/20908298/tvrdenia-manzelky-proti-kandidatovi-na-primatora-preveril-pristroj-polacke-presiel-som.html>

Gibódu) podal trestné oznámenie pre krivú výpoveď ohľadom tohto incidentu. Zaujímavosťou je, že na toto trestné oznámenie ako prvý upozornil vtedajší primátor Raši. Konflikt s p. Gajom mal aj pri voľba člena dozornej rady vo firme Kosit, o ktoré sa uchádzal aj poslanec Polaček, na čo poslanec Gaj prezentoval video ukazujúce Polačka kde hovorí o svojom spôsobe podnikania v odpadovom biznise. Ten to označil ako účelové a zostrihané tak aby to vyznelo negatívne, pričom starosta odmietol zverejniť originálne video.¹¹⁴ So starostom Gajom mal viac problémov, napríklad zverejnené správy a emaily, ktoré Gaj posielal Polačekovi. Na nich sa Gaj antisemitsky a rasisticky vyjadroval o Polačekovi, pričom v minulosti už pre podobné výroky podal na neho trestné oznámenie.¹¹⁵ Vo voľbách 2014 kandidoval Polaček proti Gajovi, pričom skončil na 2. mieste, s rozdielom 135 hlasov.¹¹⁶

Tabuľka č. 9 – konflikty iných aktérov

Aktéri konfliktu	Príklad konfliktu
Predseda KSK, primátor mesta, poslanec Lörinc	Plánovaný odkup pozemkov krajom od mesta Košice
Predseda KSK a aktivista Géci	Trestné oznámenie na predsedu KSK
Predseda KSK a aktivista Géci	Vzájomné trestné oznámenia
Predseda KSK a hlavný kontrolór KSK	Viacere konflikty a vzájomné obvinenia
Starosta MČ Staré mesto, zástupca starostu a zastupiteľstvo mestskej časti	Nevyplácanie poslaneckých odmien zástupcovi starostu
Starosta MČ Staré mesto a zastupiteľstvo mestskej časti	Konflikt o rozpočet MČ
Starosta MČ Staré mesto a zastupiteľstvo mestskej časti	Zvyšovanie poplatkov v materských školách
Starosta MČ Staré mesto a zastupiteľstvo mestskej časti	Občasník MČ
Starosta MČ Staré mesto a zastupiteľstvo mestskej časti	Opakované zvolávanie zastupiteľstiev
Starosta MČ Staré mesto a zastupiteľstvo mestskej časti	Krátenie poslaneckých odmien

Zdroj: vlastné spracovanie

Predseda KSK sa ale dostáva do konfliktu aj s viacerými poslancami krajského zastupiteľstva, medzi jeho častých kritikov sú poslanci Ihnát, Polaček a občas aj poslankyňa Gurbáľová a poslanec Gibóda, pričom v rámci týchto konfliktov využívajú aktéri aj osobné útoky.¹¹⁷ Kraj chcel odkúpiť od mesta pozemky potrebné pre výstavbu krajského športoviska, MsZ nesúhlasilo s prevodom majetku za zvýhodnenú cenu z dôvodu osobitného zreteľa, čo vedenie mesta neodporúčalo. Kritikou neschválenia prispel aj starosta MČ KVP a v tom čase poradca predsedu KSK.¹¹⁸

¹¹⁴ LENDEL, Michal. *Boj o miesto v Kosite: Jakubov porazil Polačka*. Online. Korzár. 25.4. 2017. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/20516739/boj-o-flek-v-kosite-jakubov-porazil-polacka.html>

¹¹⁵ JABRIK, Peter. *Starostove esemesky poslancovi: Spomína plyn aj Židov*. Online. Korzár. 30.1.2017. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/20445647/starostove-esemesky-poslancovi-spomina-plyn-aj-zidov.html>

¹¹⁶ Štatistický úrad Slovenskej republiky. *Počet platných hlasov pre kandidátov na starostov a primátorov podľa obcí, miest a mestských častí*. In: *Definitívne výsledky volieb* [online]. 21.11.2014. [cit. 2025-04-10]. Dostupné na: <https://volby.statistics.sk/oso/oso2014/oso2014/sk/tab15.html>

¹¹⁷ JABRIK, Peter. *Župa a cestári o exšéfovi Triščovi mlčia. Kontrolór preverí jeho pozíciu i plat*. Online. Korzár. 6.8.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23367077/zupa-a-cestari-o-exsefovi-triscovi-mlcia-kontrolor-preveri-jeho-poziciu-i-plat.html>

¹¹⁸ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Košice pozemky na hokejovú halu župe nepustia. Ide hľadať nové miesto*. Online. Korzár. 11.5.2021. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22657396/zupa-pri-novej-hokejovej-hale-narazila-mesto-jej-pozemky-za-euro-nepusti.html?ref=av-center>

Okrem konfliktov s mestom sa predseda KSK dostáva aj s jeho ďalšími kritikmi. Príkladom je aj trestné oznámenie (TO) podané na predsedu aktivistom Gécim kvôli podozreniu z poškodzovaniu finančných záujmov EÚ.¹¹⁹ To nebolo prvé TO podané týmto aktivistom, to bolo reakciou na TO, ktoré podal predseda KSK za banner aktivistu, na ktorom prirovnáva predsedu KSK k zlodejovi.¹²⁰ Konflikt mal predseda aj s bývalým hlavným kontrolórom KSK, kde napríklad kritizuje neúmerné navýšenie právnych zamestnancov kraja,¹²¹ či obvinenia, že kontrolór vedel o neefektívnom nájme a nič s tým neurobil, či obvinenia z opačnej strany, že vedenie kraja zamedzuje vykonávať kontroly.¹²²

Starosta MČ Staré mesto sa zvykne dostávať do konfliktov s poslancami MiZ. Príkladom je konflikt o rozpočet MČ, keď MiZ nesúhlasilo s návrhom rozpočtu, ktorý predložiť starosta a schválilo rozpočet podľa vlastného uváženia, keďže je to kompetenciou MiZ. Medzi návrhmi bolo aj zníženie poslaneckých odmien, čo MiZ odmietlo. Niekoľko mesiacov na to došlo k zrušeniu rozpočtu MiZ, keďže nebolo možné naplniť príjmovú stránku, a to nezvýšením školného.¹²³ Samotné nezvýšenie poplatkov na viackrát neprešlo a zastupiteľstvá sprevádzali hádky a konflikty starostu s poslancami.¹²⁴ Príkladom je aj konflikt o nevyplácaní poslaneckých odmien zástupcovi starostu, voči čomu sa ohradil a nasledoval aj protest prokurátora, ktorému sprvu nevyhoveli a ten podal žalobu na správny súd. Okrem toho žiada zástupca starostu aj doplatenie tých nevyplatených odmien.¹²⁵ Problémy vznikajú medzi starostom a poslancami dlhodobo napríklad o občasníku MČ,¹²⁶ či opakovane zvolávané zastupiteľstvá, ktoré nie sú uznášaniaschopné,¹²⁷ či krátenie poslaneckých odmien.¹²⁸

Tabuľka č. 10 – ďalšie príklady konfliktov

Aktéri konfliktu	Príklad konfliktu
Primátor a zastupiteľstvo	Nezhody ohľadom Art film Košice ¹²⁹

¹¹⁹ HANIKOVÁ, Lenka. *Na Trnku podal za projekt v Gelnici trestné oznámenie. Zaoberá sa ním Európska prokuratúra*. Online. Korzár. 23.1.2025. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23438724/na-trnku-podal-za-projekt-v-gelnici-trestne-oznamenie-zaobera-sa-nim-europska-prokuratura.html>

¹²⁰ OGURČÁKOVÁ, Jana. *Po streľbe na Fica sa cítil v ohrození aj župan Trnka. Na kritiku podal trestné oznámenie*. Online. Korzár. 15.1.2025. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23435640/po-strelbe-na-fica-sa-citil-v-ohrozeni-aj-zupan-trnka-na-kritika-podal-trestne-oznamenie.html>

¹²¹ OGURČÁKOVÁ, Jana. *Kontrolór vyčíta košickému županovi viac právnikov i advokátov*. Online. Korzár. 21.10.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22240739/kontrolor-vycita-trnkovi-viac-pravnikov-a-externe-pravne-sluzby.html>

¹²² OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Župan Trnka: Kontrolór vedel o astronomickom nájme v Sečovciach*. Online. Korzár. 25.2.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22061663/zupan-trnka-kontrolor-vedel-o-astronomickom-najme-v-secovciach.html>

¹²³ JABRIK, Peter. *Staromestskí poslanci si odmietli znížiť odmeny. Zato škrtali úradu, múzeu, tržnici aj projektom*. Online. Korzár. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23447774/staromestski-poslanci-si-odmietli-znizit-odmeny-zato-skrkali-uradu-muzeu-trznici-aj-projektom.html>

¹²⁴ DANKOVÁ, Elena. *Urážky, presádzanie, kritika o hereckých výkonoch. Na zastupiteľstve Starého Mesta to vrelo*. Online. Korzár. 27.1.2025. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23441826/urazky-presadzanie-kritika-o-hereckych-vykonoch-na-zastupitelstve-stareho-mesta-to-vrelo.html>

¹²⁵ JABRIK, Peter. *Spor o stopnuté odmeny vicestarostu Starého Mesta graduje. Žiada spätné doplatenie tisícok eur*. Online. Korzár. 18.11.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23412585/spor-o-stopnute-odmeny-vicestarostu-stareho-mesta-graduje-ziada-spatne-doplatenie-tisicok-eur.html>

¹²⁶ OGURČÁKOVÁ, Jana. *Starosta v občasníku útočí na poslancov. Tvrdia, že ho vydal bez súhlasu redakčnej rady*. Online. Korzár. 11.9.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23382605/starosta-v-obcasniku-utoci-na-poslancov-tvrdia-ze-ho-vydal-bez-suhlasu-redakcnej-rady.html>

¹²⁷ OGURČÁKOVÁ, Jana. *Poslanci z Košíc vidia v starostovom konaní šikanu a bossing. Píšu prokuratúre*. Online. Korzár. 16.6.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23344743/poslanci-z-kosic-vidia-v-starostovom-konani-sikanu-a-bossing-pisu-prokuratoure.html>

¹²⁸ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Starosta šetrí na poslancoch, dostali len zlomok. Sám žiada vyše 5-tisíc za dovolenku*. Online. Korzár. 1.4.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23306624/starosta-setri-na-poslancoch-dostali-len-zlomok-sam-ziada-vyse-5-tisic-za-dovolenku.html>

¹²⁹ JURKOVIČOVÁ, Klaudia. *Krizový režim, menej peňazí, ostré slová. Magistrát bojuje s poslancami na ďalšom fronte*. Online. Korzár. 6.7.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://korzar.sme.sk/c/23353675/krizovy-rezim-menej-penazi-ostre-slova-magistrat-bojuje-s-poslancami-na-dalsom-fronte.html>

Primátor a zastupiteľstvo	Odvolať riaditeľa mestskej spoločnosti K13 ¹³⁰
Primátor a starostovia MČ	Prerozdelenie peňazí z programu Fast Care ¹³¹
Primátor a minister vnútra	Situácia po začiatku vojny na Ukrajine ¹³²
Primátor a ministerka investícií	Údajné blokovanie investícií mesta ¹³³
Predseda KSK a primátor	návrh na schvaľovanie zmlúv nad milión eur krajským zastupiteľstvom ¹³⁴
poslanci Ihnát a Polaček proti predsedovi KSK a podpredsedovi Lörincovi	Nezhody na zastupiteľstve a slovné útoky ¹³⁵
Starosta MČ Staré mesto, poslanec Djordjevič	Osobné konflikty ¹³⁶
Starosta MČ Staré mesto, poslankyňa Blaškovičová	Osobné konflikty ¹³⁷

Zdroj: vlastné spracovanie

2.1.3 Profil aktérov konfliktov

Profil aktérov bude vychádzať zo zistenia za aký politický subjekt kandidovali vybraní aktéri konfliktov v posledných 2 volebných obdobiach, aké ďalšie funkcie zastávajú a akú majú (politickú) minulosť. Tieto dáta sú čerpané z webových stránok mesta Košice, Košického samosprávneho kraja, príslušných mestských častí a ich osobných webových stránok. Aktéri boli zvolení na základe analýzy médií a ide o najčastejších aktérov konfliktov.

Tabuľka č. 11 – politické funkcie aktérov

Meno (strana)	Funkcia okrem MsZ (od roku)	Funkcie v minulosti
Jaroslav Polaček (nezavisly)	Primátor (2018), člen zastupiteľstva KSK (2017)	Člen MsZ 2014-2018, prednosta MÚ, člen MiZ
Marcel Vrchota (SaS)	Starosta MČ Západ (2018), člen zastupiteľstva KSK (2022)	
Marcel Gibóda (SaS)	1.námestník primátora (2018), člen zastupiteľstva KSK (2017)	Člen MiZ

¹³⁰ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Štvrté odvolávanie nečakal, prišlo potichu. Prekvapený riaditeľ po voľbách končí*. Online. Korzár. 15.12.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23095699/stvrte-odvolavanie-necakal-prislo-potichu-prekvapeny-riaditel-po-voľbach-konci.html>

¹³¹ OGURČÁKOVÁ, Jana. V Bratislave sa o milióny z Bruselu podelia. Košickí starostovia sa s primátorom nedohodli. Online. Korzár. 2.8.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23200617/bratislava-dostane-miliony-z-bruselu-kosicki-starostovia-sa-s-polackom-delit-nechcu.html>

¹³² TASR. *Hádka kvôli UTEČENCOM? TVRDÝ odkaz ministra Mikulca primátorovi Košic!*. Online. Plus jeden deň. 10. 3. 2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://www1.pluska.sk/regiony/kosiciam-hrozi-humanitarna-katastrofa-tvrdy-odkaz-mikulca-teatralne-vystupenie-primatora>

¹³³ KAROLYI, Dušan. *Košický primátor Polaček kritizuje ministerku Remišovú, že blokuje ich projekty, ministerstvo mu odpovedá, nech neklame*. Online. Denník N. 22.11.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://dennikn.sk/3118168/kosicky-primator-polacek-kritizuje-ministerku-remisovu-ze-blokuje-ich-projekty-ministerstvo-mu-odpoveda-nech-neklame/>

¹³⁴ OGURČÁKOVÁ, Jana. *Polaček chce kontrolovať Trnku, veľké výdaje musia schváliť poslanci. Stopne to župan?*. Online. Korzár. 23.10.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23235471/polacek-chce-kontrolovat-trnku-velke-vydaje-musia-schvalit-poslanci-stopne-to-zupan.html>

¹³⁵ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Prekvapivá prestrelka. Polaček sa pustil do Trnku, ten mu odporúča kurz z excelu*. Online. Korzár. 19.12.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23098366/napatie-sa-prehlbuje-polacek-sa-pustil-do-trnku-ten-mu-odporuca-kurz-z-excelu.html>

¹³⁶ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Staromestský starosta: Ide mi o krk. Djordjevič má eštebácke spôsoby*. Online. Korzár. 4.6.2021. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22674442/staromestsky-starosta-sa-boji-o-funkciu-ide-mi-o-krk-djordjevic-ma-estebacke-sposoby.html>

¹³⁷ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Herečka a starosta sú v ostrom konflikte. Vychítajú si peniaze, divadlo aj outfity*. Online. Korzár. 26.7.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23362369/herecka-a-starosta-su-v-ostrom-konflikte-vycitaju-si-peniaze-divadlo-aj-outfity.html>

Lucia Gurbáľová (KDH)	Námestníčka primátora (2018), člen zastupiteľstva KSK (2017)	Člen MiZ
Ladislav Lörinc (Košická strana)	Starosta MČ Sídliisko KVP (2018), podpredseda KSK (2022)	Člen MiZ
Igor Petrovčik (StaNK)	Starosta MČ Staré mesto (2018), člen zastupiteľstva KSK (2017)	Člen MiZ
Miloš Ihnát (nezávislý)	Starosta MČ Sídliisko Ťahanovce (2018), člen zastupiteľstva KSK (2017)	Člen MiZ, prednosta MÚ
Dominik Babušik (nezávislý)	Starosta MČ Dargovských hrdinov (2022)	Člen MiZ
Rastislav Trnka (nezávislý)	Predseda KSK (2017)	Člen MiZ, zástupca starostu
Jozef Karabin (nezávislý)		Starosta MČ Pereš (2006-2022)
Richard Raši (Hlas-SD)	Predseda Národnej rady SR (2025)	Primátor mesta Košice (2010-2018); podpredseda vlády pre investície a informatizáciu; minister zdravotníctva; minister investícií regionálneho rozvoja a informatizácie

Zdroj: vlastné spracovanie

V súčasnosti zastáva pozíciu starostu MČ päť posudzovaných aktérov a dvaja funkciu námestníka primátora. Títo 7 aktéri + J. Karabin sú v súčasnosti aj členmi MsZ. Ďalšími aktérmi sú primátor mesta Košice, predseda Košického samosprávneho kraja, predseda Národnej rady Slovenskej republiky a jeden aktér bez inej funkcie ako člen MsZ. Prvých siedmi sú aj členmi zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja, ktorého je R. Trnka predsedom. Okrem R. Rašiho, ktorý bol v minulosti dve volebné obdobia primátorom mesta Košice a predtým aj potom zastával funkcie na centrálnej úrovni, boli všetci až na M. Vrchotu a J. Karabina aj miestnymi poslancami. Teda až na R. Rašiho mali všetci z aktérov nejaký vzťah k MČ, keď zastávali buď funkciu starostu MČ alebo člena miestneho zastupiteľstva (MiZ). Čo sa týka straníckej príslušnosti, v tabuľke vidíme aktuálnu politickú stranu aktéra, ak ju bolo možné dohľadať, v prípade, že sa nenašla iná zmienka alebo ak bolo explicitne vyjadrené, tak je aktér považovaný za nezávislého. Takýchto aktérov je päť, zo zvyšných aktérov sú traja z opozičných parlamentných strán, jeden z vládnej strany (R. Raši) a dvaja sú z neparlamentných strán (Košická strana a StaNK).

Tabuľka č. 12 – politická príslušnosť aktérov (kandidatúra a klub v mestskom zastupiteľstve)

Meno	Voľby 2022	Klub v MsZ	Voľby 2018 [~]	Klub v MsZ	Voľby 2014	Klub v MsZ	Politická príslušnosť v minulosti
Jaroslav Polaček	Koalícia 2022		Koalícia 2018		Nezávislý	N	
Marcel Vrchota	Koalícia 2022	KK	Koalícia 2018	FK	Koalícia 2014	*	SaS
Marcel Gibóda	Nezávislý	SpK	Koalícia 2018	KaN/N	Nezávislý	N	SaS (od 2024)
Lucia Gurbáľová	Koalícia 2022	SpK	Koalícia 2018	FK	Koalícia 2014	N°	KDH
Ladislav Lörinc	Nezávislý	KK	Koalícia 2018	KaN	Sieť	*	Sieť
Igor Petrovčik	STaNK	StaNK	Spolu	FK/N	Sieť	*	Spolu/Sieť

Dominik Babušik	Nezávislý	KK	Šanca	*	Nekandidoval		Šanca
Miloš Ihnát	Nezávislý	N	Nezávislý	N	Nezávislý	N	Smer-SD
Rastislav Trnka	Koalícia KSK '22	/	Koalícia KSK '17	/	Nekandidoval		Siet'/SDKÚ
Dominik Karaffa	Koalícia 2022	N	Koalícia 2018	KaN/N	Nekandidoval		/
Jozef Karabin	Nezávislý	StaNK	Nezávislý	N	Nezávislý	N	/
Richard Raši	Nekandi- -doval	/	Nekandi- -doval	/	Smer-SD	/	Smer-SD

Zdroj: vlastné spracovanie podľa webových stránok mesta Košice a Košického samosprávneho kraja

Vysvetlivky:

* – nezvolený

° – nastúpila ako náhradník

˘ – pre voľby do KSK 2017

SpK – Spolupráca pre Košice

KK – Košický klub

N – nezaradený

StaNK – Starostovia a nezávislí kandidáti

KaN – Košickí aktivisti a nezávislí

FK – Fungujúce Košice

Koalícia 2022: KDH, SaS, SME RODINA, NOVA, SZÖVETSÉG - ALIANCIA, SRK, DOBRÁ VOĽBA a Umiernení, OĽANO-NOVA-KÚ-ZMENA ZDOLA

Koalícia 2018: SaS, KDH, SMK-MKP, NOVA, OKS

Koalícia 2014: KDH, SDKÚ-DS, NOVA, SaS, SMK-MKP, KDS, OKS, DS

Koalícia KSK '22: KDH, Aliancia, Starostovia a Nezávislí kandidáti, Šanca a DS

Koalícia KSK '17: KDH, SaS, OĽANO, NOVA, a ŠANCA.

Politická príslušnosť aktérov sa rozumie, za aký politický subjekt kandidovali daní aktéri v posledných 3 (niektorí iba 2) voľbách do orgánov obcí, resp. samosprávnych krajov a v akom klube pôsobia v mestskom/krajskom zastupiteľstve. Ako vidíme v tabuľke vyššie z vybraných aktérov kandidovali 4 za Koalíciu 2022, teda koalíciu stredopravých strán, z čoho 1 bol primátor mesta, 1 je v klube Spolupráca pre Košice, 1 v Košickom klube a 1 pôsobí ako nezaradený. Piatí aktéri kandidovali ako nezávislí, pôsobia vo všetkých kluboch (vrátane nezaradených), za StaNK kandidoval 1 z aktérov a pôsobí v ich klube. Koalícia KSK '22 za ktorú kandidoval R. Trnka na predsedu KSK je tvorená v tom čase 5 neparlamentnými stranami, z čoho 2 sú zhodné s Koalíciou 2022 do volieb do orgánov obcí. Vo voľbách 2018 (2017 pre KSK) kandidovalo 6 aktérov za Koalíciu 2018, tvorenou pravicovými stranami (z čoho 3 sú zhodné s Koalíciou KSK '17) zameranú na podporu primátora J. Polačeka. Po voľbách boli títo členovia MsZ združení v 2 kluboch – Fungujúce Košice a Košickí aktivisti a nezávislí, avšak 3 z nich klub opustili a pokračovali ako nezaradení. V klube Fungujúce Košice najskôr pôsobil aj I. Petrovčík, ktorý kandidoval za stranu Spolu, ale neskôr bol z klubu vylúčený. Dvaja aktéri kandidovali ako nezávislí a pôsobili ako nezaradení a jeden kandidoval za stranu Šanca, ale nebol zvolený. R. Raši v roku 2018 ani 2022 nekandidoval a v roku 2014 bol za stranu SMER-SD zvolený za primátora mesta Košice. V roku 2014 nekandidovali 3 zo spomenutých aktérov, 2 neúspešne kandidovali za stranu Siet' a rovnako 2 neúspešne za Koalíciu 2014, tá bola tvorená pravicovými stranami, z toho však 1 kandidátka nastúpila neskôr ako náhradníčka a pôsobila ako nezaradená. Dvaja aktéri kandidovali ako nezávislí a pôsobili ako nezaradení. Čo sa týka

politickej minulosti aktérov, väčšinou pôsobili v rôznych pravicových stranách – SaS, KDH, Šanca, Siet', Spolu, SDKÚ. Výnimkou sú M. Ihnát, ktorý kandidoval (pôsobil) za stranu SMER, rovnako aj R. Raši a 3 aktéri nepôsobili v žiadnej politickej strane + M. Gibóda vstúpil do strany SaS v minulom roku, predtým rovnako nezávislý.

Pred volebným obdobím 2018(2017)-2022 boli J. Polaček a R. Trnka spojencami s cieľom poraziť kandidátov vtedy vládnej strany SMER-SD (R. Rašiho, následne M. Petruška), ktorí dovtedy pôsobili na funkciách primátora mesta Košice, respektíve predsedu KSK. S rovnakým cieľom sa spojili aj budúce kluby KaN a FK a podporili Jaroslava Polačka v kandidatúre na primátora. To sa zmenilo pár mesiacov po úspešných voľbách 2018 v prípade poslaneckých klubov a primátora a v prípade mesta a kraja nastal zlom počas pandémie Covid-19, odvtedy sa aktéri dostávajú do konfliktov.

Politická príslušnosť členov mestského zastupiteľstva

Väčšina členov MsZ (21) v súčasnosti pôsobí ako nezávislí kandidáti, respektíve kandidovala tak do posledných volieb do orgánov miest a obcí. Ďalších 12 poslancov bolo zvolených s podporou stredopravých strán. Časť za koalíciu vtedajších vládnych a mimoparlamentných strán, pre potrebu práce označenú „Koalícia 2022“. Títo kandidáti boli predstavení ako „Koalícia za Jara Polačka“, a zaviazali sa podporovať vedenie mesta aj po voľbách. Vo voľbách prešlo 8 kandidátov a medzi nich patrili aj Marcel Vrchota, ktorí sa pridali do opozičného Košického klubu a Dominik Karaffa, ktorí pôsobia ako nezaradení a po konflikte s primátorom je kritikom vedenia mesta. Dvaja kandidáti boli zvolení za stranu Za ľudí, 1 za Progresívne Slovensko a 1 za koalíciu SPOLU, DS, ŠANCA, ODS - Občianski demokrati Slovenska. Ďalší kandidáti pôsobia v mimoparlamentných stranách, ktoré sa nezúčastnili volieb do Národnej rady SR – Košická strana (zaregistrovaná až po voľbách, teda 4 z nezávislých) a Starostovia a nezávislí kandidáti (6) (niekoľko kandidátov na kandidátnej listine Sme rodina). Iba dvaja z 41 členov zastupiteľstva kandidovali za strany súčasnej vládnej koalície - z opačnej strany politického spektra, ktoré sami seba označujú ako sociálne demokracie. Konkrétne jeden za stranu Hlas-SD a jeden za koalíciu SMER - SD, SNS, ŽIVOT, STRANA MODERNÉHO SLOVENSKA (SMS).

2.2 Kumulácia funkcií

Kumulácia funkcií starostu mestskej časti a člena mestského zastupiteľstva sa môže pri rokovaní o veciach týkajúcich sa mestských častí dostávať do konfliktov záujmu. Pre identifikáciu konfliktu záujmov starostov mestských častí a miestnych poslancov, ktorí sú zároveň aj členmi mestského zastupiteľstva bolo potrebné vykonať analýzu hlasovania v mestskom zastupiteľstve. Pred vykonaním analýzy bolo potrebné identifikovať silu vzťahu členov mestského zastupiteľstva k mestským častiam. Tí sú rozdelení podľa sily vzťahu k MČ:

- silná – zástupca starostu, prednosta miestneho úradu, kontrolór MČ a zamestnanec MČ
- slabá – členovia MsZ a zároveň členovia MiZ
- žiaden – členovia MsZ, ktorí nemajú žiaden z vopred predstavených vzťahov
- starosta MČ – patria do skupiny silný vzťah ale sú aj štatutárom MČ

Tabuľka č. 13 – vzťah mestských poslancov k mestským častiam

Vzťah k MČ	Meno
Žiaden	Saxa ^o , Andrejčák ^o , Karabin ^o , Vasok, Berinšter*, Gibóda*, Gurbáľová*, Seman*, Lasky*, Sitkár* (do 12.2023 aj MiZ)
Slabý	Adamčíková, Fedoročko, Bačinský, Horenský, Kundrát, Slivenská, Weiss, Múdry, Sekáč, Knap, Špak, Blaškovičová, Djordevič, Karaffa, Schwarz

Silný	Matoušek, Berberich (zástupcovia starostu), Zemková, Il'áščíková (prednostky MÚ), Géci (kontrolór MČ), Kandrač (zamestnanec MČ)
Starosta MČ	Kovačevičová, Súkeníková, Babušik, Ténai, Lörinc, Ihnát, Petrovčik, Vrchota, Krcho, Šaña

Zdroj: vlastné spracovanie z webových sídel mesta a MČ

Vysvetlivky:

°v minulosti starostom MČ

*v minulosti aj MiZ

V tabuľke vidíme vzťah poslancov k mestským časťam. Aktuálne je 10 členov MsZ zároveň starostami MČ, a ďalších 21 má s niektorou z MČ nejaký vzťah. Osemnásť je poslancom miestneho zastupiteľstva (MiZ), z toho 2 sú zástupcami starostu. Dve poslankyne majú funkciu prednostky miestneho úradu, jeden je kontrolór MČ a jeden zamestnancom úradu. Z toho vidíme, že 31 poslancom má nejaký vzťah k MČ, ale iba 16 z nich priamo profituje z navýšenia príjmov MČ. Keďže poslanci MsZ, ktorí sú zároveň poslancami MiZ nemajú objektívny dôvod uprednostňovať záujmy MČ pred záujmami mesta. Je potrebné vykonať analýzu hlasovaní v otázkach týkajúcich sa financovania MČ, pre zistenie ako hlasovalo týchto 31, no najmä 16, ktorí profitujú z vyšších príjmov MČ významnejšie. Žiaden vzťah smerom k MČ v aktuálnom volebnom období má 10 členov MsZ, čiže menej ako 25% zastupiteľstva. Z tých čo nemajú v súčasnosti silnejší vzťah k MČ 3 boli v minulosti starostami MČ, 6 boli v minulosti aj poslancami MiZ (z toho jeden aj v aktuálnom volebnom období) a iba jeden z nich nemal v minulosti silnejší vzťah k MČ.

2.2.1 Analýza hlasovaní

Na základe toho bude nutné urobiť analýzu ako títo poslanci hlasovali v otázkach týkajúcich sa MČ. Bolo zvolených 7 hlasovaní MsZ, ktoré sa istým spôsobom dotýkajú fungovania MČ (najmä v otázke financií). A pre overenie, či nie sú členovia zastupiteľstva viac ovplyvnení politickými cieľmi, teda členstvom v poslaneckých kluboch, bude pri týchto hlasovaniach analyzované hlasovanie aj podľa poslaneckých kluboch.

Tabuľka č. 14 – hlasovanie o doplatení podielu dane z príjmov fyzických osôb za 2023¹³⁸

Vzťah k MČ/ klub v MsZ	Za	Zdržal sa	Proti	Nehlasoval
Silný (starosta)	11(8)	2(-)	0	3(2)
Slabý	11	2	1	1
Žiadny	4	3	1	1
Košický klub	13	0	0	1
Spolupráca	1	5	1	1
StaNK	6	0	1	3
Nezaradení	6	2	0	0
Spolu	26	7	2	5

Zdroj: vlastné spracovanie

Toto hlasovanie sa týkalo návrhu uznesenia mestského zastupiteľstva v znení: „*Mestské zastupiteľstvo v Košiciach žiada primátora mesta Košice o vyplatenie zadržaných podielových daní mestským*

¹³⁸ Výsledok hlasovania č. 62 - bod č. 6.1 - Opatrenia na zmiernenie dopadov zvýšenia daní a poplatkov. [cit. 2025-04-14].

Dostupné na:

https://static.kosice.sk/meeting/vote/MWpkBIHL0z2euD0C/hQDLsR4ONzeHG4moD/20KOqHxHoQyeMX1GZda8/hlasovanie121223_61_90_r.pdf

časťami do 22.12.2023.“¹³⁹ V tabuľke vidíme, že za tento návrh hlasovala väčšina členov MsZ so silným (11) aj so slabým (11) vzťahom k MČ, proti hlasoval 1 člen MsZ so slabým vzťahom k MČ a 1 bez vzťahu k MČ. Zdržalo sa hlasovania 7 členov MsZ, z toho 2 silný vzťah, 2 slabý a 3 bez vzťahu k MČ. V tomto prípade nehlasovalo 5 členov MsZ, z toho 3 so silným vzťahom (2 starostovia) a po 1 so slabým a žiadnym vzťahom.

Zaujímavejší je pohľad na hlasovanie podľa jednotlivých klubov, tam návrh podporili 13/14 členovia Košického klubu, 6/8 nezaradených a 6/10 z klubu Starostovia a nezávislí kandidáti, pričom až 3 členovia tohto klubu nehlasovali. Najväčší odpor mal tento návrh v klube Spolupráca pre Košice, kde za hlasoval iba 1 člen, rovnako ako proti a aj pri nehlasujúcich, pričom sa zdržalo až päť členov tohto klubu.

Tabuľka č. 15 – hlasovanie o doplatení podielu dane z príjmov fyzických osôb v rozpočte 2024¹⁴⁰

Vzťah k MČ/ klub v MsZ	Za	Zdržal sa	Proti
Silný (starosta)	13(8)	2(1)	0
Slabý	12	1	0
Žiadny	2	4	1
Košický klub	13	0	0
Spolupráca	0	6	1
StaNK	8	0	0
Nezaradení	6	1	0
Spolu	27	7	1

Zdroj: vlastné spracovanie

V prípade hlasovania 10 išlo o hlasovaní o uznesení, ktorým členovia MsZ požadovali vykonanie uznesenia č. 318¹⁴¹, resp. „aby do návrhu rozpočtu pre rok 2024 bola zapracovaná neuhradená suma z podielu na dani z príjmov fyzických osôb“¹⁴² Tento návrh podporila väčšina členov MsZ, členovia so vzťahom k MČ (silný aj slabý) podporili 25 hlasmi a 2 hlasy prijali aj 2 členovia bez vzťahu k MČ. Zdržali sa 2 členovia so silným vzťahom (z toho 1 starosta MČ) jeden so slabým vzťahom a 4 bez vzťahu k MČ. Proti hlasoval 1 člen bez vzťahu k MČ – pôsobiacim v klube Spolupráca pre Košice, rovnako boli z tohto klubu aj 6 členovia MsZ, ktorí sa zdržali hlasovania, spolu s 1 nezaradeným členom MsZ. Za tento návrh hlasovali všetci prítomní členovia Košického klubu a klubu Starostov a nezávislých poslancov, okrem spomínaného 1 aj nezaradení členovia zastupiteľstva.

Tabuľka č. 16 – hlasovanie o zmene financovania mestských častí¹⁴³

¹³⁹ Zápisnica zasadnutia mestského zastupiteľstva v Košiciach konaného 12.12. 2023. s.121. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: https://static.kosice.sk/meeting/memorandum/RC39Z5iVX9MfOg5M/WNIW6Igv7kDVulGZ/D7M7ZUrPXzL38OV5h/xiv_mz_12_12_2023.pdf

¹⁴⁰ Výsledok hlasovania č. 10 - bod č. 1. - Prerokovanie pozastavených uznesení [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: https://static.kosice.sk/meeting/vote/n4wzUVNZ1z1ieCui/dwVplu0bWQVJHu8c/mS4S7nGtY1EKugkB/hlasovanie080124_1_20.pdf

¹⁴¹ Uznesenie č.318/2023 zo dňa 15. decembra 2023

¹⁴² Zápisnica zo zasadnutia mestského zastupiteľstva v Košiciach konaného dňa 8.2. 2024. s.10 [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: https://static.kosice.sk/meeting/memorandum/6yHV2Yi5qKFgepvx/QMyhICM17st7eC3/3OLFFa7qJTpH1efq/xvi_mz_mi_moriadne_08_02_2024.pdf

¹⁴³ Výsledok hlasovania č. 19 - bod č. 2. - Návrh na zmenu Štatútu mesta Košice v súvislosti so zmenou zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice a zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí - pokračovanie rokovania o prerušenom bode zo dňa 24.11.2023 [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: https://static.kosice.sk/meeting/vote/n4wzUVNZ1z1ieCui/dwVplu0bWQVJHu8c/mS4S7nGtY1EKugkB/hlasovanie080124_1_20.pdf

Vzťah k MČ/ klub v MsZ	Za	Zdržal sa	Proti
Silný (starosta)	13(8)	1(1)	0
Slabý	12	1	0
Žiadny	2	3	2
Košický klub	13	0	0
Spolupráca	0	4	2
StaNK	8	0	0
Nezaradení	6	1	0
Spolu	27	5	2

Zdroj: vlastné spracovanie

Hlasovanie č. 19 o zmene štatútu mesta Košice, ktorým sa mení spôsob výpočtu podielu dane z príjmov fyzických osôb pre jednotlivé mestské časti, a to na základe vykonávaných právomocí, ktoré daná mestská časť vykonáva – vid' Príloha 1. S týmto návrhom v hlasovaní súhlasili, okrem 1 starostu MČ, všetci členovia MsZ so silným vzťahom k MČ, rovnako aj členovia so slabým vzťahom, kde sa taktiež 1 člen zdržal hlasovania. Menšiu podporu mal tento návrh pri členoch MsZ bez vzťahu k MČ – keď ho podporili 2 členovia, 3 sa zdržali a dvaja boli proti. Členovia hlasujúci proti tomuto návrhu boli z klubu Spolupráca pre Košice, ktorého zvyšný členovia sa hlasovania zdržali, rovnako ako jeden z nezaradených členov MsZ. Zvyšný členovia MsZ hlasovali za tento návrh, teda kompletne kluby Starostovia a nezávislí kandidáti a Košický klub a 6 zo 7 nezaradených.

Tabuľka č. 17– hlasovanie o rozpočte 2024 (s doplatením DPFO za 2023)¹⁴⁴

Vzťah k MČ/ klub v MsZ	Za	Zdržal sa	Proti
Silný (starosta)	9(7)	6(3)	0
Slabý	10	1	2
Žiadny	1	3	2
Košický klub	13	0	0
Spolupráca	0	4	3
StaNK	4	3	0
Nezaradení	3	3	1
Spolu	20	10	4

Zdroj: vlastné spracovanie

Hlasovanie č. 60 týkajúce sa návrhu rozpočtu, ktorý bol predložený ako procedurálnym návrhom upravený návrh rozpočtu mesta Košice. Ten obsahuje aj doplatenie podielu dane z príjmov fyzických osôb, ktorý nebol doplatený podľa schváleného uznesenia¹⁴⁵. Toto hlasovanie nebolo tak uniformné ako predchádzajúce, za tento návrh hlasovalo 9 členov so silným vzťahom, z toho 7 starostov, a 6 sa zdržali, z toho traja starostovia. Za tento návrh hlasovalo viac členov so slabým vzťahom (10), 1 sa zdržal a 2 boli proti. To súvisí s tým, že za hlasoval celý Košický klub, ale aj 4 z klubu Starostovia a nezávislí kandidáti a 3 nezaradení, rovnako po 3 členoch obidvoch klubov sa zdržali hlasovania spolu so 4 členmi klubu Spolupráca pre Košice. Z tohto klubu hlasovali 3 proti tomuto návrhu spolu s 1 nezaradeným členom, ich vzťah k MČ je po 2 slabý a žiadny.

¹⁴⁴ Výsledok hlasovania č. 60 - BOD č. 28. - Návrh Programového rozpočtu mesta Košice na roky 2024-2026 [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: static.kosice.sk/meeting/vote/CiaYgtg0rRQebhYqEZ1/EwjVbXAqyWRr2eyu1/vmkvE6lmFWjooOn/hlasovaneie150524_41_61_r.pdf

¹⁴⁵ Uznesenie č.318/2023 zo dňa 15. decembra 2023

Tabuľka č. 18 – hlasovanie o rozpočte 2024 (bez doplatenia DPFO za 2023)¹⁴⁶

Vzťah k MČ/ klub v MsZ	Za	Zdržal sa	Proti
Silný (starosta)	10(5)	0	4(3)
Slabý	5	1	8
Žiadny	8	0	2
Košický klub	0	1	13
Spolupráca	9	0	0
StaNK	8	0	0
Nezaradení	6	0	1

Zdroj: vlastné spracovanie

Hlasovanie č. 8 týkajúce sa návrhu rozpočtu, išlo o pôvodný návrh rozpočtu mesta Košice, pred tým ako na predošlej schôdzi prešiel návrh úpravou pozmeňujúcimi návrhmi, teda rozpočet mesta bol prijatý uznesením, č. 448.¹⁴⁷ Tento návrh teda neobsahuje doplatenie podielu dane z príjmov fyzických osôb za 4. kvartál 2023. V tomto hlasovaní vidíme, väčší vplyv klubov ako silu vzťahu k MČ, kde za tento návrh hlasovali všetci členovia klubov Starostovia a nezávislí kandidáti a Spolupráca pre Košice, rovnako aj 6 nezaradených členov MsZ. Proti bol 1 nezaradený a takmer celý Košický klub. Zdržal sa 1 člen Košického klubu, a to so slabým vzťahom k MČ. Proti tomuto návrhu hlasovali 2 členovia MsZ bez vzťahu k MČ, 8 so slabým vzťahom a 4 so silným – z toho 3 starostovia. Podporila ho väčšina (8) členov bez vzťahu k MČ, rovnako aj tí so silným vzťahom k MČ (10) a starostovia (5), návrh podporilo iba 5 členov zastupiteľstva so slabým vzťahom k MČ.

V hlasovaniach číslo 23 a 24, teda Tabuľky č. 20 a č. 19, mestské zastupiteľstvo reagovalo na „*Návrh na zmenu Štatútu mesta Košice - prerozdelenie výnosu dane z príjmu pre MČ*“.¹⁴⁸ Jednalo sa o zvýšenie podielu dane z príjmov fyzických osôb pre MČ, kvôli zníženiu príjmov mesta Košice, z dôvodu presunu právomoci zriaďovať materské školy z originálnych kompetencií samospráv na prenesené kompetencie štátnej správy.

Tabuľka č. 19 – hlasovanie o navýšení podielu DPFO (návrh mesta)¹⁴⁹

Vzťah k MČ/ klub v MsZ	Za	Zdržal sa	Proti
Silný (starosta)	12(8)	3(2)	0
Slabý	7	6	1
Žiadny	9	1	0
Košický klub	4	10	0
Spolupráca	9	0	0
StaNK	6	0	1
Nezaradení	9	0	0
Spolu	28	10	1

¹⁴⁶ Výsledok hlasovania č. 8 - bod č. 1. - Návrh Programového rozpočtu mesta Košice na roky 2024-2026 [cit. 2025-04-14].

Dostupné na:

https://static.kosice.sk/meeting/vote/PA5t5wW80ZSdmAIPohh/afnL4J4ozDHGMJ/JVnyn3FDxWA8UTYqv/hlasovanie300524_1_10.pdf

¹⁴⁷ Uznesenie č. 448/2024 zo dňa 30. mája 2024

¹⁴⁸ Zápisnica z XXVI. zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach zo dňa 19. novembra 2024. s.43. [cit. 2025-04-14].

Dostupné na:

https://static.kosice.sk/meeting/memorandum/sjH7piUO7WTyuWorf/smRIRo8nBrhKeEyU5QZ/MwtDWHkWwfLOeoZ/xxvi_mz_19_11_2024.pdf

¹⁴⁹ Výsledok hlasovania č. 24 - bod č. 5.1 - tlač č. 7. - Návrh na zmenu Štatútu mesta Košice prerozdelenie výnosu dane z príjmu pre mestské časti. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na:

https://static.kosice.sk/meeting/vote/8p7p3Yu9dAqFLBqKJJSU/gEoKQvjP2O6MSexPV2/ZrDdCvq8LKKQOKw/hlasovanie191124_1_25.pdf

Zdroj: vlastné spracovanie

Konkrétne Tabuľka č. 19 pojíma návrh vedenie mesta, teda zvýšenie podielu dane z príjmov fyzických osôb nasledovne:

- Z 10% na 10,8% veľké mestské časti
- Z 12% na 13,22% pre mestskú časť Luník IX
- Z 15% na 16,22% pre mestskú časť Sídliisko KVP
- Z 28% na 31,5% pre ostatné malé mestské časti

V tomto hlasovaní mal návrh najväčšiu podporu pri členoch MsZ bez vzťahu k MČ, kde ho podporilo 9 členov a 1 sa zdržal, podporu mal aj pri členoch so silným vzťahom, a to 12 za (z toho 8 starostov) a 3 sa zdržali (z toho 2 starostovia). Rozdielne to bolo pri členoch so slabým vzťahom k MČ - 7 za, 6 sa zdržalo a 1 proti. Zaujímavejšie to bolo podľa klubov kde za to hlasovali všetci nezaradení členovia MsZ a celý klub Spolupráca pre Košice, podporili to aj 6 členovia klubu Starostovia a nezávislí kandidáti (1 proti). Rozdielne hlasovali členovia Košického klubu, kde sa 10 zdržali hlasovania a 4 hlasovali za tento návrh.

Tabuľka č. 20 – hlasovanie o navýšení podielu DPFO (návrh Košického klubu)¹⁵⁰

Vzťah k MČ/ klub v MsZ	Za	Zdržal sa	Proti
Silný (starosta)	5(4)	6(3)	0
Slabý	9	4	1
Žiadny	3	4	3
Košický klub	14	0	0
Spolupráca	0	6	3
StaNK	1	3	1
Nezaradení	2	5	0
Spolu	17	14	4

Zdroj: vlastné spracovanie

Predtým prebehlo aj hlasovanie č.24 – Tabuľka č. 20, ktoré však neprešlo. išlo o pozmeňujúci návrh Košického klubu, ktorý navrhoval zvýšenie nasledovne:

- Z 10% na 12% veľké mestské časti
- Z 12% na 15% pre mestskú časť Luník IX
- Z 15% na 18% pre mestskú časť Sídliisko KVP
- Z 28% na 34% pre ostatné malé mestské časti¹⁵¹

Tento návrh o 1 hlas neprešiel, keď získal podporu 17 z 35 hlasujúcich. Za tento návrh hlasovali všetci členovia Košického klubu, podporil ich aj 2 nezaradení a 1 člen klubu Starostovia a nezávislí kandidáti. Z tohto klubu sa zdržali 3 členovia, rovnako ako 5 nezaradení a 6 z klubu Spolupráca pre Košice, kde boli 3 členovia proti tomuto návrhu ako 1 z klubu Starostovia a nezávislí kandidáti. Čo sa týka vzťahu k MČ, tam s tým súhlasili 5 členov so silným vzťahom (4 starostovia), 9 so slabým vzťahom a 3 bez vzťahu. Zdržali sa 6 členovia so silným vzťahom (3 starostovia), 4 so slabým

¹⁵⁰ Výsledok hlasovania č. 23 - bod č. 5.1 - tlač č. 7. - Návrh na zmenu Štatútu mesta Košice prerozdelenie výnosu dane z príjmu pre mestské časti. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: https://static.kosice.sk/meeting/vote/8p7p3Yu9dAqFLBqKJJSU/gEoKQvjP2O6MSEXPV2/ZrDdCvq8LKQOKw/hlasovanie191124_1_25.pdf

¹⁵¹ Zápisnica z XXVI. zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach zo dňa 19. novembra 2024. s.47. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: https://static.kosice.sk/meeting/memorandum/sjH7piUO7WTyuWorf/smRIRo8nBrhKeEyU5QZ/MwtdWHkWwflOeoZ/xxvi_mz_19_11_2024.pdf

vzťahom a 4 bez vzťahu k MČ. Proti hlasoval 1 člen so slabým vzťahom a 3 bez vzťahu. Teda s týmto návrhom nesúhlasili členovia bez vzťahu k MČ a najväčší podiel hlasujúcich za bol pri členoch so slabým vzťahom k mestským častiam.

Zhrnutie

V hlasovaniach, ktoré sa týkajú MČ poslanci MsZ, ktorí majú silný vzťah k MČ väčšinou hlasujú ZA, prípadne sa zdržia hlasovania, z čoho starostovia MČ hlasujú väčšinou ZA. Poslanci MsZ so slabým vzťahom k MČ (poslanci MiZ) hlasujú prevažne v prospech MČ, výnimočne sa zdržia hlasovania alebo hlasujú proti. Poslanci bez vzťahu k MČ sú rozložený jednak v táboroch hlasujúcich za, proti alebo sa zdržia. Najčastejšie hlasujú proti v týchto prípadoch námestníci primátora. Viditeľnejšia je pri týchto hlasovaniach príslušnosť ku klubom ako sila vzťahu k MČ. Pri pohľade na to ako hlasujú v otázkach týkajúcich sa MČ jednotlivé kluby vidíme, že poslanci klubu Spolupráca pre Košice väčšinou zdržia hlasovania, v niektorých prípadoch hlasujú ZA, v niektorých PROTI. Naopak poslanci Košického klubu hlasujú väčšinou hlasujú v prospech MČ, výnimočne sa zdržia hlasovania. Pri sledovaných hlasovaniach hlasovali PROTI, prípadne sa zdržali ak išlo o návrhy vedenia mesta, s ktorými nesúhlasili, resp. ich pozmeňovacie návrhy neprešli. Klub Starostovia a nezávislí kandidáti rovnako ako nezaradení poslanci hlasujú väčšinou v prospech MČ, niektorí jednotlivci sa zdržia hlasovania, prípadne hlasujú proti. Celkovo teda vidíme, že MsZ ako celok podporuje návrhy, ktoré sú v prospech MČ, pričom väčšina členov MsZ bez vzťahu k MČ nehlasuje PROTI, teda buď sa zdržia alebo hlasujú ZA.

2.2.2 Starostovia poslancami

V súčasnosti je 10 starostov MČ zároveň poslancami MsZ, ide o 8 (z 8) starostov veľkých MČ a 2 (zo 14) malých MČ. Z tých 2 malých MČ je jedna Luník IX, ktorá má špecifické postavenie a ide o jednomandátový obvod, ktorý tvorí iba táto MČ. V druhom prípade ide o starostu MČ v obvode tvorenom 2 malými MČ, kde táto MČ je tou väčšou a starosta druhej MČ ani nekandidoval. Bližšie informácie v tabuľke nižšie.

Tabuľka č. 21 – starostovia malých mestských častí a ich kandidatúra do mestského zastupiteľstva

Kandidovali				Nekandidovali		
Meno	Poradie náhradníka	MČ v obvode	Veľkosť MČ	Meno	MČ v obvode	Veľkosť MČ
Exner	2.	3	najmenšia	Mikluš	2	menšia
Puzderová	1.	3	najmenšia	Petrík	1	samostatná
Balčík	4.	3	prostredná	Šebeščáková Balogová	3	najmenšia
Nigut	1.	2	menšia	Tomko	1	samostatná
Krcho	zvolený	2	väčšia	Beer*	3	prostredná
Šaña	zvolený	1	samostatná	Krištof*	3	najväčšia
				Kavul'a*	3	najmenšia
				Lacko*	3	prostredná

Zdroj: vlastné spracovanie podľa výsledkov volieb do orgánov samosprávy obcí a rozdelenia obvodov pre voľby do orgánov samosprávy obcí

Vysvetlivky:

*nebol starostom minulé volebné obdobie

Kandidovalo aj ďalších 5 starostov MČ, 4 z 5 kandidátov, ktorí boli neúspešný boli starostami aj v minulom volebnom období, takže nejde o problém poznateľnosti. Všetci neúspešný kandidáti kandidovali v obvode skladajúcom sa z viacerých MČ. Nekandidovalo 8 starostov, pričom 6 z nich sú

z obvodu skladajúceho sa z viacerých MČ, takže tam je menšia šanca byť zvolený, obzvlášť ak ide o menšiu z MČ v obvode. Okrem toho 4 z týchto 6 neboli starostami v minulom volebnom období, čiže majú aj nižšiu poznateľnosť ako starostovia obhajujúci mandát.

Uspel iba 1 starosta v obvode kde bolo viac (2) MČ, pričom neúspešným kandidátom bol starosta druhej z týchto MČ. Zo starostov, ktorí kandidovali ale neuspeli boli 3 z najmensej MČ (podľa počtu obyvateľov) z obvodu. Jeden kandidát bol z prostrednej MČ, vo viacmandátovom obvode spolu s 1 malou a 1 veľkou MČ. V jednom z obvodov, tvoreným 3 malými MČ, neuspel starosta najmensej MČ a zvoleným kandidátom bola námestníčka primátora obhajujúca mandát, takže kandidátka s výrazne vyššou poznateľnosťou. Z neúspešných kandidátov skončili 2 zo starostov ako prví náhradníci, jeden z nich v najmensej MČ a druhý v prostrednej MČ z obvodu. Ďalší neúspešný kandidát skončil ako druhý náhradník (najmenšia MČ) a 1 ako štvrtý náhradník (prostredná MČ vo viacmandátovom obvode s 1 veľkou a 1 malou MČ).¹⁵²

Tabuľka č. 22 - členovia mestského zastupiteľstva, ktorí kandidovali na starostu mestskej časti

Meno	Miesto	Starosta MČ v MsZ	Vzťah k MČ	Meno	Miesto	Starosta MČ v MsZ	Vzťah k MČ
Vasok	2.	Áno	Žiaden	Il'aščiková	2.	Nie	Silný
Géci	2.	Áno	Silný	Kundrát	2.	Áno	Slabý
Múdry	3.	Áno	Slabý	Slivenská	2.	Áno	Slabý
Karabin	2.	Nie	Žiaden	Djordevič	2.	Áno	Slabý
Gurbaľová	2.	Nie	Žiaden	Sitkár	2.	Áno	Žiaden*
Seman	2.	Áno	Žiaden	Zemková	3.	Áno	Silný

Zdroj: vlastné spracovanie podľa výsledkov volieb do orgánov samosprávy obcí

Vysvetlivky:

*do 12.2023 slabý

Okrem súčasných starostov MČ kandidovalo aj ďalších 12 poslancov MsZ na starostu MČ (v 10 MČ), pričom všetci skončili buď na 2. mieste za víťazným kandidátom, resp. na 3. mieste kde kandidovalo viac poslancov MsZ. Takže vyše polovica zastupiteľstva kandidovala aj na post starostu MČ.¹⁵³

Z týchto kandidátov má v súčasnosti žiaden vzťah k MČ 5 poslancov, slabý 4 poslanci a 3 silný vzťah, z čoho 2 sú prednostkami miestnych úradov a 1 zamestnancom MČ. V minulosti boli z 10 poslancov, ktorí v súčasnosti nemajú vzťah k MČ, starostami MČ dvaja z nich a siedmy boli poslancami MiZ, teda iba 1 poslanec MsZ nemá alebo v minulosti nemal silnejší vzťah k mestskej časti.

2.3 Analýza vybraného konfliktu 1

2.3.1 Chronológia konfliktu

Jedným z hlavných konfliktov je dlhotrvajúci konflikt týkajúci sa nevyplatenia časti podielových daní MČ, čo výrazne zvýšilo napätie a zhoršilo vzťah vedenia mesta s vedením MČ. Ku konfliktu prispelo zníženie financií samosprávam zo strany štátu oproti pôvodným prognózam. Mestu tak disponovalo nižšími príjmami v porovnaní so schváleným rozpočtom mesta. A tak v rámci šetriacich opatrení rozhodlo krátiť financie MČ. Tým bolo od mesiaca september (po december) 2023 krátený podiel daní z príjmov fyzických osôb (ďalej len DPFO). To sa udialo bez ich vedomia ako poznamenal starosta

¹⁵² Zápisnica mestskej volebnej komisie o výsledku volieb v meste vo voľbách do orgánov samosprávy obcí zo dňa 29. októbra 2022

¹⁵³ Košice Open Data. Komunálne voľby 2022 - zoznam zaregistrovaných kandidátov do Mestského zastupiteľstva v Košiciach [online]. 3.10. 2022. [cit. 2025-04-10]. Dostupné na: <https://opendata.kosice.sk/datasets/50fb18d046a14c79881b9a77c181e8b8/explore>

MČ Kavečany: „*Mesto začalo bez vysvetlenia krátiť podielové dane*“.¹⁵⁴ Tie mali v rozpočte presne stanovené, akú sumu v eurách majú dostať. Miera, ktorou boli peniaze krátené nebola rovnomerná, ale líšila sa naprieč jednotlivými MČ, pričom celkovo šlo o 1,411 milióna eur. Mestské časti na to reagovali kriticky, považovali to za pomstu za program Fast Care. Kde MČ boli prijímateľom nenávratného príspevku za pomoc ukrajinským utečencom a nedohodli sa (na rozdiel od Bratislavy) na del'be týchto prostriedkov s mestom.¹⁵⁵ Členovia Košického klubu prišli s návrhmi na riešenie situácie spojenej s finančnou situáciou mesta, ktoré boli mestským zastupiteľstvom prijaté. Jednou z nich sa „*určuje primátorovi mesta Košice, plat v základnej výške od 01.01.2024,*“¹⁵⁶ čím sa znížil dovedy o 40% navýšený plat primátora mesta, na základe čoho k zníženiu platu námestníkov, ktorých plat sa odvíja od platu primátora. Vedenie mesta ale poukazyvalo na to, že podobný návrh, ktorý predniesol námestník primátora na zníženie platu primátora na zákonné minimum schválený nebol.¹⁵⁷ Mestské zastupiteľstvo zároveň schválilo aj uznesenie, ktorým „*Mestské zastupiteľstvo v Košiciach žiada primátora mesta Košice o vyplatenie zadržaných podielových daní mestským častiam do 22.12.2023.*“¹⁵⁸ Obe tieto uznesenia primátor podpísal. No k naplneniu Uznesenia 318, ohľadom doplatenia financií, nedošlo. Keďže primátor 21.12. (v rámci svojej právomoci presúvať položky v rozpočte do sumy 2 000 000€) vykonal 3. zmenu rozpočtu, v rámci ktorej znížil príjmy pre mestské časti v sume 1 411 100€.¹⁵⁹

So zaujímavým krokom prišlo vedenie mesta, ktoré požadovalo od poslancov aby nahlasovali primátorovi alebo riaditeľovi magistrátu za akým účelom idú na magistrát.¹⁶⁰ Starostovia veľkých MČ (okrem MČ Sever) pristúpili k spoločnému podaniu podnetu na krajskú prokuratúru aby prešetrila či nevykonaním daného uznesenia nedošlo k trestnému činu.¹⁶¹ Nedoplatenie financií MČ kritizoval hlavný kontrolór mesta, ten vo svojej správe poznamenal, že o zmene výšky podielu dane z príjmov fyzických osôb pre MČ má rozhodovať MsZ a spomínaná rozpočtová zmena nebola oprávnená, kritický bol aj k nevykonaniu primátorom podpísaného uznesenia (č.318).¹⁶² Na rovnakom zasadnutí mestské zastupiteľstvo schválilo uznesenie č. 355, ktorým „*vyzýva primátora mesta Košice na splnenie uznesenia č. 318, ktoré bolo schválené na XIV. zasadnutí MZ dňa 12.12.2023.*“¹⁶³ A teda požaduje doplatenie kráteného podielu dane z príjmov fyzických osôb. Zastupiteľstvo schválilo aj úpravu financovania MČ, a zaviedol sa vzorec, ktorým sa stanovuje výška podielu, ktorú majú jednotlivé mestské časti dostať, a to pomocou uznesenia č.357.¹⁶⁴ Tomu predchádzala búrlivá debata medzi predkladateľmi návrhu a inými členmi mestského zastupiteľstva proti vedeniu mesta, ktoré s návrhom nesúhlasilo, avšak proti hlasovali iba námestníci, a tak bol návrh schválený¹⁶⁵, následne aj primátorom podpísaný. Zastupiteľstvo prijalo aj k deklaratívne uznesenie¹⁶⁶, ktorým vyjadrili

¹⁵⁴ Zápisnica zo VII. zasadnutia Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Košice - Kavečany zo dňa 26. septembra 2023

¹⁵⁵ LENDEL, Michal. *Košice priškrtili mestské časti. Polacek dostáva viac peňazí, ako prišlo Šebastovciam*. Online. Korzár. 3.11.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23239400/kosice-priskrtili-mestske-casti-polacek-dostava-viac-penazi-ako-prislo-sebastovciam.html>

¹⁵⁶ Uznesenie č.321/2023 zo dňa 15. decembra 2023

¹⁵⁷ Zápisnica zo XIV. zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach, zo dňa 12. decembra 2023

¹⁵⁸ Uznesenie č.318/2023 zo dňa 15. decembra 2023

¹⁵⁹ 3. zmena programového rozpočtu mesta Košice na rok 2023 k 21.12.2023

¹⁶⁰ DANKOVÁ, Elena. *Polacek zrušil poslancom a starostom voľný vstup na magistrát. Zverejnili jeho SMS*. Online. Korzár. 17.1.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23269938/polacek-zrusil-poslancom-a-starostom-volny-vstup-na-magistrat-zverejnili-jeho-sms.html>

¹⁶¹ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Starostovia dali trestné oznámenie na Polaceka. Oklamal nás, tvrdí Kovačevičová*. Online. Korzár. 23.1.2024. [cit. 2025-03-22]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23272728/starostovia-dali-trestne-oznamenie-na-polaceka-oklamal-nas-tvrdi-kovacevicova.html>

¹⁶² Zápisnica zo XVI. (mimoriadneho) zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach, zo dňa 8. februára 2024

¹⁶³ Uznesenie č.355/2024 zo dňa 8. februára 2024

¹⁶⁴ Uznesenie č.357/2024 zo dňa 8. februára 2024

¹⁶⁵ Zápisnica zo XVI. (mimoriadneho) zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach, zo dňa 8. februára 2024

¹⁶⁶ Uznesenie č.365/2024 zo dňa 8. februára 2024

nedôveru primátorovi a aj uznesenia¹⁶⁷ o odvolaní jeho námestníka z predstavenstiev mestských podnikov, tie ale primátor nepodpísal.

V prípade podania na krajskú prokuratúru, bolo rozhodnutím, že nevyplatením časti DPFO nebol porušený žiadny všeobecne záväzný právny predpis.¹⁶⁸ Mestské časti napriek tomu požadovali doplatenie týchto peňazí, s čím vedenie mesta nesúhlasilo. Príkladom je aj pozastavenie výkonu uznesenia č.355, ktoré však mestské zastupiteľstvo na najbližšom zasadnutí potvrdilo,¹⁶⁹ tieto naťahovačky značne ovplyvňovali jednanie o rozpočte. Počas tohto obdobia boli predstavené návrhy na redukciiu MČ, či návrh na obmedzenie kumulácie funkcie starostu MČ a poslanca MsZ.¹⁷⁰ Zastupiteľstvo prijalo rozpočet až v polovici mája, to však primátor nepodpísal kvôli zmenám, ktoré MsZ vykonalo – napr. doplatenie DPFO. Zmena nastala až posledný májový deň, keď bolo napokon schválený pôvodný návrh vedenia mesta. V ňom sa doplatenie DPFO nenachádza, spomína sa iba doplatenie v prípade dobrého hospodárenia v rokoch 2025-2026.¹⁷¹

2.3.2 Analýza vplyvu premenných na konflikt

Tabuľka č. 23 – čo označili respondenti pri vybranom konflikte 1

Vplyv	žiadny	mierny	výrazný
Starý spôsob financovania MČ		R1; R2	R3; R4; R5
Deľba kompetencií		R1	R2; R3; R4; R5
Kumulácia funkcií	R3; R5	R4	R1; R2
Súperenie úrovní	R1	R2; R4; R5	R3
Problém spolupráce úrovní ^o		R2; R3; R4	R1
Osobné konflikty aktérov		R1; R5	R2; R3; R4
Chyba komunikácie*		R2	R3; R4; R5

Zdroj: vlastné spracovanie podľa dát z rozhovorov

Vysvetlivky:

*otázka bola doplnená po rozhovore s Respondentom 1

^o R5 neodpovedal

¹⁶⁷ Uznesenie č.362/2024 zo dňa 8. februára 2024

a Uznesenie č.361/2024 zo dňa 8. februára 2024

¹⁶⁸ MACKO, Boris. *Krajská prokuratúra rozhodla: Primátor neporušil zákon*. Online. Štandard. 19.3. 2024. [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://standard.sk/601501/krajska-prokuratura-rozhodla-primator-neporusil-zakon>

¹⁶⁹ Informácia o potvrdení uznesenia Mestského zastupiteľstva v Košiciach č. 355/08.02.2024, ktorého výkon bol pozastavený. Dostupný na:

https://static.kosice.sk/meeting/resolve/DVRzGC9i8eD4BuAu0/kViBCZ5V4sCtWz/7jeQDvU4aHKh7ud/ipu_355.pdf

¹⁷⁰ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Polacek chce zastaviť boj o väčší kus koláča. Starostovia nemajú byť poslancami Košíc*. Online. Korzár. 24.3.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na:

<https://kosice.korzar.sme.sk/c/23303768/polacek-chce-zastavit-boj-o-kolac-starostovia-nemaju-byt-poslancami-kosic.html>

¹⁷¹ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Košice majú rozpočet podľa primátora. Poslanci mu vyčítajú, že odmietol šetriť*. Online. Korzár. 30.5.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na:

<https://kosice.korzar.sme.sk/c/23337616/kosice-maju-rozpocet-podla-primatora-lorinc-mu-vycita-ze-odmieta-setrit.html>

K tomuto konfliktu prispelo nastavenie financovania mestských častí, a to jednak starým spôsob výpočtu podielu dane z príjmov fyzických osôb a nestanovenie ako a kedy má byť vyplatený daný podiel mestským častiam. Starý spôsob výpočtu podielu dane z príjmov fyzických osôb súvisí s tým, že v rozpočte bola stanovená pevná suma, ktorú má každá mestská časť v danom roku dostať. Výpočet podielu pre jednotlivé mestské časti v roku 2023 prebehol tak, že použitý valorizovaný vzorec z roku 2022¹⁷². Nenastavenie toho kedy a ako má byť vyplácaný tento podiel. To sa stalo problémom, pri znížení príjmov mesta z dane z príjmov fyzických osôb, keď mesto začalo krátiť tento podiel mestským častiam. Problém nastavenia pevnej sumy sa ukázal, keď primátor využil svoju právomoc presúvať položky v rámci rozpočtu do sumy 2 milióny eur a vykonal rozpočtovú zmenu, ktorou znížil sumu poukazovanú MČ o 1,411 milióna eur.¹⁷³ Ako problém označili starý spôsob výpočtu aj respondenti polo-štruktúrovaných rozhovorov, kde respondenti zo strany starostov MČ označili ako výrazný vplyv a respondenti zo strany vedenia mesta to videli ako mierny vplyv.

Deľbu právomocí (kompetencií) označili, okrem 1 respondenta zo strany vedenia mesta podľa, ktorého bol vplyv mierny, ako výraznú premennú ovplyvňujúcu vznik konfliktu. V tomto prípade však respondenti vnímali deľbu právomocí ako deľbu právomocí medzi primátora a mestské zastupiteľstvo, kde v konflikte vnímali právomoc primátora vykonávať rozpočtové zmeny v takomto prípade neoprávnenú, keďže tým zasiahol do suverenity mestských častí, ktorým tak boli spôsobené finančné problémy a nemožnosť dodržať schválené rozpočty.

Čo sa týka spolupráce a súperení (rivalite) úrovni v tomto prípade vidno, že predstavitelia Košického klubu, v ktorom sú združení viacerí starostovia MČ navrhli rozpočet mesta v ktorom bolo vyhovené aj mestským častiam (doplatenie krátených prostriedkov), ktorý mestské zastupiteľstvo (vrátane starostov MČ) schválilo, no primátor ho nepodpísal a následne vedenie mesta dokázalo schváliť rozpočet mesta (bez doplatenia prostriedkov MČ) aj napriek nesúhlasu 3 starostov MČ, no najmä Košického klubu. Problémom spolupráce by sa dal pokladať aj nespolupráca mestských častí na šetrení, a to požadovaním doplatenia podielu dane z príjmov fyzických osôb v plnej výške, teda podľa schváleného rozpočtu. Problémy spolupráce úrovni v tomto konflikte vnímali 3 respondenti ako mierny vplyv a 1 respondent zo strany vedenia mesta tomu prikladal výrazný vplyv. Teda v tomto prípade vidíme súboj starostov mestských častí proti vedeniu mesta, čo je znázornené pomocou analýzy médií v popise konfliktu. Snaha MČ zabrániť týmto zmenám, ktoré zasahovali do rozpočtov MČ, ktoré museli byť upravené o príjmy aj výdavky a došlo tým k zastaveniu niektorých investícií MČ. Takýto scenár, kde MČ kritické k vedeniu mesta neboli schopné vykonať niektoré investície a spoločenské akcie a to mohlo negatívne zasiahnuť podporu starostov danej MČ, čo politicky vyhovovalo vedeniu mesta. Podobne to vidia aj respondenti polo-štruktúrovaných rozhovorov, kde to traja z nich to vidia ako mierny vplyv, jeden zo starostov tomu pripisuje vplyv výrazný a jeden respondent zo strany vedenia mesta nepredpokladá žiaden vplyv súperenie úrovni na konflikt.

S tým súvisí aj chyba komunikácie, kde podľa mestských častí mesto nekomunikovalo túto zmenu dostatočne, minimálne nie na verejnosti, čím vytvorilo podmienky pre vznik takéhoto problému. Podľa mesta MČ informované boli, tie to odmietajú a keďže to nebolo komunikované k verejnosti, vznikol tým priestor pre vznik konfliktov. Celý priebeh konfliktu následne obe strany svoje zámery najprv medializovali miesto priamej komunikácie a posielali si odkazy cez média miesto diskutovania problémov v rámci rady starostov, mestskej rady a mestského zastupiteľstva. Chybu komunikácie

¹⁷² Programový rozpočet mesta Košice 2023-2025

¹⁷³ 3. zmena programového rozpočtu mesta Košice na rok 2023 k 21.12.2023

vnímajú respondenti rozhovorov ako premennú z miernym vplyvom (vedenie mesta) a všetci starostovia mestských častí ako premennú s výrazným vplyvom.

V rámci tohto konfliktu navrhlo vedenie mesta v reakcii na zložitú finančnú situáciu mesta a konflikt s mestskými časťami ako priestor na ušetrenie finančných prostriedkov. To vytvorilo ďalšie napätie medzi mestom a mestskými časťami, ale aj medzi veľkými a malými mestskými časťami. Keďže starostovia veľkých mestských častí predstavili vlastný návrh na redukciu mestských častí s čím malé mestské časti nesúhlasili.

Kumulácia funkcií v tomto prípade zohrala rolu v konflikte, keď starostovia MČ sú zároveň aj poslancami MsZ a tým sa môžu dostávať do konfliktu záujmov. To sa môže prejavovať práve v situáciách kde si mesto nejakým spôsobom polepší na úkor mestských častí ako to bolo v tomto konflikte. Poslanci MsZ majú hájiť záujem mesta no ak sú zároveň starostami MČ ako ich štatutári musia hájiť záujem MČ aj napriek tomu, že postaví záujem MČ nad záujmami mesta. To sa stalo v tomto prípade, keď starostovia MČ museli uprednostniť záujem mestských častí, keďže ako štatutári sú trestne zodpovedný za chod MČ. V rámci rozhovorov vnímali respondenti zo strany vedenia mesta kumuláciu funkcií ako výrazný problém, v prípade starostov MČ tomu 1 priložil mierny vplyv a 2 neprikladajú kumulácii funkcií žiadny vplyv.

Osobné problémy v tomto prípade označili 3 respondenti ako výrazný podiel a po 1 zo strany vedenia mesta aj starostov ako mierny podiel. Osobné konflikty v tomto prípade boli identifikované medzi primátorom mesta a starostom MČ Sídliisko KVP. Politické konflikty medzi starostami mestských častí (obzvlášť starostovia veľkých MČ – mimo MČ Sever) a primátorom mesta Košice. Rovnako aj konflikt medzi primátorom mesta a medzi Košickým klubom, resp. medzi primátorom a mestským zastupiteľstvom.

Kľúčovým problémom pri tomto konflikte teda bolo nastavenie fungovania mesta, teda stanovením pevnej sumy výpočtu podielu dane z príjmov fyzických osôb pre mestské časti v rozpočte mesta, čo nereflektovalo aktuálnu ekonomickú situáciu a nestanovením kedy a akým spôsobom má mesto poukazovať tento podiel mestským častiam.

2.4 Analýza vybraného konfliktu 2

2.4.1 Chronológia konfliktu

Vznik tohto konfliktu nastal nepovolením konania kultúrno-spoločenskej akcie – burzy starožitností na Hlavnej ulici v Košiciach, ktorý spoluorganizuje MČ Staré mesto. Konflikt sa odohrával začiatkom roka 2024, súbežne s trvaním Vybraného konfliktu 1. Mesto Košice na rok 2024 vydalo zamietavé stanovisko k záberu verejného priestranstva, keďže podľa mesta „*ide o priestor v hodnotnom území Košíc s množstvom historicko-umeleckých a architektonických pamiatok, považujeme organizovanie podujatia Staromestská burza starožitností a kuriozít v uvedenom priestore za nevhodné.*“¹⁷⁴

Stanovisko odôvodňuje aj tým, že akcia nie je v súlade s VZN č. 218/2021¹⁷⁵ a navrhlo presunúť akciu na iné miesto. Burza sa ale na danom mieste konala každoročne od roku 2019, teda aj počas platnosti VZN 218, proti čomu nenamietal ani Krajský pamiatkový úrad. Vo fungovaní burzy, vedení mesta ani

¹⁷⁴ Rozhodnutie mesta Košice. In. TASR. Mesto viac nepovolilo burzy starožitností na Hlavnej, odporúča trhovisko. Online. Regióny.sk. 2.2. 2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://regiony.zoznam.sk/mesto-viac-nepovolilo-burzy-starozitnosti-na-hlavnej-odporuca-trhovisko/>

¹⁷⁵ Všeobecne záväzné nariadenie mesta Košice č. 218/2021 zo dňa 26.05.2021 o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na príležitostných trhoch a ambulatného predaja na území mesta Košice (trhový poriadok mesta Košice)

vo všeobecne záväzných nariadeniach (VZN) od roku 2021 nič nezmenilo. Starosta MČ Staré mesto to označil ako pomstu primátora starostovi MČ a nie je spokojný s del'bou kompetencií medzi mestom a MČ. Konkrétne sa mu nepáči, že mesto musí schváliť aj spoločenské akcie organizované MČ. Mesto na to reagovalo, že sa mala MČ odvolať, čo neurobila.¹⁷⁶ Okrem toho ho mesto obvinilo z dlhu voči mestu: „*Nečudujeme sa, že mestská časť pod jeho vedením stagnuje, keď nepracuje pre dobro obyvateľov, ale jeho cieľom je len vyvolávať napätie. Verejnosť by isto viac privítala, keby si namiesto nepodložených útokov radšej vysporiadala svoje 48-tisícové dlhy voči mestu Košice.*¹⁷⁷ Na mysli malo daňový nedoplatok z doby pred vstupom starostu do politiky, táto podlžnosť ale neexistuje, keďže na osobu starostu bol v roku 2007 vyhlásený konkurz, ktorý bol k 28.7.2022 ukončený¹⁷⁸, a preto bolo obvinenie mesta irelevantné. Organizátor nepovažoval rozhodnutie za odôvodnené, podľa neho malo mesto výhrady pripomienkovať, aby mohli byť odstránené, namiesto vydania zamietavého stanoviska. Po medializácii prípadu a spustení petície za zachovanie burzy starožitností ponúklo mesto organizátorovi iné miesto, ktoré však nie je také atraktívne ako pôvodné. MČ reagovala novým podaním nového návrhu, na ktorého dostala opäť odmietavé stanovisko. Konflikt sa posunul rozhodnutím Okresného úradu Košice, ktorý zrušil zamietavé stanovisko a vrátil ho mestu na nové prerokovanie. Reagoval pritom na odvolanie MČ Staré mesto voči zamietavému stanovisku mesta. Mesto avizovalo, že keďže došlo k dohode s organizátorom na inom mieste konania, mesto sa vráti k hodnoteniu tohto rozhodnutia a prípadne dôjde k jeho zmene.¹⁷⁹

2.4.2 Analýza vplyvu premenných na konflikt

Tabuľka č. 24 – čo označili respondenti pri vybranom konflikte 2

Vplyv	žiadny	mierny	výrazný
Starý spôsob financovania MČ	R1; R2; R4; R5		R3
Del'ba kompetencií	R2	R1; R4	R3; R5
Kumulácia funkcií	R2	R3; R5	R1; R4
Súperenie úrovní	R2	R5	R1; R3; R4
Problém spolupráce úrovní ^o		R4;	R1; R3; R5
Osobné konflikty aktérov		R2; R5	R1; R3; R4
Chyba komunikácie*		R2; R3; R4	R5

Zdroj: vlastné spracovanie podľa dát z rozhovorov

Vysvetlivky:

¹⁷⁶ OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Starožitnosti z centra posielajú preč. Primátor a starosta sa vzájomne očierňujú.* Online. Korzár. 2.2.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23277337/starozitnosti-z-centra-magistrat-posiela-prec-starosta-za-tym-vidi-spor-s-primatorom.html>

¹⁷⁷ Rovnaké ako ref.176

¹⁷⁸ (FOP) Ing. Igor Petrovčík, IČO 33594872. *Register úpadcov.* [online]. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: <https://ru.justice.sk/ru-verejnost-web/pages/home.xhtml>

¹⁷⁹ TASR. *Do sporu starostu a primátora vstúpil okresný úrad. Mesto má opäť riešiť burzu starožitností.* Online. Korzár. 24.7.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23361453/do-sporu-starostu-a-primatora-vstupil-okresny-urad-mesto-ma-opat-riesit-burzu-starozitnosti.html>

*otázka bola doplnená po rozhovore s Respondentom 1
 °R2 neodpovedal

Keďže konflikt súvisel s nepovolením záberu verejného priestranstva pre konanie kultúrno-spoločenskej akcie spoluorganizovanej mestskou časťou, starý spôsob financovanie mestských častí nemal vplyv na vznik tohto konfliktu. Na tom sa zhodujú aj respondenti v rozhovoroch, okrem jedného, ktorý to označil ako výrazný vplyv na konflikt – tam je však možnosť, že došlo ku chybnému označeniu respondentom.

Deľba právomocí (kompetencií) medzi mesto a mestské časti súviselo s nespokojnosťou starostu mestskej časti s rozdelením právomocí – konkrétne, že mestská časť potrebuje súhlasné stanovisko so záberom verejného priestranstva pri organizácii spoločenských akcií na území mestskej časti. Mestská časť nie je spokojná, že musí žiadať o povolenie vykonávať spoločenské akcie na svojom území, avšak územie MČ má špecifický charakter, keďže jej súčasťou mestská pamiatková rezervácia. Ako výrazný problém to vidia 2 respondenti zo strany starostov MČ, mierny vplyv to má podľa 1 starostu MČ aj podľa jedného respondenta zo strany vedenia mesta, podľa druhého respondenta z vedenia mesta nevidí vplyv deľby právomocí na tento konflikt.

Kumulácia funkcií starostu MČ a člena mestského zastupiteľstva mohla mať mierny vplyv, a to z dôvodu, že tento konflikt prebiehal súbežne s trvaním Vybraného konfliktu 1. Podľa 1 respondenta zo strany vedenia mesta bol vplyv kumulácie funkcií na tento konflikt výrazný, rovnako ako podľa jedného zo starostov MČ, ostatný starosta videli tento vplyv ako mierny a podľa 2. respondenta zo strany vedenia mesta nemala kumulácia funkcií žiadny vplyv.

V tomto prípade problém spolupráce úrovni súvisel s chybou komunikácie, teda že mestská časť s mestom nedostatočne nekomunikovala a preto celý problém vznikol. Následne sa obe strany nedokázali dohodnúť na inom mieste konania, ktoré by vyhovovalo ako mestu, tak aj mestskej časti. Problém spolupráce videli ako výrazný problém 2 starostovia MČ a 1 respondent zo strany vedenia mesta, tretí respondent zo strany starostu MČ to označil ako mierny vplyv. Čo sa týka chýb komunikácie, 1 respondent zo strany vedenia mesta to označil ako mierny problém, rovnako ako 2 starostovia MČ, posledný starosta MČ označil vplyv chybnej komunikácie ako výrazný.

S tým súvisí aj rivalita (súperenie) úrovni, ktorej vplyv by sa dal určiť ako mierny. Rivalitu v tomto prípade naznačoval aj starosta MČ, teda že neúspech mestských častí je istým spôsobom víťazstvom pre mesto. To malo podiel na vzniku tohto konfliktu, avšak rivalita skôr súvisela s chybnou komunikáciou, ktorú potom využili ako primátor, tak aj starosta MČ na dosiahnutie svojich politických cieľov, teda dosiahnutie konania akcie na danom mieste pri mestskej časti a odsunutie akcie inde pri vedení mesta. Respondenti videli v tomto prípade výrazný vplyv v 3 prípadoch, z toho 2 starostovia MČ, jeden starosta to označil ako vplyv mierny a 1 respondent zo strany vedenia mesta označil, že súperenie úrovni nemalo žiaden vplyv na vznik konfliktu.

K spomínanej rivalite úrovni prispeli aj osobné konflikty, ktoré sú medzi primátorom mesta a starostom MČ Staré mesto. Tí boli kedysi politickými spojencami, keď starosta MČ bol súčasťou klubu (Fungujúce Košice) podporujúceho primátora. Títo aktéri sa ocitli vo viacerých vzájomných konfliktoch, jednak ako starosta a primátor – predaj plavárne, či ako poslanec a primátor – odvolávanie riaditeľky strediska sociálnych služieb, podrobnejšie v časti 2.1.2 Ďalšie konflikty. Respondenti rozhovorov videli vplyv osobných konfliktov ako výrazný, z toho 2 starostovia a 1 z vedenia mesta, zvyšní respondenti (1x starosta, 1x vedenie mesta) to videli ako mierny vplyv

2.5 Overenie vplyvu vytipovaných premenných

2.5.1 Financovanie mestských častí

V reakcii na Vybraný konflikt 1, v ktorom všetci priznali vplyv spôsobu financovania mestských častí platného v tej dobe (starostovia – výrazný, vedenie mesta – mierny), schválilo mestské zastupiteľstvo nový spôsob financovania mestských častí. A to zavedením nového vzorca na výpočet podielu dane z príjmov fyzických osôb (príloha 1), ktorý sa prijímal aby MČ neboli „odkázani na mesto Košice, aby sa nestalo to, ...keď nám pokrátali tie podielové dane ...a vedeli sme si zostavovať aj rozpočty a nemuseli čakať napríklad na schválenie rozpočtu mesta Košice.“¹⁸⁰ Po prijatí zmeny financovania MČ, podľa analýzy médií, klesla početnosť konfliktov súvisiacich s financovaním mestských častí. Prospešnosť prijatia tohto potvrdili aj respondenti v rámci rozhovorov „v tomto to hodnotím pozitívne, pretože sa vyhneme takto, ... nejakému politickému vydieraniu.“¹⁸¹ Tým, že sa stanovil nový výpočet a nefunguje už staré nastavenie v štýle pevná suma v rozpočte, ku ktorej ešte mali šancu získavať transfery a investície mesta do mestskej časti. Touto zmenou došlo k navýšeniu istej sumy pre mestské časti po nej teda „nie sú priamo finančne závislí, čiže či tá zmena... v určitej podobe stabilizovala mestské časti.“¹⁸²

No s nastavením financovania nie je naďalej spokojné ani mesto a ani mestské časti. Aj napriek tomu, že odvtedy prebehla ďalšia úprava vzorca na výpočet podielu dane z príjmu fyzických osôb, keď došlo k navýšeniu percentuálneho podielu pre mestské časti, pri minimálnom navýšení celkovej sumy, ktorú mesto poukazuje mestským častiam. Pri rokovaní o tomto bode došlo k výmene názorov medzi členmi Košického klubu a vedením mesta, kvôli pozmeňovacom návrhu poslancov Košického klubu, ktorý danú sumu ešte mierne navyšoval.¹⁸³ Zastupiteľstvo uprednostnilo návrh mesta, čo vidíme pri analýze hlasovaní, Tabuľka č. 19 a Tabuľka č. 20.

Aj keď podľa mestských častí „zmena bola potrebná a je potrebná a stále aj to, čo bolo zavedené, nie je adekvátne“¹⁸⁴ Dôvodom podľa nich súvisí okrem počtu mestských častí ale hlavne s ich kompetenciami, ktoré sa naprieč mestskými časťami výrazne líšia.¹⁸⁵ Takáto večná nespokojnosť však súvisí so samotnou existenciou dvojúrovňovej samosprávy, nie len v prípade samotných Košíc¹⁸⁶, keďže mestské časti sú stále financované z rozpočtu mesta budeme vidieť nespokojnosť s výškou poukazovaných finančných prostriedkov na oboch stranách ako popisuje aj Respondent 5: „tak, ako má pocit každá... mestská časť, že dostáva málo, tak na druhej strane zase má pocit mesto, že nám prideliť veľa a že viac financií malo zostať na úrovni mesta.“¹⁸⁷

2.5.2 Deľba právomocí

Spokojnosť so súčasnou deľbou právomocí nie je ani u mesta ani u mestských častí. To ukazuje aj existencia komisie pre deľbu pôsobností medzi mesto a mestské časti, medzi ktorej úlohy patrí aj posúdenie efektívnosti prerozdelenia právomocí medzi mesto a mestské časti, či návrh efektívnejšej

¹⁸⁰ Rozhovor s Respondentom 4

¹⁸¹ Rozhovor s Respondentom 5

¹⁸² Rozhovor s Respondentom 1

¹⁸³ Zápisnica z XXVI. zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach zo dňa 19. novembra 2024

¹⁸⁴ Rozhovor s Respondentom 1

¹⁸⁵ Rozhovor s Respondentom 3

¹⁸⁶ napr. IRAN, Jakub. Autonomie samospráv městských částí: případová studie hl. m. Prahy. Praha, 2019. 75 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra politologie. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Petr Jüptner, Ph.D.

¹⁸⁷ Rozhovor s Respondentom 5

deľby.¹⁸⁸Nespokojnosť panuje najmä s tou výraznou rozdielnosťou právomocí, ktoré vykonávajú jednotlivé mestské časti, kde sú rozdiely medzi malými a veľkými mestskými časťami ale aj medzi jednotlivými mestskými časťami v rámci oboch týchto kategórií, „prvá vec, si treba povedať, že tou anomáliou aj v prípade mesta ako všetci je to, že rôzne mestské časti majú rôzne kompetencie.“¹⁸⁹To je viditeľné v teoretickom zakotvení, za Tabuľkou č.1. Aj respondenti rozhovorov sa zamerali viac na poukázanie na nedokonalosť súčasnej deľby. „Celkový model nie je dobrý,...od financovania a... ten celý model prerobiť a na základe toho potom si až povedať sú kompetencie – nie sú kompetencie,... či vôbec treba riešiť tieto kompetencie.“¹⁹⁰

Riešením týchto problémov by mohlo pomôcť podľa niektorých respondentov redukciou počtu mestských častí, konkrétne „znížiť mestské časti, rozdeliť kompetencie, ktoré budú identické pre všetkých, a rozdeliť financovanie.“¹⁹¹ Nie všetci respondenti sa s týmto návrhom zhodujú, keďže redukcia počtu mestských častí môže nastúpiť až v novom volebnom období a prerozdelenie niektorých právomocí by mohlo prísť ešte v období do volieb. Takže nemajú a priori problém s týmto návrhom, ale prekáža im, „že vždy táto téma sklzáva do debaty, že koľko mestských častí... na počty mestských častí, to je už ako keby taký marketing.“¹⁹² Podľa jedného respondenta zo strany vedenia mesta by mestské časti nemali mať väčšie právomoci, pretože by to nemuselo mať priaznivé dopady na občanov mesta, pretože „poviem na príklade... napríklad mestská zeleň... že by si to každá mestská časť robila vo vlastnej réžii. No ako by to mesto vyzeralo?“¹⁹³

2.5.3 Kumulácia funkcií

Tabuľka č. 25 – počet starostov v mestskom zastupiteľstve

Volebné obdobie	Počet starostov v MsZ
2022-2026	10
2018-2022	11
2014-2018	9 (10)*

Zdroj: vlastné spracovanie podľa webových stránok mesta

Vysvetlivky:

*1 vzdal sa poslanskeho mandátu

Kumulácia funkcií starostu MČ a člena mestského zastupiteľstva je v Košiciach celkom bežná, v súčasnosti je 10 starostov MČ zároveň členmi mestského zastupiteľstva, v minulom volebnom období to bolo 11 a volebné obdobie predtým (2014-2018) to bolo 9 starostov (10, ale 1 sa vzdal mandátu). Problémom sa stáva kumulácia funkcií, keď proti sebe jasne stoja záujmy mestských častí a mesta. Starostovia MČ, ktorí sú zároveň aj poslancami MsZ sa tým môžu dostávať do konfliktu záujmov. Poslanci MsZ majú hájiť záujem mesta no ak sú zároveň starostami MČ ako ich štatutári musia hájiť záujem MČ aj napriek tomu, že postavia záujem mestskej časti nad záujmami mesta.

O tom, že kumulácia funkcií môže byť problematická hovorí aj správa Rady Európy, ktorá sa zaoberá fungovaním mesta Košice a podľa jej autora sa kumuláciou funkcií „sa exponenciálne zvyšuje riziko konfliktu záujmov a oslabuje sa strategická vízia mesta, ktorá v dôsledku toho podlieha záujmom

¹⁸⁸ Komisia pre deľbu pôsobnosti medzi mesto a mestské časti 2022 – 2026. Košice. [online]. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: <https://www.kosice.sk/clanok/komisia-pre-delbu-posobnosti-medzi-mesto-a-mestske-casti-2022-2026>

¹⁸⁹ Rozhovor s Respondentom 1

¹⁹⁰ Rozhovor s Respondentom 3

¹⁹¹ Rozhovor s Respondentom 4

¹⁹² Rozhovor s Respondentom 5

¹⁹³ Rozhovor s Respondentom 2

jednotlivých územných obvodov. “¹⁹⁴ Na prospešnosť kumulácie funkcií starostu a člena MsZ pre obyvateľa mesta mali rozdielne pohľady respondenti zo strany vedenia mesta a respondenti z radov starostov MČ. Vedenie mesta hodnotí túto kumuláciu tak, že: „starosta v prvom rade má byť exekutívna pozícia na tej danej mestskej časti,... akonáhle už má aj túto pozíciu v meste... ovplyvňuje priamo.... aké sú tie povinnosti, aké je to financovanie.“¹⁹⁵ Viditeľné to je podľa nich pri hlasovaniach, ktoré sa dotýkajú mestských častí: „tí starostovia hlasujú tak, aby to bolo v prospech tej mestskej časti, kde sú oni starostovia. ...najlepšie je to vidieť pri schvaľovaní rozpočtu, keď si tí starostovia, ktorí sú zároveň poslanci, pri hlasovaní za rozpočet predkladajú návrhy na zmeny v tom rozpočte tak, aby to prospelo ich mestskej časti.“¹⁹⁶

Na druhej strane respondenti zo strany vedenia mestských častí hodnotia kumuláciu funkcií (pre občana Košíc) ako prospešnú, keďže podľa nich „je nevyhnutné, aby zároveň aj starosta alebo možno niektorí poslanci boli zároveň aj poslancami mesta na to, aby vedeli časť investícií dotiahnuť práve do tej svojej mestskej časti.“¹⁹⁷

Keďže všetci sú volení podľa volebných obvodov, potrebujú ukazovať výsledky pre ich voličov, a to každý z „poslancov, ktorí sedia v mestskom parlamente, bez ohľadu na to, či som starosta alebo nie som starosta. Ten princíp je tak nastavený, že poslanec má hájiť samozrejme záujmy celého mesta, ale logicky je tam za nejaký obvod.“¹⁹⁸ Ale vidia aj výhody toho, že sú poslancami mesta práve starostovia a nie napríklad niekto z miestnych poslancov. Konkrétne tým, že „starosta každý deň...vykonáva tieto činnosti...a najlepšie chápe tie požiadavky, potreby, lebo je bližšie k obyvateľom. Tieto vie potom aj na mestskom zastupiteľstve lepšie predstaviť, lepšie zdôvodniť...lebo je celý deň ...v samospráve.“¹⁹⁹

Rozdiel je badateľný aj pri odpovedi na otázku, či by prinieslo nejaké negatíva keby starostovia MČ nemohli byť zároveň členmi MsZ. Kde zástupcovia poukazujú na to, že „starosta môže fungovať aj v rade starostov, kde môže svoje požiadavky prednášať a poslanci za tú časť môžu zastupovať tú časť.“²⁰⁰ S čím starostovia MČ úplne nesúhlasia „stále je to poradný orgán, respektíve, ani nie poradný,... pretože len záver sa má predniesť na zastupiteľstva, ale nejakým spôsobom sa naňho neprihliada alebo nemusí prihliadať.“²⁰¹

A poukazujú aj na problémy a nezodpovedné otázky, či to vôbec je realistické takéto zamedzenie volebného práva. „Nemyslím si, že to právne možné momentálne je, ale ak by to bolo, dotiahlo by sa to, tak by to mohlo mať veľké výhody aj pre nás, pretože by sme neboli stavaní do pozície, že keď hlasuješ, dostaneš.“²⁰² Najvýraznejším negatívom by mohlo podľa viacerých starostov, keby miesto starostu MČ je zvolený za člena MsZ miestny poslanec, ktorí je v opozícii voči starostovi. „Hovoríme teraz o nekonštruktívnej opozícii,... o type opozície, urobiť všetko, čo len môžeme - naschvál a aj za cenu, že sa nič pre ľudí neurobí - len nech za 4 roky ukážeme, že tento starosta je neschopný.“²⁰³

Jeden starosta navrhol, že riešením ako zabrániť kumulácii funkcií, nielen pri starostoch ako členoch MsZ ale aj starostov obcí, ktorí sú zároveň členmi krajského zastupiteľstva, resp. Národnej rady, tak je potrebné „sa uberať buď cestou toho, že druhú kumuláciu funkcií nielen znížite, tak ako je pri tej sume

¹⁹⁴ ORLANDO, Marco. Politické poradenstvo týkajúce sa postavenia hlavného mesta Bratislava a mesta Košice. Centrum expertízy pre dobre spravovanú spoločnosť. Júl 2022

¹⁹⁵ Rozhovor s Respondentom 1

¹⁹⁶ Rozhovor s Respondentom 2

¹⁹⁷ Rozhovor s Respondentom 4

¹⁹⁸ Rozhovor s Respondentom 5

¹⁹⁹ Rozhovor s Respondentom 3

²⁰⁰ Rozhovor s Respondentom 2

²⁰¹ Rozhovor s Respondentom 4

²⁰² Rozhovor s Respondentom 4

²⁰³ Rozhovor s Respondentom 5

minimálnej mzdy, ale ísť úplne napríklad na nulu alebo fakt sa bavme o nejakých cestovných náhradách. ²⁰⁴ Podľa jedného z respondentov zo strany starostov mestských častí je potrebné sa najprv nutné vyriešiť problematiku redukcie mestských častí, a teda zaoberať sa otázkou: „*koľko bude starostov mať mestské zastupiteľstvo do budúcnosti? Aj toto je otázka, že koľko má byť mestských častí či vôbec budú mestské časti.*“ ²⁰⁵

2.5.4 Zlučovanie mestských častí

V niektorých prípadoch je rozčlenenie na sub-municipálne jednotky nevyhovujúce, ale je komplikované ho zmeniť. Toho príkladom je mesto Košice, ktorého sub-municipálne jednotky (MČ) sú jednak veľmi početné vzhľadom k počtu obyvateľov, ale aj ich veľkosť nie je dostatočná - najväčšia má cez 36 tisíc a najmenšia iba 767 obyvateľov. Veľkosť mestských častí je ovplyvnená tým, že ide o kedysi samostatné obce pričlenené k mestu v 60. a 70. rokoch a prijatím Zákona o meste Košice im bol daný status MČ, tým im bolo zamedzené oddeliť sa od mesta. No spôsobilo to problémy týkajúce sa možnej redukcie MČ, keďže návrhy na redukciiu môže po schválení mestským zastupiteľstvom odmietnuť Rada starostov a zablockovať tak prijatie redukcie mestských častí. To je možné potom prelomiť redukciiu mestských častí prijať trojpäťtinovou väčšinou všetkých poslancov mestského zastupiteľstva. Do mája 2023 bolo možné zmeny počtu MČ odmietnuť aj v miestnych referendách konaných v mestských častiach, čo bolo novelou Zákona o meste Košice, ktorá túto možnosť ruší, s čím najmä malé MČ nesúhlasia. Prijatie takejto zmeny by vstúpilo do platnosti až v novom volebnom období, ale nemôže byť prijatý v poslednom roku prebiehajúceho volebného obdobia.

Košice majú porovnateľný počet MČ s európskymi metropolami, čo vzhľadom k ich veľkosti nie je ideálne. Tento problém sa vedenie mesta snažilo riešiť už viackrát, napríklad v rokoch 2002, 2013, 2017. Taktiež sa tejto téme venuje viacero odborníkov a vzniklo niekoľko odborných publikácií ohľadom tejto témy (napr. Csachová a Višňovský 2013, Csachová 2016). No úvahy narážali na odpor starostov (najmä malých) MČ ale aj ich obyvateľov, ktorí nechceli byť pričlenení k inej MČ. Od prijatia Zákona o meste Košice v roku 1990 došlo k redukcii počtu členov mestského zastupiteľstva z pôvodných 80 na súčasných 41. Okrem toho došlo aj k zníženiu počtu poslancov miestnych zastupiteľstiev z pôvodných 307 (v r. 2006) na 138 - 182 poslancov (v aktuálnom volebnom období 178).

V otázke zlučovania MČ sú starostovia veľkých MČ naklonených spájaniu, tí aj v súčasnom volebnom období prišli s viacerými návrhmi na redukciiu mestských častí. Naopak starostovia malých MČ neodmietajú redukciiu, ale vykonávajú kroky, ktoré sa snažia redukciiu zamedziť, napríklad podaním podnetu na ústavný súd (ohľadom vypustenia možnosti odmietnuť v referende), či návrhmi na odčlenenie od mesta. Mestské zastupiteľstvo je naklonené redukciiu mestských častí, ilustrujú to aj respondenti polo-štruktúrovaných rozhovorov: A všetci sa zhodujú, že je potrebné redukovať počet MČ, keďže je to podľa nich „*„Stav, ktorý je teraz v tomto počte 22 - nie je to samozrejme efektívne... vždy musíme pozeráť hlavne na efektívnosť a ekonomiku prevádzky... máme mestskú časť so 750 obyvateľmi a s plnohodnotným úradom, s poslancami. To nie je v poriadku.*“ ²⁰⁶

Tabuľka č. 26 – odpovede respondentov k zlučovaniu mestských častí

Respondent	Potreba zlučovania	Preferovaný model
Respondent 1	áno	Podľa analýzy
Respondent 2	áno	0 MČ
Respondent 3	áno	Podľa analýzy/0MČ

²⁰⁴ Rozhovor s Respondentom 4

²⁰⁵ Rozhovor s Respondentom 3

²⁰⁶ Rozhovor s Respondentom 5

Respondent 4	áno	12 MČ
Respondent 5	áno	6 MČ

Zdroj: vlastné spracovanie podľa rozhovorov s respondentami

V súčasnosti existujú 3 návrhy na redukcii mestských častí, o ktorých rokuje mestské zastupiteľstvo. Každý z týchto návrhov našiel podporu medzi respondentmi, resp. jeden prišiel s upravenou verziou jedného z návrhov. Avšak dvaja z respondentov poznamenali, že pri rozhodovaní počkajú na výsledky odbornej analýzy. Jeden z nich síce má preferovanú alternatívu (0 MČ), ale nechce sa rozhodovať na základe subjektívnych názorov, a teda bude čakať na výsledky analýzy. Podľa neho „*pri transformácii sme niekde zastali* (Košice – pozn. aut.). ...*posunúť sa vieme jedine tak, že urobí sa analýza, možno 228-tisícové mesto potrebuje nejaké mestské časti, ...ale toto bez dôkladnej analýzy nevieme urobiť.*“²⁰⁷

Odbornú analýzu avizovalo vedenie mesta a primátor mesta dostal od mestského zastupiteľstva poverenie „*pripraviť a spracovať Odbornú a dátovú analýzu samosprávy mesta Košice.*“²⁰⁸ Medzi jej ciele patrí posúdiť efektivitu dvojúrovňovej správy a navrhnúť ideálny model jednorovňovej a dvojúrovňovej správy mesta Košice.²⁰⁹

Aj ďalší z respondentov sa vyjadril, že k politickému vyjednávaniu je nutné mať podložené jednotlivé varianty, ktoré práve majú vziať z tejto analýzy. A až na základe analýzy „*sa dostaneme ku politickým diskusiám, naťahovačkám a rozhodovaniu. Ak sa chceme rozhodnúť zodpovedne... akékoľvek rozhodnutie prijmeme, musíme ho vedieť vysvetliť obyvateľom. A keď ho chceme vysvetliť obyvateľom, musíme ho vysvetliť na nejakom dátovom základe.*“²¹⁰

Zo spomenutých návrhov v mestskom zastupiteľstve, prvý počíta s 0 mestskými časťami, teda ich zrušením. K zavedeniu jednorovňovej správy je ale potrebná úprava Zákona o meste Košice, k čomu poskytol svoj názor aj jeden z respondentov rozhovorov: „*Podľa mňa je zákon o meste Košice z roku 1990 dávno prekonaný. Tento zákon treba úplne zmeniť, alebo... úplne ho zrušiť. Ostatné mesta na Slovensku nemajú samostatný zákon, fungujú na základe zákona o obecnom zriadení.*“²¹¹ Na to je ale potrebné aby túto zmenu prijala Národná rada SR, ktorú by ale muselo presvedčiť vedenie mesta alebo by muselo ísť o iniciatívu nejakého poslanca Národnej rady SR.

S tou prišli poslanci Národnej rady SR Šimko a Sitkár pri vlastnom návrhu na 6 mestských častí, respektíve 4+1+1, kde by samostatnými MČ ostali MČ Staré mesto a MČ Luník IX, inak by hranice MČ kopírovali hranice okresov Košice I – Košice IV, súčasťou návrhu je aj zamedzenie kumulácie funkcií starostu MČ a člena mestského zastupiteľstva zahrnutej v novele zákona o meste Košice. To podporil aj jeden z respondentov v rozhovoroch avšak podľa neho je potreba inak zvoliť týchto 6 MČ. „*To znamená Košice Staré mesto, ako historické centrum, ...potom hovorme o ďalších 4 mestských častiach, ...Východ, Západ, Sever, Juh. ...potom hovoríme o 6. mestskej časti, a to je mestská časť Šaca s okolitými obcami ...Poľov, Lorinčík a podobne.*“²¹²

S kladným postojom k návrhu zrušenia mestských prispel ďalší z respondentov, ktorý pritom poukazuje na minimálne právomoci týchto mestských častí. „*U nás kompetencie patria mestu a mestské časti vlastne akoby tu boli trošku tak navyše. Ja osobne si myslím, že je to veľký luxus, že je to*

²⁰⁷ Rozhovor s Respondentom 3

²⁰⁸ Uznesenie č.322/2023 zo dňa 12.decembra 2023

²⁰⁹ Rovnaké ako ref.208

²¹⁰ Rozhovor s Respondentom 1

²¹¹ Rozhovor s Respondentom 3

²¹² Rozhovor s Respondentom 5

*veľká finančná záťaž, ekonomická záťaž pre mesto. Môj osobný názor je, že mesto by dokázalo fungovať bez mestských častí.*²¹³

K návrhu na rušenie mestských častí (teda model 0 mestských častí) v mestskom zastupiteľstve a právnej stránke jeho uskutočniteľnosti prispel jeden z respondentov, podľa neho „*aktuálna platná legislatíva nepovoľuje zrušiť mestské časti. Ja by som bol aj za menej mestských častí, ale my ako poslanci mesta máme jediný nástroj a to je dohodnúť sa.*“²¹⁴

Tretí návrh pochádza od starostu jednej z veľkých MČ, ktorý počíta s ponechaním 11 najväčších mestských častí, ku ktorým sa pričlenia malé mestské časti a zlúčením 3 malých mestských častí (Pereš, Poľov, Lorinčík) a teda vytvorením 12 MČ. S týmto návrhom ale nesúhlasia starostovia malých mestských častí a ani vedenie mesta.²¹⁵ No podľa jedného z respondentov tento návrh je politicky najpriechodnejší v mestskom zastupiteľstve a tento návrh, „*ktorý je predkladaný... odzrkadľuje nejaké územné členenie, počet obyvateľov...tak musí vychádzať aj z politickej vôle v mestskom zastupiteľstve.*“²¹⁶

2.5.5 Problémy spolupráce úrovní

Spolupráca mesta s mestskými časťami je dôležitá pri výkone niektorých právomocí, čo však môže vyvolávať problémy z viacerých dôvodov, ktoré sú však podľa jednotlivých respondentov rôzne. Otázkou bolo: „*Akou mierou sa podľa vás v takýchto situáciách podieľajú problémy pri spolupráci a akou mierou ide o zlé nastavenie systému, napríklad tým, že zákony si úplne nie vždy spomenú na to, že Košice a Bratislava majú dvojúrovňovú samosprávu?*“

Nastavenie zákonov, ktoré nie vždy reflektujú dvojúrovňovo spravované mestá – Bratislavu a Košice a tým môžu dostávať tieto mestá do zložitej situácie. Ilustráciou tohto problému je nutnosť spolupráce mesta s mestskými časťami pri administrácii poplatku za komunálne odpady. Ten vznikol tým, že prístup do registra obyvateľov (REGOP) patrí mestským častiam a poplatok za odpad vyberá mesto Košice, ktoré si tak samo nevie overiť, či všetci obyvatelia uhradili tento poplatok. Na základe zákona o meste Košice²¹⁷ majú mestské časti poskytnúť mestu plnú súčinnosť. Mesto tak požiadalo mestské časti o poskytnutie týchto údajov. Niektoré ich poskytli, niektoré to odmietli a zdôvodnili tak, že „*ministerstvo vnútra nám dalo odpoveď, ...poradte sa so svojou zodpovednou osobou za spracovanie osobných údajov. Tam proste bol jednoznačný postoj... že sú to osobné údaje, a je to databáza, ktorá je nám len poskytnutá k nahliadnutiu, teda nemôžeme poskytnúť tretej strane.*“²¹⁸

Tabuľka č. 27 – čo označili respondenti pri probléme spolupráce úrovní

Respondent 1-5	problémy spolupráce vedení mesta a MČ/ zlé nastavenie systému(zákonov)
Respondent 1	Problém spolupráce
Respondent 2	Problém spolupráce
Respondent 3	Zákony
Respondent 4	Zákony
Respondent 5	Zákony

²¹³ Rozhovor s Respondentom 2

²¹⁴ Rozhovor s Respondentom 4

²¹⁵ CABAN, Branislav. *Nekonečný príbeh v Košiciach: Zníži sa počet mestských častí? Pomôcť má analýza, kráti sa však čas na zmenu v tomto volebnom období.* Online. Pravda 26.3.2025 [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://spravy.pravda.sk/regiony/clanok/745781-nekonecny-pribeh-v-kosiciach-znizi-sa-pocet-mestskych-casti-pomoc-ma-analyza-krati-sa-vsak-cas-na-zmenu-v-tomto-volebnom-obdobi/>

²¹⁶ Rozhovor s Respondentom 3

²¹⁷ Zákon č. 401/1990 Zb. zo dňa 1. októbra 1990 o meste Košice

²¹⁸ Rozhovor s Respondentom 4

Zdroj: vlastné spracovanie podľa rozhovorov s respondentmi

Respondenti zo strany vedenia mesta označili problémy spolupráce ako dôležitejší faktor pri problematickej spolupráci úrovni a s tým spojeným vznikom konfliktov medzi mestskými časťami a mestom. „*No, ono to vlastne všetko pramení z toho, že fakt tie mestské časti, každá bojuje za seba. Čiže my, ako vedenie pre celé mesto, ťažko sa nám nastavujú pravidla pre celé mesto, keď polovička toho poslaneckého zboru lobuje za tú svoju mestskú časť. Čiže aj čo sa týka odpadu, aj všetkého, vlastne tam sú tie trenice medzi vedením a starostami.*“²¹⁹ Starostovia mestských častí vidia problém najmä v nastavení zákonov „*konkrétne tento problém, na ktorý sa pýtate, to je typický príklad, ako sa v tejto krajine, keď sa prijímajú zákony v parlamente, tak v tom medzirezortnom ...medzirezortné pripomienkovania. Proste tam neprechádzajú niektoré zákony a zmeny zákonov, dostatočnou analýzou, aký majú dopad na samosprávu.*“²²⁰ V tomto konkrétnom prípade podľa starostov ani nemohli mestu dodávať žiadne informácie, keďže „*majiteľom databázy je Slovenská republika, a nám len poskyta údaje k zápisu a k nahliadnutiu. My nie sme majiteľom. A štatút hovorí o tom, že my môžeme poskytovať len veci, ktorými sme majiteľmi.*“²²¹

V rámci tejto otázky ponúkli náhľad respondenti, čo podľa nich spôsobuje problémy spolupráce. Pričom respondenti zo strany vedenia mesta naznačili, že problémy spôsobujú samotní starostovia, keďže „*Keď ste starosta mestskej časti, tak nechcete vyzerat', že ste neefektívni, alebo ste zbytoční, ved' ste za nejakým účelom sa uchádzali o tú pozíciu. ...chcete presadzovať nejakú tú svoju politiku, chcete mať efektívny dopad na to, čo sa v tej danej vašej mestskej časti alebo v vašom meste deje a chcete, aby tá správa fungovala, aby ste vy mohli reagovať aj na tie dopyty tých obyvateľov. Potom následne narazíte ...na to, čo sú obmedzenia toho systému, kde je tá vaša právomoc, kde môžete ísť.*“²²²

S tým súhlasí aj druhý respondent zo strany vedenia mesta, ktorý k tomu dodal dôvod prečo k tomu podľa neho dochádza. Podľa neho to súvisí s financovaním mestských častí a zlou komunikáciou medzi mestskými časťami. „*Zase sa vrátim k tomu, že všetko je o peniazoch. Keďže oni si nevedia v tej mestskej časti robiť svoje plány, naplňat' svoje predvolebné sľuby alebo svoj program ...stále pýtajú tie peniaze od mesta... My tu tiež máme nejaké plány a predstavy pre mesto robiť projekty. A tam je vlastne niekde tá komunikácia, ktorá zadrháva, hej, že im je stále málo a my im nechceme dať.*“²²³

Starostovia mestských častí to ale vidia odlišne, podľa nich sa problémy spolupráce medzi úrovňami v rámci dvojúrovňovej samosprávy odvíjajú od osobnosti aktérov a vzťahov medzi nimi „*vždy o osobnosti a kultúre a hlavne o osobe štatutára, to znamená v tomto prípade primátora mesta, pretože ten určuje ten trend, ako sa v tie sťahy s tými starostami vyvíjajú...vraj predtým to fungovalo úplne inak a bola tam nejaká úcta voči tým starostom a potom tým pádom to bolo aj naopak.*“²²⁴

2.5.6 Politická rivalita úrovni

Politická rivalita úrovni resp. súperenie úrovni ilustruje počet konfliktov medzi mestom a mestskými časťami. Medzi takéto konflikty patrí napríklad rokovanie o odkúpení mestskej krytej plavárne mestom od mestskej časti, kde počas tohto procesu pri nesúhlase mestskej časti s predajom prišlo vedenie mesta s návrhom nulovej dotácie pre mestskú časť v súvislosti s plavárňou, čo však nakoniec

²¹⁹ Rozhovor s Respondentom 2

²²⁰ Rozhovor s Respondentom 5

²²¹ Rozhovor s Respondentom 4

²²² Rozhovor s Respondentom 1

²²³ Rozhovor s Respondentom 2

²²⁴ Rozhovor s Respondentom 5

mestské zastupiteľstvo neschválilo.²²⁵ Tento príklad ilustruje, že vyššie úrovne majú stále páky na nižšie úrovne a obzvlášť v otázke financovania, ktoré prebieha z rozpočtu mesta. Aj tento príklad ilustruje potrebu už zavedeného výpočtu podielu dane z príjmov fyzických osôb a istého príjmu mestských častí bez nutnosti spoliehať sa transfery a dotácie z rozpočtu mesta. V rozhovoroch s respondentmi bola rivalita úrovní zisťovaná pomocou položenej otázky: „Aký vplyv má podľa vás takéto súperenie úrovní na vznik problémov pri spolupráci?“²²⁶

Respondenti nahliadajú na rivalitu úrovní z rôznych uhlov, starostovia MČ sa v odpovediach na túto otázku zhodujú, že problémom je nastavenie systému, ako od financovania mestských častí a del'by právomocí, z čoho pramení rivalita vytvára. „Určite tým, ...že štatút pojednal o všetkých možných výnimkách vždy budú mať niektorí alebo niekto pocit že nemá dost' peňazí, že na niečo dopláca, že na miesto niekoho robí, čiže bude tam tá politická rivalita vždy budú niektorí vykrikovať že áno vedia to, vedeli by to robiť lepšie.“²²⁷

Súvisí s tým aj politika, a teda ako naznačili respondenti pridelovanie investícií do jednotlivých mestských častí na základe podpory návrhov vedenia mesta pri hlasovaní v mestskom zastupiteľstve. Jeden respondent to ilustruje na príklade, „v našej mestskej časti sa opravili jeden chodník, pretože ...nie som človek, ktorý hlasuje automaticky za všetky projekty mesta Košice. ...Takže do niektorých mestských častí, ktoré takto hlasujú, jednoducho išlo 5-6 chodníkov.“²²⁸

Práve možnosť vedenia mesta vyberať, ktoré investície mesto uprednostní pred inými na základe podpory vedenia mesta súvisí s prerozdelením kompetencií a spôsobuje rivalitu úrovní, kde na základe toho môže vyššia úroveň zatlačiť na nižšiu. To podľa starostu MČ škodí najmä obyvateľom mestských častí, teda že je to „pre obyvateľa veľmi zásadné, pretože obyvateľa nemá trápiť kto to robí pre neho alebo on musí mať ten najbližší kontakt a ten najbližší kontakt v tomto prípade sú mestské časti. Ten človek nepôjde sa sťažovať, že napríklad potrebuje orezať konár, na magistrát mesta.“²²⁹

Ďalší z respondentov v tom vidí politiku vedenia mesta a problém osobných konfliktov vedenia mesta s jednotlivými starostami mestských častí a mestskými časťami ako takými. „Toto súperenie, hovorím, by tu nemuselo byť, keby... tá dvojúrovňová samospráva fungovala tak, ako má. A to znamená, že napríklad primátor alebo magistrát mesta Košice ...zmenil jednak rétoriku, ale aj prístup k tomu, ...magistrát je tu o tom, aby riešil strategické a vizionárske veci a projektové veci a systémovo sa nastavoval.“²³⁰

Respondenti zo strany vedenia mesta zas vidia problém na strane starostov MČ, ktorí sú podľa nich zodpovední za rivalitu úrovní a následný vznik konfliktov. Od jedného respondenta zo strany vedenia mesta prišlo aj naznačenie, že rivalitu medzi úrovňami môžu starostovia MČ využívať ako kampaň pri ich prípadnej kandidatúre na primátora mesta: „To vytvára tú politiku, že niekto, kto je starostom tak pracuje na tom, aby bol primátorom. Ved' to nie je nič zlé aby ste sa ukázali, že čo robíte, len je problém, keď cez svoju činnosť negatívne, ...len aby zle bolo, tak ovplyvňujete tú politiku.“²³¹

Niektorí zdôraznili, že rivalita úrovní neexistuje iba medzi mestom a mestskými časťami ale existuje aj medzi mestom a Košickým samosprávnym krajom, resp. medzi primátorom mesta a predsedom

²²⁵ OGURČÁKOVÁ, Jana. Košický primátor sa vyhráždal nulou, poslanci podporili starostu Petrovčika. Online. Korzár. 21.2.2020.[cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22331400/kosicky-primator-sa-vyhradzal-nulou-poslanci-podporili-starostu-petrovcika.html>

²²⁶ Scenár polo-štruktúrovaného rozhovoru

²²⁷ Rozhovor s Respondentom 1

²²⁸ Rozhovor s Respondentom 4

²²⁹ Rozhovor s Respondentom 4

²³⁰ Rozhovor s Respondentom 5

²³¹ Rozhovor s Respondentom 3

Košického samosprávneho kraja, ktorí majú medzi sebou dlhodobejšie konflikty. „Určite má... poukazujem nielen na starostov a primátora, ale je tu ešte vyšší územný celok... konkrétne tu v Košickom kraji... župan a primátor nespolupracujú. Je tam asi nejaká anti-chémia... robia si naschvál. To znamená, keď môže napríklad župa pomôcť mestu, alebo mesto môže pomôcť župe, neurobia to. A tým pádom prichádzajú Košičania o nejaké nové projekty, o nejaký nový rozvoj, len preto, že títo dvaja páni sa nevedia dohodnúť.“²³²

V rámci tejto otázky bola položená aj podotázka, „ako mierou podľa Vás takéto súperenie využívajú niektorí aktéri ako nástroj politického boja?“²³³

Všetci respondenti sa v odpovedi na túto otázku zhodujú, že to využíva veľká časť aktérov, no v dôvodoch sa ich odpovede líšia. Podľa respondenta zo strany vedenia mesta ide o spôsob politiky niektorých aktérov „potrebujete sa nejakým spôsobom odlišiť pre toho voliča, pre toho obyvateľa... čiže častokrát sa v politike stáva, že niekto povie biela, ja poviem a priori čierna... A tu vznikajú tie konflikty. Čiže sú aj politicky, sú aj principiálne a niekedy sú bohužiaľ aj škodoradostné... práve s úmyslom toho, aby sa vytvoril ten konflikt a vytvorila sa táto proste konfliktná atmosféra aj v rámci toho zastupiteľstva.“²³⁴

S týmto tvrdením súhlasí aj druhý respondent zo strany vedenia mesta, pričom poukazuje na to, že jeden z klubov v mestskom zastupiteľstve vznikol a prezentuje sa ako opozičný k vedeniu mesta. „Tu v Košiciach veľmi vysokou mierou. Dokonca vznikol opozičný poslanecký klub, Košický klub... a toto je vyslovene tvrdá opozícia voči vedeniu mesta, čiže kritizujú všetko, čo mesto robí a snažia sa bojkotovať všetko, čo mesto robí. Tak to je, ale je to legitímny nástroj, len škoda.“²³⁵

Na politické pozadie rivality úrovni poukazovali aj starostovia mestských častí, pričom oni by preferovali debatu o jednotlivých bodoch v rámci zastupiteľstiev, nie odkazovaním cez médiá a zneužívaním témy politicky. „Ja mám niekedy pocit z niektorých politikov... na úrovni hlavne aj samosprávy, môžem legitímne opýtať, že kedy tí ľudia vlastne pracujú, keď vkuse len točia videá... dnes to je skôr o herectve a predávaní sa marketingovo ako samotnej práci. Ale logicky patrí to k dnešnej dobe, a v poslednom období... badám intenzívne, že táto téma samozrejme je, logicky aj zlučovanie mestských častí, zneužívaná na politickú propagáciu.“²³⁶

Pričom na tomto sa zhodovali všetci starostovia mestských častí, aj keď vidia problémy na rozdielnych stranách. Ale aj tak to podľa nich využíva rivalitu politicky „väčšina. Do veľkej miery, hlavne oponenti, to znamená vždy tí, ktorí chcú ukázať že to mesto nerobí dobre... niekedy rivalita alebo to vyťahovanie tých politických bodov nie je prospešná to znamená, ja skôr som za spoluprácu ako o zbytočné ukazovanie si toho, kto má väčšieho“²³⁷

Ďalší respondent ale opäť načrtnol, že loptička je na strane mesta. Keďže mesto sa snaží primäť starostov MČ, ktorí sú zároveň členovia mestského zastupiteľstva podporovať návrhy vedenia mesta výmenou za investície mesta do ich mestských častí. „No pri dvojúrovňovej samospráve je to nátlak pri schvaľovaní vecí vedenia mesta, ktoré je veľakrát smerované do pozície, že ak teda budete súhlasiť s tým ako mesto nastavilo svoju politiku a svoj rozvoj, tak v takom prípade prípadne niečo aj vo vašej mestskej časti aby sa to zrealizovalo“²³⁸

²³² Rozhovor s Respondentom 2

²³³ Scenár polo-štruktúrovaného rozhovoru

²³⁴ Rozhovor s Respondentom 1

²³⁵ Rozhovor s Respondentom 2

²³⁶ Rozhovor s Respondentom 5

²³⁷ Rozhovor s Respondentom 3

²³⁸ Rozhovor s Respondentom 4

Záver

Cieľom tejto práce bolo zistiť vplyv premenných vplývajúcich na vznik konfliktov v dvojúrovňovej miestnej samospráve. Konflikty medzi úrovňami vlády sa vytvárajú z viacerých dôvodov. Vplyv na ich vznik v slovenských podmienkach, respektíve v meste Košice majú z veľkej miery inštitucionálne aspekty. Konkrétne vysoký počet mestských častí vo vzťahu k počtu obyvateľov, ich minimálne právomoci, ktoré sa naprieč MČ významne líšia, financovanie MČ, ktoré prebieha z napätého mestského rozpočtu, či vysoký podiel starostov MČ v MsZ. Vplyv má aj problematická spolupráca úrovní a rivalita úrovní. Tam problémy vznikajú z politických dôvodov, osobných konfliktov aktérov, chybných komunikácií medzi aktérmi, či nastavením (právneho) systému. Okrem už spomenutých boli komparáciou s (2) vybranými mestami (v rámci teoretického a kontextuálneho zakotvenia) zistené rozdiely vo fungovaní týchto miest, ktoré by mohli vplývať na vznik konfliktov.

Jedným z nich je nepriama voľba primátora (starostov MČ), ktorá je využívaná v prípade Prahy. Medzi výhody nepriamej voľby patrí eliminácia možnosti, že sa primátor ocitne v opozícii voči zastupiteľstvu, keďže je volený na základe dohody zvolených členov zastupiteľstva. Tým by zároveň došlo k zníženiu rivality medzi orgánmi mesta (mestskej časti) – teda medzi zastupiteľstvom a primátorom. Nepriamou voľbou sa aj znižuje pravdepodobnosť kumulácie funkcií člena mestského zastupiteľstva a starostu mestských častí, keďže zvolený kandidát do mestského zastupiteľstva nemusí byť zároveň zvolený za starostu MČ, prípadne ani do zastupiteľstva mestskej časti. Zaujímavosťou je aj systém vo Varšave, kde síce je priama voľba primátora, no starostovia dzielnic sú volení nepriamo a kumulácia funkcií člena mestského zastupiteľstva a starostu mestských častí je zakázaná zákonom.

Pri rozpočte MČ, kde v prípade Varšavy sub-municipálne jednotky nedisponujú vlastným rozpočtom, ich rozpočty sú iba prílohou mestského rozpočtu, v ktorom majú pre seba vyčlenené financie. Čiže do istej miery mesto vie korigovať kam smerujú financie. Zaujímavosťou rozpočtu MČ Prahy je, že MČ nemôžu schvaľovať svoje rozpočty bez schválenia rozpočtu mesta, čo by v prípade Košíc, ktoré sa bežne dostávajú do rozpočtového provizória. Od roku 2010 boli Košice v rozpočtovom 10-krát²³⁹, teda rozpočet bol pred začiatkom rozpočtového roka schválený iba 5-krát – teda v 1/3 prípadov. Keby teda mestské časti nemohli prijímať rozpočty pred schválením mestského, primálo by to starostov MČ, ich zástupcov, či prednostov miestnych úradov, ktorí sú zároveň členmi mestského zastupiteľstva k rýchlejšiemu prijatiu rozpočtu mesta.

Problémom, od ktorého sa odvíjajú ďalšie je počet MČ (22), ten je v Košiciach s 230 tisícami obyvateľov vyšší ako v takmer 6-krát väčšej (1,2 mil.) Varšave, ktorá má iba 18 mestských častí (dzielnic) a rovnaký počet ako 22 pražských správnych obvodov pri 1,3mil. obyvateľov, čo za problém považujú aj všetci respondenti rozhovorov. Zaujímavé je aj porovnanie veľkosti ich MČ, kde najmenšia MČ porovnávaných miest 24,8 tisíc a 14 tisíc (správny obvod; MČ – 0,4tis.) by sa zaradili medzi najväčšie v Košiciach, ktorých najmenšia MČ má pod 800 obyvateľov. V prípade najväčších MČ, najväčšia košická MČ (36,6tis.) by patrila medzi najmenšie dzielnice Varšavy, resp. menšie správne obvody Prahy, ktorých najväčšie MČ majú 226,5 tisíce v prípade Varšavy, či 144,7 tisíce (správny obvod; MČ – 134,4tis.) v prípade Prahy.

Výrazný rozdiel je aj medzi počtom členov mestských zastupiteľstiev, kde počet členov košického zastupiteľstva (41) je cca 2/3 z počtu členov Varšavy (60) a Prahy (65), tento rozdiel je ešte markantnejší pri prepočítaní priemerného počtu koľko obyvateľov zastupuje 1 člen zastupiteľstva,

²³⁹ TASR. Košice sú v provizóriu najdlhšie od roku 2011. Návrh rozpočtu na zastupiteľstve neodznie. Online. Korzár. 13.3.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23146133/kosice-su-v-provizoriu-najdlhsie-od-roku-2011-navrh-rozpocet-na-zastupitelstve-neodznie.html?ref=av-center>

ktorý je v prípade Košíc iba 5500 občanov na zastupiteľa, v porovnaní s 21 000 (Praha), resp. 31 000 (Varšava) občanov na zastupiteľa. To v spojitosti s vysokým počtom mestských častí spôsobuje vysoké výdavky na administráciu mesta na počet obyvateľov v porovnaní s vybranými mestami. Práve problémy s efektívnosťou a ekonomickou náročnosťou existencie 22 mestských častí s minimálnymi právomocami.

Od počtu MČ sa odvíjajú aj ďalšie premenné, ako financovanie mestských častí, s ktorým nie sú spokojné ani mestské časti, ktoré majú pocit, že sú podfinancované a ani vedenie mesta, podľa ktorého financuje MČ príliš vysokou čiastkou na úkor celomestských projektov, vzhľadom na obmedzené právomoci MČ. Tieto zistenia analýzy médií potvrdili respondenti v rámci polo-štruktúrovaných rozhovorov. Práve delba právomocí je ďalšou premennou, keď MČ požadujú viac právomocí, napríklad údržba miestnych komunikácií, zelene, či zimnú údržbu, ktoré by podľa nich dokázali vykonávať efektívnejšie ako mesto. To s tým nesúhlasí, keďže podľa mesta by MČ museli prijať nových zamestnancov a vykonávali by to nakoniec menej efektívne, menej kvalitne a bol by tento výkon v rámci mesta veľmi odlišný. Predpokladom pre nové prerozdelenie právomocí je podľa mesta redukcia mestských častí, s čím sa zhodujú aj samotní starostovia mestských častí, čoho potvrdením je aj názor jedného z respondentov na akým smerom by mala budúcnosť dvojúrovňovej mestskej samosprávy v Košiciach vyzeráť, ktorý je „znížiť počet mestských častí, rozdeliť na nich identické kompetencie a takisto identické financovanie“²⁴⁰.

Podľa vedenia mesta je premennou s významným vplyvom na vzniku konfliktov medzi mestom a mestskými časťami kumulácia funkcií starostov MČ a členov mestského zastupiteľstva, ktorí tvoria 27% z mestského zastupiteľstva. Respektíve aj sila vzťahu členov mestského zastupiteľstva k mestským časťam, teda že sú okrem členov mestského zastupiteľstva aj členmi zastupiteľstiev mestských častí, prípadne zamestnancami mestských častí, prednostami úradu, či kontrolórmi úradov, ktorí tvoria 76% mestského zastupiteľstva. To môže vytvárať konflikt záujmov pri hlasovaniach, ktoré sa týkajú záujmov MČ, napr. pri hlasovaní o rozpočte mesta. V takom zložení zastupiteľstva nie je úplne reálne, že by schválilo úpravu, ktorá by znemožňovala kumulovať funkciu starostu MČ a člena mestského zastupiteľstva, keďže okrem súčasných desiatich starostov MČ, kandidovalo aj ďalších 12 členov mestského zastupiteľstva na pozíciu starostu MČ, nesúhlasila by s tým pravdepodobne ani rada starostov, keďže do mestského zastupiteľstva kandidovalo aj ďalších 5 jej členov. K tomu sa vyjadril aj jeden z respondentov rozhovorov, ktorý sponchybuje, či „právne to je možné“²⁴¹. A teda, že takéto zamedzenie kandidatúry by bolo protizákonné, pokiaľ by nedošlo k prijatiu zákazu každej kumulácie ako v prípade Poľska. Všetci starostovia MČ, ktorí boli respondentmi v rozhovoroch sa zhodli, že pri súčasnom nastavení prerozdelenia právomocí medzi mesto a (najmä veľké) mestské časti je nevyhnutnosť, aby starosta MČ bol zároveň členom MsZ, pretože inak má veľmi obmedzené možnosti naplňať svoj program. A zhodli sa, že takéto zamedzenie by mohlo byť pre obyvateľov škodlivé, keby je miesto starostu MČ zvolený do mestského zastupiteľstva niektorí z opozičných miestnych poslancov a ten bude celé volebné obdobie blokovat' investície mesta v danej MČ v rámci boja proti starostovi pri vlastnej kandidatúre na starostu MČ.

Spolupráci úrovni bránia, okrem politických motívami zúčastnených strán, nedostatky v komunikácii medzi jednotlivými úrovňami a hlavne problematické nastavenie zákonov. Keďže na Slovensku sú mestá a obce spravované jednoúrovňovo s výnimkou Bratislavy a Košíc, tak sa stáva, že zákony a vyhlášky nie vždy zohľadňujú dvojúrovňovú miestnu samosprávu. Ako poznamenali aj respondenti v rozhovoroch problém častokrát vzniká už v Národnej rade, pri predkladaní zákonov, keď nie sú

²⁴⁰ Rozhovor s Respondentom 4

²⁴¹ Rozhovor s Respondentom 4

zohľadnené všetky aspekty a vplyvy na dvojúrovňovú samosprávu. To je problémom aj podľa respondentov zo strany starostov mestských častí, kde podľa nich „*neprechádzajú niektoré zákony a zmeny zákonov, dostatočnou analýzou, aký majú dopad na samosprávu*“.²⁴² No problémami sú aj spomínaná politická motivácia aktérov a komunikácia, ktorá vyšla v analýze médií ako premenná, ktorá sa vyskytovala pri väčšine konfliktov. Podľa respondentov zo strany mesta mestské časti uprednostňujú rozvoj jednotlivých mestských častí pred rozvojom celého mesta, teda že „*ťažko sa nám nastavujú pravidla pre celé mesto, keď polovička toho poslaneckého zboru lobuje za tú svoju mestskú časť*“.²⁴³ Niektorí zas označili celé problémy spolupráce a konflikty medzi vedením mesta a jednotlivými klubmi, v ktorých sú združení aj starostovia mestských častí ako súčasť ich politiky a ich názor je, že „*mnohí z kolegov, ktorí dnes vystupujú voči niektorým politikám, ak by sedeli na našich stoličkách, by navrhovali, že v bledomodrom to isté*“.²⁴⁴

Z toho vzniká aj rivalita úrovní, kde proti sebe bojujú mesto a mestské časti. Naznačovali to aj niektorí starostovia v rámci konfliktov s vedením mesta, podľa ktorých sa mesto snaží, napríklad cez ich financovanie, zatlačiť na mestské časti a dokázať tým, že mesto dokáže fungovať aj bez nich. Čo potvrdili aj respondenti v rámci rozhovorov, podľa ktorých súčasná politika vedenia mesta odráža scenár „*keď chcem z dlhodobého hľadiska ukázať, že týchto starostovia sú zbytoční a my mestské časti nepotrebujeme, tak by som to presne takto isto robil*“.²⁴⁵

Osobné konflikty sa spájajú s osobou, ktorá zastupuje daný úrad alebo funkciu a štýlom jej komunikácie a jej vlastnosťami. Čo naznačovali aj respondenti v rozhovoroch „*problémy spolupráce v rámci dvojúrovňovej samosprávy... je to vždy o osobnosti a kultúre, a hlavne o osobe štatutára*“.²⁴⁶ Práve primátor mesta je aktérom, ktorého mediálne pokrytie sa vo veľkej časti spája s tým, že mal s niekým konflikt. To ale súvisí s faktom, že je štatutárom mesta, a tak každý konflikt do ktorého sa mesto dostane sa automaticky aktérom stáva aj primátor mesta, či s tým, že ako priamo volený primátor mesta sa dostáva do konfliktov s mestským zastupiteľstvom, v ktorom ho priamo podporuje len 1 klub (Spolupráca pre Košice), ktorý tvorí 9 z 41-členného zastupiteľstva. Zároveň sa do konfliktov dostáva aj tým, že kumuluje okrem primátora mesta aj funkciu poslanca zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja. Tým sa často dostáva do konfliktu aj s predsedom Košického samosprávneho kraja, s ktorým však má aj osobné konflikty. Tie má okrem niektorých starostov aj so svojimi bývalými spolupracovníkmi (napr. R. Trnka, L. Lörinc, H. Burdiga) a podporovateľmi, ktorí pri posledných voľbách kandidovali za „Koalíciu za Jara Polačeka“ (Koalícia 2022) a momentálne pôsobia v opozícii voči nemu a už ho nepodporujú (M. Vrchota, R. Karaffa). Do osobných konfliktov sa dostávajú aj spomínaný predseda KSK, a to aj s krajskými poslancami, ktorí sú zároveň aj starostami košických MČ (napr. M. Ihnát) tie sa však vždy držia v úrovni poslanec KSK – vedenie KSK a nie kraj verzus MČ. Výnimkou v tomto prípade sú konflikty KSK s mestom Košice, kde vedenie mesta (primátor, námestníčka) sa dostávajú do súboja s vedením kraja (predseda, podpredseda). Ďalším z aktérov, ktorý má konflikty aj mimo vedenia mesta je starosta MČ Staré mesto, kde okrem konfliktu s mestom (napr. Vybraný konflikt 2) sa dostáva do konfliktu s miestnymi poslancami a miestnym zastupiteľstvom ako celkom, ten v tom vidí politiku a nekonštruktívnu opozíciu, ktorá sa takto snaží zviditeľniť a škodiť starostovi.

Práve analýza vybraných konfliktov nám ukázala, aké premenné ovplyvňovali vznik daného konfliktu. Kde pri Vybranom konflikte 1 hlavným faktorom bolo nastavenie financovania mestských

²⁴² Rozhovor s Respondentom 5

²⁴³ Rozhovor s Respondentom 2

²⁴⁴ Rozhovor s Respondentom 1

²⁴⁵ Rozhovor s Respondentom 5

²⁴⁶ Rozhovor s Respondentom 5

častí, ktoré mali v rozpočte vyčlenenú sumu podielu dane z príjmov fyzických osôb, ktorú majú dostať. Nemali však určené kedy a akým spôsobom ho majú dostať a tak mesto pristúpilo ku kráteniu týchto prostriedkov a následne primátor využil právomoc presúvať položky v rozpočte a vykonal rozpočtovú zmenu. Mestské zastupiteľstvo následne schválilo zmenu výpočtu dane z príjmov fyzických osôb a zaviedli, kedy a ako má byť táto suma vyplatená mestským častiam v štatúte mesta. Respondenti zo strany mestských častí ohodnotili financovanie ako premennú s výrazným vplyvom na vznik konfliktu. Rovnako ako deľbu právomocí a chybu komunikácie medzi mestom a mestskými časťami. Deľba právomocí, v tomto prípade medzi primátora a zastupiteľstvo mala podiel na konflikte, keďže ten eskaloval vykonaním rozpočtovej zmeny primátora bez schválenia zastupiteľstva a komunikácia medzi úrovňami viazne dlhodobo a často prebieha prostredníctvom médií. Súpereniu a rivalite úrovni prikladali respondenti mierny vzťah, aj keď v médiách sa niektorí starostovia vyjadrili, že to vidia ako pomstu primátora starostom mestských častí, ktorí majú väčšiu popularitu ako primátor. Kumulácia funkcií starostu a člena mestského zastupiteľstva preniesla konflikt na pôdu mestského zastupiteľstva, kde výrazne ovplyvňovala prijatie rozpočtu mesta. Respondenti zo strany vedenia mesta to pokladali ako výrazný vplyv na konflikt, zatiaľ čo starostovia mestských častí vplyv videli ako žiadny, respektíve mierny.

Pri Vybranom konflikte 2 zohralo hlavnú úlohu viac premenných, medzi ne patrí chyba komunikácie medzi mestom a mestskou časťou, kde po zamietavom stanovisku mestská časť nekomunikovala s mestom a ani sa neodvolala. Respondenti tejto premennej neprikladali takú váhu a podľa nich mala prevažne mierny vplyv. Výrazný vplyv podľa nich problematická spolupráca a rivalita úrovni, a aj v médiách sa starosta vyjadril, že ide o pomstu primátora mesta, ktorému vraj prekážala obľúbená spoločenská akciaestskej časti. Obe strany, ako mesto, tak mestská časť sa vzniknutú pozornosť pokúšali využiť politicky a poukázať na chyby druhej strany. Prispením k tomuto konfliktu bolo aj načasovanie, keďže konflikt prebiehal súčasne s Vybraným konfliktom 1, a tak je možné považovať tento krok ak súčasť taktiky vedenia mesta v konflikte s mestskými časťami.

Osobné konflikty aktérov pripomínala komunikácia oboch zúčastnených strán v médiách, kde miesto vyzývania ku konštruktívnemu dialógu a hľadani kompromisu využívali obidve strany konfliktu k osobným útokom na druhú stranu. Pre oboch aktérov konfliktu (starostu MČ a primátora) nešlo o prvý vzájomný konflikt, keď sa už predtým dostávali do viacerých konfliktov, či už na úrovni mestská časť – mesto alebo člen mestského zastupiteľstva primátor. K tomu prispieva aj fakt, že v minulosti starosta mestskej časti podporoval primátora mesta, resp. bol súčasťou klubu podporujúceho primátora. Respondenti v rozhovoroch tejto premennej prikladali výrazný vplyv v 3 prípadoch a podľa zvyšných 2 išlo o vplyv mierny.

Aj v kumulácii funkcií a deľbe právomocí sa respondenti zhodli (2-krát výrazne a 2-krát mierne) na ich vplyve. Sám starosta nebol spokojný s deľbou právomocí, a teda s nutnosťou požadovať súhlasné stanovisko mesta pre konanie akcií, keďže však ide o územie mestskej pamiatkovej rezervácie, tak nie pravdepodobné, že by v tomto prípade mohlo dôjsť k zmene prerozdelenia. V prípade kumulácie funkcií nevidím relevantnosť, keďže tento problém nebol riešený v rámci mestského zastupiteľstva. Rovnako nie je relevantným faktorom ani financovanie mestských častí s čím sa zhodli aj respondenti rozhovorov.

Čo sa týka štepenia, bolo by možné uvažovať o štepení centrum – periféria a mesto-vidiek, aj to ale iba medzi veľkými mestskými časťami a malými – okrajovými mestskými časťami. To napríklad pri návrhoch na redukcii mestských častí, s ktorými malé mestské časti nesúhlasia a bojujú proti nim. Či štepenie na rovine pôvodu v malých mestských častiach, ktorých počet obyvateľov sa za posledné obdobie významne zvýšil. Kde sa prisťahovali ľudia z veľkých mestských častí a prinášajú iné

pohľady ako pôvodný obyvatelia, tí môžu mať zasa problém s výstavbou a zahusťovaním lokalít proti čomu následne pôvodní obyvatelia protestujú.²⁴⁷ V takýchto mestských častiach sa vyskytuje aj štepenie pri rozvoji, kde niektorí miestny zastupitelia sú proti ďalšej výstavbe, ale starosta a zvyšní miestny zastupitelia sú naklonení výstavbe, keďže výstavba im prináša príjmy do rozpočtu formou podielu na poplatku za rozvoj. Iné – klasické štepenia sa s ohľadom na zloženie mestského zastupiteľstva, ktoré z väčšiny tvoria nezávislí poslanci nevyskytujú.

Mierny posun k lepšiemu podľa respondentov priniesla zmena financovania MČ prijatá v roku 2024, no tá konflikty nezastavila úplne. Je teda očividné, že k ďalšej redukcii konfliktov medzi úrovňami samosprávy v meste Košice bude potrebné vykonať viacero zmien. Tou najhlavnejšou je redukcia MČ a následné prerozdelenie právomocí medzi mesto a MČ – to by viedlo k úspore finančných prostriedkov a znížil sa tým aj počet starostov a teda bude aj nižší počet starostov v MsZ, čím odpadne ďalší problematický bod. Redukciou počtu MČ a novým prerozdelením právomocí by sa pravdepodobne aj zlepšila spolupráca, keďže by vznikol menší počet rovnocennejších partnerov v porovnaní so súčasnosťou. Menším počtom silnejších MČ by mohla vzniknúť rivalita medzi jednotlivými MČ namiesto jednotného postupu proti mestu. Avšak v tomto prípade je možný aj variant ešte väčšej rivality medzi MČ a mestom, keďže by vedenie mesta mohlo vidieť v silných MČ hrozbu. Zistením, či takýto návrh zmeny fungovania mesta bude mať vplyv na redukcii konfliktov budú až voľby do orgánov samospráv miest a obcí v roku 2026. Po tých by však mohlo dôjsť k viacerým zmenám na volených postoch a to nezávisle od toho či spomenutá zmena usporiadania mesta prejde alebo nie.

Summary

In this bachelor thesis, the author analyzed whether the six aforementioned variables have an effect on the emergence of conflicts between levels of government. By comparing selected cities, author confirmed the influence of city district financing, the division of powers, and the number of city districts and their possible reduction. Problematic discussions about the reduction in the number of city districts are related to the issue of the cumulation of mandates by city district mayors and members of the city council. The cumulation of mandates may cause conflicts of interest when the city council votes on topics concerning city districts. In the cases that were analyzed, members of the city council with strong connections to city districts voted in favor of the city districts, although whole city council tended to vote in favor of city districts; however, in these cases, club affiliation proved to be more important. This is supported by chosen respondents in interviews, who confirmed that political reasons are the main causes of political rivalry between levels of government. These factors, together with communication errors, are problems that affect cooperation between levels of government. Therefore, political affiliation was also confirmed as a variable that has an effect on the emergence of conflicts. Personal conflicts also influence the number of conflicts, but these often are not long-lasting conflicts between levels of government, rather small episodes. Finally, the central level of government also contributes to the emergence of conflicts due to policy setting that often does not take into account the two-tier city governance system of Košice and Bratislava.

²⁴⁷ napr. LENDEL, Michal. Okrajové časti Košíc zažívajú stavebný boom. Architekt varuje: Je to neudržateľné. Online. Korzár. 4.12.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23085720/okrajove-casti-kosic-zazivaju-stavebny-boom-architekt-varuje-je-to-neudrzatelne.html>

Použitá literatúra

- DANČÁK, Břetislav a HLOUŠEK, Vít. *Víceúrovňové vládnutí v Evropě: zkušenosti, problémy a výzvy*. Výzkum. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4458-6.
- PETERS, B. GUY; PIERRE, JON; BACHE, Ian a FLINDERS, Matthew. *Multi-level Governance and Democracy: A Faustian Bargain?* Online. In: *Multi-level Governance*. Oxford University Press, 2004, s. 75-90. ISBN 9780199259250. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/0199259259.003.0005>.
- LÕHMUS, Mikk. *Local Autonomy and Territorial Decentralisation in Capital Cities*. Administrative Culture. Ragnar Nurkse School of Innovation and Governance, Tallinn University of Technology, 2008, s. 67-68, IX/2008(1), 60-83.
- JOSÉ GRIN, Eduardo; HERNÁNDEZ-BONIVENTO, José a LUIZ ABRUCIO, Fernando. *Intra-municipal decentralization: going below traditional tiers of government*. Online. In: TELES, Filipe (ed.). *Handbook on Local and Regional Governance*. Edward Elgar Publishing, 2023, s. 375-391. ISBN 9781800371200. Dostupné z: <https://doi.org/10.4337/9781800371200.00037>.
- Xu, Jingyuan. *Conflicts in multi-level governance: an analysis of international climate policy implementation at the sub-national level*. *Global Public Policy and Governance*. 2021, 1(3), 401-420. Dostupné z: doi.org/10.1007/s43508-021-00029-4
- CSACHOVÁ, Stela. *Konsolidácia mestských častí v meste Košice – teoretické východiská a postoje verejných aktérov*. *Acta Politologica*, 2016, 8(1), 69–85. ISSN 1803–8220.
- CSACHOVÁ, Stela a Maroš VIŠŇOVSKÝ. *Typizácia mestských častí mesta Košice pre potreby reformy administratívneho členenia – zhodnotenie stavu a diskusií*. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, 2013, 57(2), 165–194. ISSN 1338–6034..
- OECD. 2024. *Multi-level governance*. [online]. [cit. 2025-02-12]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/en/topics/multi-level-governance.html>
- BÖRZEL, Tanja A. *Multilevel governance or multilevel government?* Online. *The British Journal of Politics and International Relations*. 2020, roč. 22, č. 4, s. 776-783. ISSN 1369-1481. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1369148120939872>. [cit. 2025-04-03].
- TORTOLA, Pier Dominico. *Clarifying multilevel governance*. Online. *European Journal of Political Research*. 2017, roč. 56, č. 2, s. 234-250. ISSN 0304-4130. Dostupné na: <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12180>. [cit. 2025-03-21].
- ONGARO, Edoardo. *Multi-Level Governance and Public Administration*. 2020. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. Dostupné na: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.1409>
- BACHTLER, John; RADZYNER, Alice; GRANQVIST, Karin; MENDEZ, Carlos; TÖDTLING-SCHÖNHOFER, Harald; CHARLES, David; FRANGENHEIM, Agnes. *n assessment of multilevel governance in cohesion policy 2007-2013. Volume I, Study*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014. Dostupné na: <https://doi.org/10.2861/53068>.
- MILIO, Simona. *The conflicting effects of multi-level governance and the partnership principle: Evidence from the Italian experience*. Online. *European Urban and Regional Studies*. 2014, roč. 21, č. 4, s. 384-397. ISSN 0969-7764. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0969776413493631>. [cit. 2025-03-31].

- KOSOW, Hannah a WASSERMANN, Sandra. Conflicts in the inter-municipal management of commercial areas – a case study using cognitive-affective mapping. Online. *European Planning Studies*. 2024, roč. 32, č. 6, s. 1273-1294. ISSN 0965-4313. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/09654313.2023.2298297>
- HICKS, William D.; WEISSERT, Carol; SWANSON, Jeffrey; BULMAN-POZEN, Jessica; KOGAN, Vladimir et al. Home Rule Be Damned: Exploring Policy Conflicts between the Statehouse and City Hall. Online. *PS: Political Science & Politics*. 2018, roč. 51, č. 01, s. 26-38. ISSN 1049-0965. Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/S1049096517001421>. [cit. 2025-03-31].
- HLEPAS, Nikolaos Komninou. Sub-municipal governance in Europe: decentralization beyond the municipal tier. New York, NY: Springer Berlin Heidelberg, 2017. ISBN 978-3-319-64724-1
- NELSON, Kimberly L. a NOLLENBERGER, Karl. Conflict and Cooperation in Municipalities. Online. *Urban Affairs Review*. 2011, roč. 47, č. 5, s. 696-720. ISSN 1078-0874. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1078087411409129>. [cit. 2025-04-02].
- PETRÁŠOVÁ, Dominika. POSTAVENIE MESTSKÝCH ČASTÍ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE A ČESKEJ REPUBLIKE. Veřejná správa a sociální politika [online]. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, 2023. roč. 3, č. 1. s49-60. ISSN 2695-1223.
- BALDERSHEIM, Harald (ed.). Local democracy and the processes of transformation in East-Central Europe. Urban policy challenges. Boulder: Westview Press, 1996. ISBN 0-8133-8968-2.
- EINSTEIN, Katherine Levine a GLICK, David M. Cities in American Federalism: Evidence on State–Local Government Conflict from a Survey of Mayors. Online. *Publius: The Journal of Federalism*. 2017, roč. 47, č. 4, s. 599-621. ISSN 0048-5950
- PETRÁŠOVÁ, Dominika. Postavenie mestských častí v Slovenskej republike a Českej republike. Veřejná správa a sociální politika [online]. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, 2023. roč. 3, č. 1. s49-60. ISSN 2695-1223.
- DRULÁK, Petr. Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, str. 35-36
- ŘÍCHOVÁ, Blanka. Přehled moderních politologických teorií: [empiricko-analytický přístup v soudobé politické vědě]. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-177-8.
- REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6
- BÖRZEL, Tanja. Multilevel governance or multilevel government? Online. *The British Journal of Politics and International Relations*. 2020, roč. 22, č. 4, s. 776-783. ISSN 1369-1481. Dostupné na: <https://doi.org/10.1177/1369148120939872>. [cit. 2025-03-21]
- MARKS, Gary; HOOGHE, Liesbet a BLANK, Kermit. European Integration from the 1980s: State-Centric v. Multi-level Governance*. Online. *JCMS: Journal of Common Market Studies*. 1996, roč. 34, č. 3, s. 341-378. ISSN 0021-9886. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/j.1468-5965.1996.tb00577.x>. [cit. 2025-04-17].
- MILIO, Simona. From policy to implementation in the European Union: the challenge of a multi-level governance system. Library of European studies. London: Tauris Academic Studies, 2010. ISBN 978-1-84885-123-8.

HOOGE, Liesbet a MARKS, Gary. Community, scale, and regional governance: a postfunctionalist theory of governance. Volume II. Transformations in governance. Oxford: Oxford University Press, 2016. ISBN 978-0-19-876697-1.

BÖRZEL, Tanja A. Multilevel governance or multilevel government? Online. The British Journal of Politics and International Relations. 2020, roč. 22, č. 4, s. 776-783. ISSN 1369-1481. Dostupné na: <https://doi.org/10.1177/1369148120939872>. [cit. 2025-03-21]

BENZ, Arthur a EDWARD ELGAR PUBLISHING, publisher. Policy change and innovation in multilevel governance. Northampton: Edward Elgar Publishing, 2021. ISBN 9781788119177.

NELSON, Kimberly L. a NOLLENBERGER, Karl. Conflict and Cooperation in Municipalities. Online. Urban Affairs Review. 2011, roč. 47, č. 5, s. 696-720. ISSN 1078-0874. Dostupné na: <https://doi.org/10.1177/1078087411409129>. [cit. 2025-04-02].

Česko v číslech 2023. Praha: Český statistický úřad, 2023. ISBN 978-80-250-3448-4.

THOMANN, Eva; TREIN, Philipp a MAGGETTI, Martino. What's the Problem? Multilevel Governance and Problem-Solving. Online. European Policy Analysis. 2019, roč. 5, č. 1, s. 37-57. ISSN 2380-6567. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/epa2.1062>. [cit. 2025-04-20].

BALÍK, Stanislav. Local Cleavages, Politics and Policy at the Local Level – Is Depolitization Real? Online. Sociální studia / Social Studies. 2016, roč. 13, č. 1, s. 73-85. ISSN 1803-6104. Dostupné z: <https://doi.org/10.5817/SOC2016-1-73>. [cit. 2025-04-20].

ORLANDO, Marco. Politické poradenstvo týkajúce sa postavenia hlavného mesta Bratislava a mesta Košice. Centrum expertízy pre dobre spravovanú spoločnosť. Júl 2022

Zákony a vyhlášky

Európska charta miestnej samosprávy

Zákon č. 369/1990 Zb. zo dňa 6. septembra 1990 o obecnom zriadení

Zákon č. 401/1990 Zb. zo dňa 1. októbra 1990 o meste Košice

Zákon č. 377/1990 Zb. zo dňa 20. septembra 1990 o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave

Uznesenie č. 739/2017 zo dňa 24. apríla 2017 ktorým sa schvaľuje Štatút mesta Košice

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 apríla 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483).

Uchwała Nr XXII/743/2008 Rady miasta stołecznego Warszawy zo dňa 10 januára 2008 w sprawie uchwalenia Statutu miasta stołecznego Warszawy.

Ustawa zo dňa 20. júna 2002 o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

Ustawa zo dňa 8. marca 1990 o samorządzie terytorialnym

Ustawa zo dňa 8. marca 1990 o samorządzie gminnym

Ustawa zo dňa 15. marca 2002 o ustroju miasta stołecznego Warszawy

Zákon č. 131/2000 Sb. zo dňa 17. mája 2000 o hlavním městě Praze

Zákon č. 128/2000 Sb. zo dňa 15. mája 2000 o obciach

Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů

Iné dokumenty mesta a mestských častí

Uznesenie č.318/2023 zo dňa 15. decembra 2023

Uznesenie č.321/2023 zo dňa 15. decembra 2023

Uznesenie č.322/2023 zo dňa 12.decembra 2023

Uznesenie č.355/2024 zo dňa 8. februára 2024

Uznesenie č.357/2024 zo dňa 8. februára 2024

Uznesenie č.361/2024 zo dňa 8. februára 2024

Uznesenie č.362/2024 zo dňa 8. februára 2024

Uznesenie č.365/2024 zo dňa 8. februára 2024

Informácia o potvrdení uznesenia Mestského zastupiteľstva v Košiciach č. 355/08.02.2024, ktorého výkon bol pozastavený. Dostupný na:

https://static.kosice.sk/meeting/resolve/DVRzGC9i8eD4BuAu0/kViBCZ5V4sCtWz/7jeQDvU4aHKh7ud/ipu_355.pdf

Zápisnica z XIX. (mimoriadneho) zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach, zo dňa 15. mája 2024

Zápisnica mestskej volebnej komisie o výsledku volieb v meste vo voľbách do orgánov samosprávy obcí zo dňa 29. októbra 2022

Zápisnica zo VII. zasadnutia Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Košice - Kavečany zo dňa 26. septembra 2023

Zápisnica zo XIV. zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach, zo dňa 12. decembra 2023

Zápisnica zo XVI. (mimoriadneho) zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach, zo dňa 8. februára 2024

Zápisnica z XXVI. zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Košiciach zo dňa 19. novembra 2024. s.47. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na:

https://static.kosice.sk/meeting/memorandum/sjH7piUO7WTyuWorf/smRIRo8nBrhKeEyU5QZ/MwtdWHkWwfLOeoZ/xxvi_mz_19_11_2024.pdf

Zápisnica zo zasadnutia mestského zastupiteľstva v Košiciach konaného dňa 8.2. 2024. s.10 [cit. 2025-04-14]. Dostupné na:

https://static.kosice.sk/meeting/memorandum/6yHV2Yi5qKFGepvsx/QMyhICM17st7eC3/3OLFFa7qJTpH1efq/xvi_mz_mimoriadne_08_02_2024.pdf

Zápisnica zasadnutia mestského zastupiteľstva v Košiciach konaného 12.12. 2023. s.121. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na:

https://static.kosice.sk/meeting/memorandum/RC39Z5iVX9MfOg5M/WNIW6Igav7kDVulGZ/D7M7ZUrPXzL38OV5h/xiv_mz_12_12_2023.pdf

Programový rozpočet mesta Košice 2023-2025

3. zmena programového rozpočtu mesta Košice na rok 2023 k 21.12.2023

Výsledok hlasovania č. 62 - bod č. 6.1 - Opatrenia na zmiernenie dopadov zvýšenia daní a poplatkov. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na:

https://static.kosice.sk/meeting/vote/MWpkBlHL0z2euD0C/hQDLsR4ONzeHG4moD/20KOqHxHoQyeMX1GZda8/hlasovanie121223_61_90_r.pdf

Výsledok hlasovania č. 10 - bod č. 1. - Prerokovanie pozastavených uznesení [cit. 2025-04-14]. Dostupné na:

https://static.kosice.sk/meeting/vote/n4wzUVNZ1z1ieCui/dwVpIu0bWQVJHu8c/mS4S7nGtY1EKugkB/hlasovanie080124_1_20.pdf

Výsledok hlasovania č. 19 - bod č. 2. - Návrh na zmenu Štatútu mesta Košice v súvislosti so zmenou zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice a zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí - pokračovanie rokovania o prerušenom bode zo dňa 24.11.2023 [cit. 2025-04-14]. Dostupné na:

https://static.kosice.sk/meeting/vote/n4wzUVNZ1z1ieCui/dwVpIu0bWQVJHu8c/mS4S7nGtY1EKugkB/hlasovanie080124_1_20.pdf

Výsledok hlasovania č. 60 - BOD č. 28. - Návrh Programového rozpočtu mesta Košice na roky 2024-2026 [cit. 2025-04-14]. Dostupné na:

static.kosice.sk/meeting/vote/CiaYgtg0rRQebhYqEZ1/EwjVbXAqyWRr2eyu1/vmkvE6lmFWjooOn/hlasovanieie150524_41_61_r.pdf

Výsledok hlasovania č. 23 - bod č. 5.1 - tlač č. 7. - Návrh na zmenu Štatútu mesta Košice prerozdelenie výnosu dane z príjmu pre mestské časti. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na:

https://static.kosice.sk/meeting/vote/8p7p3Yu9dAqFLBqKJJSU/gEoKQvjP2O6MSEXPV2/ZrDdCvq8LKKQKw/hlasovanie191124_1_25.pdf

Všeobecne záväzné nariadenie mesta Košice č. 218/2021 zo dňa 26.05.2021 o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na príležitostných trhoch a ambulatného predaja na území mesta Košice (trhový poriadok mesta Košice)

Datasey

Košice Open Data. *Komunálne voľby 2022 - zoznam zaregistrovaných kandidátov do Mestského zastupiteľstva v Košiciach* [online]. 3.10. 2022. [cit. 2025-04-10]. Dostupné na:

<https://opendata.kosice.sk/datasets/50fb18d046a14c79881b9a77c181e8b8/explore>

ČSÚ [Český statistický úrad]. *Střední stav obyvatel Prahy k 1.7. - územní srovnání* [online]. [cit. 2025-04-10]. Dostupné na: [https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-](https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM01D04-)

[objekt&pvo=DEM01D04-
PHA&skupId=3849&z=T&f=TABULKA&katalog=33155&c=v3~8__RP2024&&str=v33](https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM01D04-PHA&skupId=3849&z=T&f=TABULKA&katalog=33155&c=v3~8__RP2024&&str=v33)

ČSÚ [Český statistický úrad]. *Počet obyvatel v obcích - k 1. 1. 2024* [online]. 17.05.2024 [cit. 2025-02-25]. Dostupné na: <https://csu.gov.cz/produkty/pocet-obyvatel-v-obcich-9vln2prayv>

Štatistický úrad Slovenskej republiky. *Počet obyvateľov podľa pohlavia - obce (ročne)* [online]. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na:

https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7101rr/v_om7101rr_00_00_00_sk

Štatistický úrad Slovenskej republiky. *Počet platných hlasov pre kandidátov na starostov a primátorov podľa obcí, miest a mestských častí. In: Definitívne výsledky volieb* [online]. 21.11.2014. [cit. 2025-04-10]. Dostupné na: <https://volby.statistics.sk/oso/oso2014/oso2014/sk/tab15.html>

Hlasy pre politické subjekty. *Volby do Národnej rady Slovenskej republiky 2023* [online]. 1.10. 2023. [cit. 2025-04-10]. Dostupné na:
https://volby.statistics.sk/nrsr/nrsr2023/sk/vysledky_hlasovania_strany.html#body

Súhrnné výsledky hlasovania. *Volby do orgánov samosprávy obcí 2022* [online]. 30.10. 2022. [cit. 2025-04-10]. Dostupné na: https://volby.statistics.sk/oso/oso2022/sk/suhrnne_vysledky.html

Slovenská republika - sumárne štatistiky. *Slovenská republika* [online]. [cit. 2025-04-10]. Dostupné na: <http://www.sodbtn.sk/obce/index.php>

Záverčné práce

IRAN, Jakub. Autonomie samospráv mestských častí: prípadová studie hl. m. Prahy. Praha, 2019. 75 s. Bakalárska práca (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálnych vied, Institut politologických štúdií. Katedra politologie. Vedúci bakalárskej práce PhDr. Petr Jüptner, Ph.D. IRAN, Jakub. Autonomie samospráv mestských častí: prípadová studie hl. m. Prahy. Praha, 2019. 75 s. Bakalárska práca (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálnych vied, Institut politologických štúdií. Katedra politologie. Vedúci bakalárskej práce PhDr. Petr Jüptner, Ph.D.

SKOOG, Louise. Political conflicts - Dissent and antagonism among political parties in local government. Göteborg: University of Gothenburg , 2019. 81 s. ISBN 978-91-984547-6-5.

Zdroje z médií

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Chaos by sa mohol skončiť. Košice chystajú prvú školskú ulicu, starosta kritizuje magistrát.* Online. Korzár. 15.9. 2024 [cit. 2024-10-12]. Dostupné na:
<https://kosice.korzar.sme.sk/c/23383841/chaos-by-sa-mohol-skoncit-kosice-chystaju-prvu-skolsku-ulicu-starosta-kritizuje-magistrat.html>

TASR; OGURČÁKOVÁ, Jana; ČERMÁKOVÁ, Judita. Primátor Košíc Jaroslav Polaček zákon neporušil, rozhodla prokuratúra. Online. Korzár. 19.3.2023 [cit. 2024-10-12]. Dostupné na:
<https://kosice.korzar.sme.sk/c/23298131/primator-kosic-jaroslav-polacek-zakon-neporusil-rozhodla-prokuratura.html>

TASR. *Generálny prokurátor napadol na Ústavom súde zákon o meste Košice.* Online. Teraz.sk. 7.2.2025. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://www.teraz.sk/spravy/brief-generalny-prokurator-napadol-na/855127-clanok.html>

VRÁBEL, Jaroslav. V Košiciach vrcholí boj o rušenie mestských častí. Online. Korzár. 29.11.2013. [cit. 2025-04-19]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/7022133/v-kosiciach-vrcholi-boj-o-rusenie-mestskych-casti.html>

HAKL, Robo. Košice majú 22 častí a toľko aj úradov. Novela zákona zjednodušuje ich spájanie či rušenie. Online. Aktuality.sk. 28.3.2023. [cit. 2024-10-10]. Dostupné na:
<https://www.aktuality.sk/clanok/TuFsEim/kosice-maju-22-casti-a-tolko-aj-uradov-novela-zakona-zjednodusuje-ich-spajanie-ci-rusenie/>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. Starožitnosti z centra posielajú preč. Primátor a starosta sa vzájomne očierňujú. Online. Korzár. 2.2.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na:
<https://kosice.korzar.sme.sk/c/23277337/starozitnosti-z-centra-magistrat-posiela-prec-starosta-za-tym-vidi-spor-s-primatorom.html>

JURKOVIČOVÁ, Klaudia. Krízový režim, menej peňazí, ostré slová. Magistrát bojuje s poslancami na ďalšom fronte. Online. Korzár. 6.7.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na:

<https://korzar.sme.sk/c/23353675/krizovy-rezim-menej-penazi-ostre-slova-magistrat-bojuje-s-poslancami-na-dalsom-fronte.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. Štvrté odvolávanie nečakal, prišlo potichu. Prekvapený riaditeľ po voľbách končí. Online. Korzár. 15.12.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23095699/stvrte-odvolavanie-necakal-prislo-potichu-prekvapeny-riaditel-po-volbach-konci.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. Košice pozemky na hokejovú halu župe nepustia. Ide hľadať nové miesto. Online. Korzár. 11.5.2021. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22657396/zupa-pri-novej-hokejovej-hale-narazila-mesto-jej-pozemky-za-euro-nepusti.html?ref=av-center>

TASR. Do sporu starostu a primátora vstúpil okresný úrad. Mesto má opäť riešiť burzu starožitností. Online. Korzár. 24.7.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23361453/do-sporu-starostu-a-primatora-vstupil-okresny-urad-mesto-ma-opat-riesit-burzu-starozitnosti.html>

JABRIK, Peter. *Košický poslanec Burdiga sa vzdáva mandátu*. Online. Korzár. 21.2.2020. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22331576/burdiga-konci-v-mestskej-rade-aj-troch-komisiach.html>

JABRIK, Peter. *Spor o stopnuté odmeny vicestarostu Starého Mesta graduje. Žiada spätné doplatenie tisícok eur*. Online. Korzár. 18.11.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23412585/spor-o-stopnute-odmeny-vicestarostu-stareho-mesta-graduje-ziada-spatne-doplatenie-tisicok-eur.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Starosta v občasníku útočí na poslancov. Tvrdia, že ho vydal bez súhlasu redakčnej rady*. Online. Korzár. 11.9.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23382605/starosta-v-obcasniku-utoci-na-poslancov-tvrdia-ze-ho-vydal-bez-suhlasu-redaknej-rady.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Poslanci z Košíc vidia v starostovom konaní šikanu a bossing. Píšu prokuratúre*. Online. Korzár. 16.6.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23344743/poslanci-z-kosic-vidia-v-starostovom-konani-sikanu-a-bossing-pisu-prokurate.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Starosta šetrí na poslancoch, dostali len zlomok. Sám žiada vyše 5-tisíc za dovolenku*. Online. Korzár. 1.4.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23306624/starosta-setri-na-poslancoch-dostali-len-zlomok-sam-ziada-vyse-5-tisic-za-dovolenku.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Herečka a starosta sú v ostrom konflikte. Vychítajú si peniaze, divadlo aj outfity*. Online. Korzár. 26.7.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23362369/herecka-a-starosta-su-v-ostrom-konflikte-vycitaju-si-peniaze-divadlo-aj-outfity.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Prekvapivá prestrelka. Poláček sa pustil do Trnku, ten mu odporúča kurz z excelu*. Online. Korzár. 19.12.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23098366/napatie-sa-prehlbuje-polacek-sa-pustil-do-trnku-ten-mu-odporuca-kurz-z-excelu.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Staromestský starosta: Ide mi o krk. Djordjevič má ešebácke spôsoby*. Online. Korzár. 4.6.2021. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na:

<https://kosice.korzar.sme.sk/c/22674442/staromestsky-starosta-sa-boji-o-funkciu-ide-mi-o-krk-djordjevic-ma-estebacke-sposoby.html>

LENDEL, Michal. *Košice priškrtili mestské časti. Poláček dostáva viac peňazí, ako prišlo Šebastovciam*. Online. Korzár. 3.11.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23239400/kosice-priskrtili-mestske-casti-polacek-dostava-viac-penazi-ako-prislo-sebastovciam.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. V Bratislave sa o milióny z Bruselu podelia. Košickí starostovia sa s primátorom nedohodli. Online. Korzár. 2.8.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23200617/bratislava-dostane-miliony-z-bruselu-kosicki-starostovia-sa-s-polacekom-delit-nechcu.html>

DANKOVÁ, Elena. *Poláček zrušil poslancom a starostom voľný vstup na magistrát. Zverejnili jeho SMS*. Online. Korzár. 17.1.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23269938/polacek-zrusil-poslancom-a-starostom-volny-vstup-na-magistrat-zverejnili-jeho-sms.html>

TASR. *Kontrolór: Primátor zrejme prekročil svoje právomoci. Mesto: Vytvára dojem zaujatosti*. Online. Korzár. 7.2.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23279468/hlavny-kontrolor-primator-pravdepodobne-prekrocil-svoje-pravomoci.html>

ČERMÁKOVÁ, Judita a LENDEL, Michal. Poslanci vyjadrili primátorovi Košíc nedôveru, vedenie je definitívne v opozícii. Online. Korzár. 8.2.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23280228/nedovera-polacekovi-vyhadzov-gibodu-vedenie-kosic-je-definitivne-v-opozicii.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Poláček chce zastaviť boj o väčší kus koláča. Starostovia nemajú byť poslancami Košíc*. Online. Korzár. 24.3.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23303768/polacek-chce-zastavit-boj-o-kolac-starostovia-nemaju-byt-poslancami-kosic.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Košice majú rozpočet podľa primátora. Poslanci mu vyčítajú, že odmietol setrit'*. Online. Korzár. 30.5.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23337616/kosice-maju-rozpocet-podla-polaceka-lorinc-mu-vycita-ze-odmieta-setrit.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Akvapark v Košiciach dostal zelenú*. Online. Korzár. 9.12.2020. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22551769/akvapark-v-kosiciach-dostal-zelenu.html>

LENDEL, Michal a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Košický primátor mal konflikt s poslancami, hovoria o hulvátstve a vyhrázaní*. Online. Korzár. 29.10.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23237758/polacek-mal-konflikt-s-poslancami-na-hulvata-cez-ciaru-vyhrazanie-kritizuju.html>

DANKOVÁ, Elena. *Šéfkou košického strediska sociálnej pomoci nevedeli odvolať, poslancom sa vyhýbala, skončila sama*. Online. Korzár. 4.1.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23264212/na-riaditelku-sa-stazovali-nevedeli-ju-odvolat-poslancom-sa-vyhýbala-skoncila-sama.html>

LENDEL, Michal a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Starostovi zakázala mestská polícia vstup do utečeneckého centra, kde pomáhal*. Online. Korzár. 18.3.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na:

<https://kosice.korzar.sme.sk/c/22864720/starostu-pred-uteceneckym-centrom-zastavili-policajti-zakazali-mu-vstup.html>

JABRIK, Peter. *Staromestskí poslanci si odmietli znížiť odmeny. Zato škrtali úradu, múzeu, tržnici aj projektom*. Online. Korzár. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23447774/staromestski-poslanci-si-odmietli-znizit-odmeny-zato-skrkali-uradu-muzeu-trznici-aj-projektom.html>

DANKOVÁ, Elena. *Urážky, presádzanie, kritika o hereckých výkonoch. Na zastupiteľstve Starého Mesta to vrelo*. Online. Korzár. 27.1.2025. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23441826/urazky-presadzanie-kritika-o-hereckych-vykonoch-na-zastupitelstve-stareho-mesta-to-vrelo.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Kontrolór vyčíta košickému županovi viac právnikov i advokátov*. Online. Korzár. 21.10.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22240739/kontrolor-vycita-trnkovi-viac-pravnikov-a-externe-pravne-sluzby.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Župan Trnka: Kontrolór vedel o astronomickom nájme v Sečovciach*. Online. Korzár. 25.2.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22061663/zupan-trnka-kontrolor-vedel-o-astronomickom-najme-v-secovciach.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a LENDEL, Michal. *Poslanci vypravovali mládežnícku olympiádu z Košíc, vyslúžili si piskot*. Online. Korzár. 22.3.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22081573/poslanci-vypravovali-mladeznicku-olympiadu-z-kosic-vysluzili-si-piskot.html>

LENDEL, Michal. *Boj o miesto v Kosite: Jakubov porazil Polačeka*. Online. Korzár. 25.4. 2017. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/20516739/boj-o-flek-v-kosite-jakubov-porazil-polaceka.html>

JABRIK, Peter. *Starostove esemesky poslancovi: Spomína plyn aj Židov*. Online. Korzár. 30.1.2017. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/20445647/starostove-esemesky-poslancovi-spomina-plyn-aj-zidov.html>

LENDEL, Michal; ČERMÁKOVÁ, Judita; JABRIK, Peter a SITA. *Polaček sa snaží vyvrátiť obvinenia zo zneužívania, má výsledky z detektora*. Online. Korzár. 6.9.2018. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/20908298/tvrdenia-manzelky-proti-kandidatovi-na-primatora-preveril-pristroj-polacek-presiel-som.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Koniec spojenectvu? Trnka sa pustil do Polačeka. Hrá sa o milióny eur*. Online. Korzár. 29.10.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22520653/trnka-sa-pustil-do-polaceka-dovodom-su-miliony-eur.html>

SABO, Kristián. *Pomoc seniorom poslanci nevyriešili. Bližší je vám obvinený župan, odkázal im primátor*. Online. Korzár. 15.5.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23330370/pomoc-seniorom-poslanci-nevyriesili-blizsi-je-vam-obvineny-zupan-odkazal-im-primator.html>

JABRIK, Peter. *Župa a cestári o exšéfovi Triščovi mlčia. Kontrolór preverí jeho pozíciu i plat.* Online. Korzár. 6.8.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23367077/zupa-a-cestari-o-exsefovi-triscovi-mlcia-kontrolor-preveri-jeho-poziciu-i-plat.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Ako vy k nám, tak my k vám. Polaček si s Trnkou blokuje investície.* Online. Korzár. 25.4.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23161544/trnka-a-polacek-si-blokuje-investicie-kraj-nepri-speje-mestu-na-modernu-plavaren.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Polaček chce kontrolovať Trnku, veľké výdaje musia schváliť poslanci. Stopne to župan?.* Online. Korzár. 23.10.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23235471/polacek-chce-kontrolovat-trnku-velke-vydaje-musia-schvalit-poslanci-stopne-to-zupan.html>

HANIKOVÁ, Lenka. *Na Trnku podal za projekt v Gelnici trestné oznámenie. Zaoberá sa ním Európska prokuratúra.* Online. Korzár. 23.1.2025. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23438724/na-trnku-podal-za-projekt-v-gelnici-trestne-oznamenie-zaobera-sa-nim-europska-prokuratura.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Po streľbe na Fica sa cítil v ohrození aj župan Trnka. Na kritiku podal trestné oznámenie.* Online. Korzár. 15.1.2025. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23435640/po-strelbe-na-fica-sa-citil-v-ohrozeni-aj-zupan-trnka-na-kritika-podal-trestne-oznamenie.html>

JABRIK, Peter. *Kovačevičová hovorí o klamaní Košičanov, mesto o kampani a nezodpovednosti.* Online. Korzár. 1.7.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22952201/kovacevicova-hovori-o-klamani-kosicanov-mesto-o-kampani-a-nezodpovednosti.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Štvrté odvolávanie nečakal, prišlo potichu. Prekvapený riaditeľ po voľbách končí.* Online. Korzár. 15.12.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23095699/stvrte-odvolavanie-necakal-prislo-potichu-prekvapeny-riaditel-po-volbach-konci.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Košičkí poslanci hovoria o historickej hanbe. Primátora vinia z ohrozenia životov.* Online. Korzár. 10.12.2020. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22552465/kosicki-poslanci-hovoria-o-historickej-hanbe-primatora-vinia-z-ohrozenia-zivotov.html>

JABRIK, Peter. *Za nadávku primátorovi ho zbavili funkcií. Vidí za tým osobnú pomstu a nátlak na poslancov.* Online. Korzár. 17.9.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23385400/za-nadavku-primatorovi-ho-zbavili-funkcii-vidi-za-tym-osobnu-pomstu-a-natlak-na-poslancov.html>

JABRIK, Peter a OGURČÁKOVÁ, Jana. *Polaček obvinil Karabina. Spáva na pozemku, ktorý mesto predalo jeho združeniu.* Online. Korzár. 27.12.2021. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22809533/polacek-obvinil-karabina-spava-na-pozemku-ktory-mesto-predalo-jeho-zdruzeniu.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Ostrá polemika, nedôstojná debata. Na Pereši napokon vznikne bývanie pre rodiny v núdzi.* Online. Korzár. 17.12.2021. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22806154/ostra-polemika-nedostojna-debata-na-peresi-napokon-vznikne-byvanie-pre-rodiny-v-nudzi.html>

HAKL, Robo. *Volby 2022: Košický primátor a mestskí poslanci už zložili sľub a začali pracovať*. Online. Aktuality.sk. 11.11.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://www.aktuality.sk/clanok/BreEGen/volby-2022-kosicky-primator-a-mestski-poslanci-uz-zlozili-slub-a-zacali-pracovat/>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Mestským častiam priškrtili financie, starosta sa obrátil na prokuratúru*. Online. Korzár. 8.5.2020. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22400755/mestskym-castiam-priskrtili-financie-starosta-sa-obratil-na-prokuraturu.html>

ČERMÁKOVÁ, Judita; LENDEL, Michal a SITA. *Košický primátor vyhral boj so šéfom dopravného podniku, poslanci ho odvolali*. Online. Korzár. 13.6.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23181591/kosicki-poslanci-odvolali-z-funkcie-sefa-dopravneho-podniku-vladimira-padysaka.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Košické mestské časti chcú viac peňazí aj kompetencií*. Online. Korzár. 1.7.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22157332/kosicke-mestske-casti-chcu-viac-penazi-aj-kompetencii.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Košice hľadajú desaťtisíce neplatičov, preverujú aj udania. Primátor vidí na sídlisku sabotáž*. Online. Korzár. 5.8.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23366504/mesto-hlada-desattisice-neplaticov-preveruje-aj-udania-primator-vidi-na-sidlisku-sabotaz.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Útulok môže vyrásť na Bosákovej. Až za tri milióny eur*. Online. Korzár. 5.11.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22252896/utulok-pre-bezdomovcov-moze-vyrast-na-bosakovej-az-za-tri-miliony-eur.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Starostovia dali trestné oznámenie na Polačeka. Oklamal nás, tvrdí Kovačevičová*. Online. Korzár. 23.1.2024. [cit. 2025-03-22]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23272728/starostovia-dali-trestne-oznamenie-na-polaceka-oklamal-nas-tvrdi-kovacevicova.html>

LENDEL, Michal a ČERMÁKOVÁ, Judita. *Košice chcú vziať sídlisku pozemky pre štadión. Starosta obvinil primátora z protežovania*. Online. Korzár. 17.5.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23330385/kosice-chcu-vziat-sidlisku-pozemky-pre-stadion-starosta-obvinil-primatora-z-protezovania.html>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Lörinc vs. Polaček. Peniaze pre skejtpark poslanci schválili, primátor stopol*. Online. Korzár. 15.7.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23193980/lorinc-vs-polacek-peniaze-pre-skejtpark-poslanci-schvalili-primator-stopol.html>

JABRIK, Peter. *Z neziskovky Mestská karta unikajú traja košickí poslanci*. Online. Korzár. 28.11.2019. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22270593/z-neziskovky-mestska-karta-unikaju-traja-kosicki-poslanci.html>

MACKO, Boris. *Krajská prokuratúra rozhodla: Primátor neporušil zákon*. Online. Štandard. 19.3.2024. [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://standard.sk/601501/krajaska-prokuratúra-rozhodla-primator-neporusil-zakon>

Rozhodnutie mesta Košice. In. TASR. Mesto viac nepovolilo burzy starožitností na Hlavnej, odporúča trhovisko. Online. Regióny.sk. 2.2. 2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://regiony.zoznam.sk/mesto-viac-nepovolilo-burzy-starozitnosti-na-hlavnej-odporuca-trhovisko/>

OGURČÁKOVÁ, Jana. *Košické mestské časti nespoločujú. Radní ich chcú škrtnúť*. Online. Korzár. 17.5.2024. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22403155/kosicke-mestske-casti-nespolpracuju-radni-ich-chcu-skrtnut.html>

TASR. *Hádka kvôli UTEČENCOM? TVRDÝ odkaz ministra Mikulca primátorovi Košíc!*. Online. Plus jeden deň. 10. 3. 2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://www1.pluska.sk/regiony/kosiciam-hrozi-humanitarna-katastrofa-tvrdy-odkaz-mikulca-teatralne-vystupenie-primatora>

CABAN, Branislav. Nekonečný príbeh v Košiciach: Zníži sa počet mestských častí? Pomôcť má analýza, kráti sa však čas na zmenu v tomto volebnom období. Online. Pravda 26.3.2025 [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://spravy.pravda.sk/regiony/clanok/745781-nekonecny-pribeh-v-kosiciach-znizi-sa-pocet-mestskych-casti-pomoc-ma-analyza-krati-sa-vsak-cas-na-zmenu-v-tomto-volebnom-obdobi/>

KAROLYI, Dušan. *Košický primátor Poláček kritizuje ministerku Remišovú, že blokuje ich projekty, ministerstvo mu odpovedá, nech neklame*. Online. Denník N. 22.11.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://dennikn.sk/3118168/kosicky-primator-polacek-kritizuje-ministerku-remisovu-ze-blokuje-ich-projekty-ministerstvo-mu-odpoveda-nech-neklame/>

OGURČÁKOVÁ, Jana. Košický primátor sa vyhráždal nulou, poslanci podporili starostu Petrovčika. Online. Korzár. 21.2.2020.[cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/22331400/kosicky-primator-sa-vyhrazal-nulou-poslanci-podporili-starostu-petrovcika.html>

TASR. Košice sú v provizóriu najdlhšie od roku 2011. Návrh rozpočtu na zastupiteľstve neodzníe. Online. Korzár. 13.3.2023. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23146133/kosice-su-v-provizoriu-najdlhsie-od-roku-2011-navrh-rozpocet-na-zastupitelstve-neodznie.html?ref=av-center>

LENDEL, Michal. Okrajové časti Košíc zažívajú stavebný boom. Architekt varuje: Je to neudržateľné. Online. Korzár. 4.12.2022. [cit. 2025-03-26]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23085720/okrajove-casti-kosic-zazivaju-stavebny-boom-architekt-varuje-je-to-neudrzatelne.html>

Webové stránky

Charakteristika mesta. *Košice* [online]. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: www.kosice.sk/mesto/charakteristika-mesta

Základní informace. *Portál Hlavního města Prahy* [online]. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: https://praha.eu/zakladni_informace

Statystyka Warszawy. *Warszawa* [online]. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: <https://um.warszawa.pl/-/statystyka-warszawy-2024>

(FOP) Ing. Igor Petrovčík, IČO 33594872. Register úpadcov. [online]. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: <https://ru.justice.sk/ru-verejnost-web/pages/home.xhtml>

Komisia pre del'bu pôsobnosti medzi mesto a mestské časti 2022 – 2026. Košice. [online]. [cit. 2025-04-14]. Dostupné na: <https://www.kosice.sk/clanok/komisia-pre-delbu-posobnosti-medzi-mesto-a-mestske-casti-2022-2026>

Polo-štruktúrované rozhovory

Rozhovor s Respondentom 1 zo dňa 12. marca 2025

Rozhovor s Respondentom 2 zo dňa 13. marca 2025

Rozhovor s Respondentom 3 zo dňa 14. marca 2025

Rozhovor s Respondentom 4 zo dňa 24. marca 2025

Rozhovor s Respondentom 5 zo dňa 2. apríla 2025

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1 – počet miestnych poslancov Košice

Tabuľka č. 2 – počet poslancov obecných zastupiteľstiev Poľsko

Tabuľka č. 3 – počet miestnych poslancov Praha

Tabuľka č. 4 – komparácia miest

Tabuľka č. 5 - konflikty mestských častí s mestom

Tabuľka č. 6 – konflikty (členov) mestského zastupiteľstva a primátora mesta

Tabuľka č. 7 – konflikty s inými úrovňami

Tabuľka č. 8 – ďalšie konflikty primátora

Tabuľka č. 9 – konflikty iných aktérov

Tabuľka č. 10 – ďalšie príklady konfliktov

Tabuľka č. 11 – politické funkcie aktérov

Tabuľka č. 12 – politická príslušnosť aktérov (kandidatúra a klub v mestskom zastupiteľstve)

Tabuľka č. 13 – vzťah mestských poslancov k mestským častiam

Tabuľka č. 14 – hlasovanie o doplatení podielu dane z príjmov fyzických osôb za 2023

Tabuľka č. 15 – hlasovanie o doplatení podielu dane z príjmov fyzických osôb v rozpočte 2024

Tabuľka č. 16 – hlasovanie o zmene financovania mestských častí

Tabuľka č. 17 – hlasovanie o rozpočte 2024 (s doplatením DPFO za 2023)

Tabuľka č. 18 – hlasovanie o rozpočte 2024 (bez doplatenia DPFO za 2023)

Tabuľka č. 19 – hlasovanie o navýšení podielu DPFO (návrh mesta)

Tabuľka č. 20 – hlasovanie o navýšení podielu DPFO (návrh Košického klubu)

Tabuľka č. 21 – starostovia malých mestských častí a ich kandidatúra do mestského zastupiteľstva

Tabuľka č. 22 – členovia mestského zastupiteľstva, ktorí kandidovali na starostu mestskej časti

Tabuľka č. 23 – čo označili respondenti pri vybranom konflikte 1

Tabuľka č. 24 - čo označili respondenti pri vybranom konflikte 2

Tabuľka č. 25 – počet starostov v mestskom zastupiteľstve

Tabuľka č. 26 – odpovede respondentov k zlučovaniu mestských častí

Tabuľka č. 27 – čo označili respondenti pri probléme spolupráce úrovní

Prílohy

Príloha č.1 – spôsob výpočtu podielu dane z príjmu fyzických osôb

$$PD_{mč} = \frac{PD_m}{OB_m} \times VP_{mč} \times OB_{mč}$$

Vysvetlivky:

PD_{mč} – podiel mestskej časti na výnose dane z príjmov fyzických osôb v príslušnom mesiaci v eurách

PD_m – podiel na výnose dane z príjmov fyzických osôb poukázaný mestu v príslušnom mesiaci

OB_m – počet obyvateľov mesta k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka

VP_{mč} – percentuálny podiel pre mestskú časť

OB_{mč} – počet obyvateľov mestskej časti k 1. januáru predchádzajúceho kalendárneho roka

Výška percentuálneho podielu pre MČ je stanovená podľa kompetencií, ktoré dané MČ vykonávajú.

10,80 % pre MČ: Západ, Dargovských hrdinov, Sever, Juh, Nad jazerom, Staré Mesto, Sídliisko Ťahanovce

13,22 % pre MČ Luník IX

16,22 % pre MČ Sídliisko KVP

31,50 % pre MČ: Ťahanovce, Myslava, Krásna, Šebastovce, Poľov, Pereš, Lorinčík, Šaca, Barca, Kavečany, Vyšné Opátske, Košická Nová Ves, Džungľa²⁴⁸

²⁴⁸ Uznesenie č. 739/2017 zo dňa 24. apríla 2017 ktorým sa schvaľuje Štatút mesta Košice

Príloha č. 2 – Informovaný súhlas

Informovaný súhlas s výskumným rozhovorom

Som si vedomý toho, že rozhovor bude zaznamenávaný a nasledovne prepísaný do písomnej podoby. Prepis rozhovoru bude dôverný a bude použitý výhradne pre účely bakalárskej práce na tému: Konflikty v systéme viacúrovňového vládnutia. Prípadová štúdia mesta Košice. Zároveň som si vedomý, že zvuková a textová príloha bude slúžiť ako neverejná príloha vyššie spomenutej práce a všetky citácie, ktoré budú v rámci výsledkov výskumu použité, budú použité v anonymizovanej podobe.

Moja účasť na rozhovore je čisto dobrovoľná a kedykoľvek behom rozhovoru môžem odmietnuť odpovedať na otázky, na ktoré nechcem odpovedať. Mám taktiež právo rozhovor kedykoľvek ukončiť alebo prerušiť a svoj súhlas s rozhovorom tak vziať späť.

Súhlasím s vykonaním rozhovoru: ÁNO NIE

Po skončení rozhovoru som sa rozhodol, že si neprajem, aby boli pre účely bakalárskej práce použité nasledujúce pasáže:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Meno a podpis respondenta:

Meno a podpis autora:

Príloha č.3 – Scenár rozhovoru

Scenár polo-štruktúrovaného rozhovoru

Rozhovor na tému problémy sprevádzajúce viacúrovňové vládnutie

Tento rozhovor je súčasťou bakalárskej práce **Konflikty v systéme viacúrovňového vládnutia. Prípadová štúdia mesta Košice**, ktorá je spracovávaná na Inštitúte politologických štúdií Fakulty sociálnych vied Karlovej Univerzity.

Cieľom rozhovoru je zistiť názor aktérov podieľajúcich sa na viacúrovňovom vládnutí na vytipované príčiny, ktoré majú za následok vznik problémov pri výkone viacúrovňového vládnutia.

Rozhovor bude rozdelený do 2 blokov, v prvom bloku budú otázky pokrývať vytipované problémy a druhý na to ako prispeli tieto faktory k vzniku konkrétnych sporov.

Rozhovor bude prebiehať cca 45-60 minút a je ho možné anonymizovať.

V prípade záujmu budú respondenti oboznámení s výslednou prácou.

- Predtým než začneme, máte nejaké otázky alebo chcete niečo upresniť?

- Cítite sa viac ako poslanec MsZ alebo starosta MČ/viceprimátor, prípadne rovnako?
- Je Vám bližšia práca na MČ (starosta/poslanec MiZ/prednosta) alebo práca na meste?
*ak v minulosti bol miestnym poslancom/pracoval pre MČ

1. Všeobecné otázky

a. Financovanie MČ

V roku 2024 došlo k zmene financovania MČ, zaviedol sa nový spôsob výpočtu podielu DPFO, pevne zakotvený v Štatúte mesta Košice. Doposiaľ bola jeho výška stanovovaná v rozpočte pre nasledujúci rok, dovtedy sa valorizovalo rozdelenie z roku 2019. Nový výpočet podielu sa skladá z podielu DPFO na 1 obyvateľa mesta vynásobený percentuálnym podielom pre MČ (podľa vykonávaných kompetencií) a počtom obyvateľov MČ.

- Myslíte si, že zmena financovania MČ v porovnaní s predchádzajúcim stavom pomohla **MČ/mestu/obom/nepomohla nikomu/uškodila obom**?
- Chceli by ste k tomu ešte niečo dodať?

b. Kumulácia funkcií

Kumulácia funkcií starostu MČ a poslanca MsZ je v Košiciach celkom bežná, v poslednej dobe sa zvykne spomínať častejšie a to negatívne, napríklad citát z denníka Korzár 24.3.2024: „*Bolo by správne a spravodlivé, starosta nech sa stará o MČ, ale nemôže byť zároveň aj poslancom. Príde sem ako poslanec, ale nezaujíma ho mestská polícia, zaujímajú ho problémy v MČ a je mu úplne jedno, ako funguje mesto.*“

- Prináša podľa Vás kumulácia funkcií (starosta MČ + poslanec) pre obyvateľov prevažne pozitíva/negatíva?
- Aké by pozitíva a aké negatíva by podľa Vás prinieslo občanom keby starostovia MČ nemohli byť zároveň poslancami MsZ?
- Chceli by ste k tomu niečo dodať?

c. Možné zlučovanie MČ

O možnom zlučovaní MČ sa začalo diskutovať pred rokom, to narazilo na starostov malých MČ, posunom je odvtedy analýza dvojúrovňovej samosprávy, ktorú dalo vypracovať mesto. Motiváciou pre MsZ je tlak od poslancov NRSR, vid' citát poslanca Igora Šimka z denníka Korzár (1.10.2024): „*Z Bratislavy mestské časti stvorili, z Bratislavy ich aj zracionalizujú, ak sa starostovia, poslanci a vedenie Košíc nedohodnú,*“

- Podporujete vy osobne zlučovanie(redukciu) MČ?

- Ak áno, ktorý zo zatiaľ predstavených modelov preferujete?

- Máte záujem niečo doplniť, nejako to okomentovať?

d. Spolupráca úrovní

Výkon niektorých kompetencií vyžaduje spoluprácu mesta a MČ, napríklad pri evidencii obyvateľov, do ktorých majú prístup MČ a mesto nie, čo spôsobuje komplikácie, viď citát z denníka Korzár 5.8.2024: „Rok vyzývame MČ aby nám poskytli relevantné údaje o neplatičoch, avšak mnohé z nich nám doteraz nedodali požadované podklady. Namiesto presných dát si vymýšľajú nezmyselné právne argumenty a zneužívajú tému politicky, pričom v zmysle zákona o meste Košice a Štatútu mesta majú práve mestu Košice poskytnúť plnú súčinnosť.“

- Akou mierou sa podľa Vás podieľajú v týchto situáciách problémy spolupráce vedení mesta a MČ a akou mierou ide o zlé nastavenie systému?
- Ak si myslíte, že problém je na strane spolupráce, čo ho podľa Vás spôsobuje – **chybná komunikácia/rozdielny výklad práv. predpisov/politické dôvody?**
- Chceli by ste k tejto téme niečo doplniť?

e. Deľba kompetencií

Častou témou je aj prerozdelenie kompetencií medzi mesto a MČ, nižšie uvedené citáty ilustrujú postoj oboch strán k prípadnému prerozdeleniu kompetencií, no ani v 1 prípade doteraz nedošlo k ich naplneniu.

„V rámci štatútu Košíc sme ponúkali mestským častiam, aby od mesta prevzali niektoré kompetencie.“ – Korzár 13.4.2024

„Presadili si zmenu štatútu, dostanú viac peňazí, no odmietli prevziať kompetencie.“ – Korzár 27.3.2024

„Veľmi radi by sme si tieto kompetencie robili sami tak, aby sme sa nemuseli odkazovať pravidelne na mesto, a myslím si, že z tohto pohľadu by sme to vedeli zastrešiť omnoho efektívnejšie a promptnejšie,“ – KosiceOnline.sk 21.9.2023

„Tento návrh sme v minulosti predložili s tým, že by sme za rovnaké finančné prostriedky, ktoré mesto aktuálne míňa v našej MČ, zabezpečili lepšie výsledky. Návrh však mesto odmietlo.“ – KosiceOnline.sk 26.11.2024

- Mali by podľa Vášho osobného názoru mať MČ **viac/menej/rovnako** kompetencií ako majú v súčasnosti?
- Chceli by ste to nejako bližšie okomentovať?

f. Politická rivalita úrovní

Rivalita úrovní, v tomto prípade mesta a MČ, nie je vyrovnaná. Keďže mesto je nadradené MČ, napríklad v ich financovaní, ktoré prebieha z rozpočtu mesta. Rivalitu naznačovali viacerí starostovia počas niektorých sporov s vedením mesta, vid' nasledujúce citáty:

„Úspech starostov mu leží v žalúdku a radšej by bol, keby sa im nič nedarilo. Má moc to pokaziť, tak ju využil, aby ukázal, kto je tu pán.“ – Korzár 2.2.2024

„Ide o situáciu, ktorá sa za 33 rokov fungovania mesta ešte nestala, keďže primátor mestské časti nevníma ako partnerov, ale ako súperov.“ – Korzár 16.1.2024

„Vôbec ma neprekvapuje, že pán primátor bojkotuje ďalší projekt z dielne mestskej časti, robí to pravidelne už štyri roky.“ Korzár 15.7.2023

- Aký vplyv má podľa Vás súperenie úrovní na vznik problémov pri spolupráci?
- Vnímate vy osobne, že existuje pretrvávajúce súperenie medzi úrovňami?
- Akou mierou podľa Vás využívajú aktéri spory ako nástroj politického boja?
vôbec/mierne/často

2. Konkrétne spory

Spor 1: Nevyplatenie podielových daní

Po tom čo došlo ku kráteniu podielových daní MČ – od septembra do decembra 2023, čo mesto argumentovalo kompetenciu primátora presúvať položky v rozpočte do sumy 2 mil. €. Celkovo šlo o 1,4 milióna eur, ktoré neboli krátené rovnomerne, voči čomu sa MČ ohradzovali. Pokračovalo to nevykonaním uznesenia MsZ o doplatení týchto peňazí, ktoré bolo schválené a signované. Vyústením sporu bolo podanie podnetu na krajskú prokuratúru, trestným oznámením na primátora, symbolickým vyslovením nedôvery primátorovi a kritikou postupu mesta hlavným kontrolórom. Tento konflikt sa tiahol vyše pol roka a ovplyvňoval aj zostavovanie rozpočtu mesta na rok 2024.

Vyjadrite sa prosím, akou mierou podľa Vás vplývajú vybrané faktory na vznik daného konfliktu v tabuľke nižšie.

Tabuľka spor 1

Vplyv	žiadny	mierny	výrazný
-------	--------	--------	---------

Starý spôsob financovania MČ			
Deľba kompetencií			
Kumulácia funkcií			
Súperenie úrovní			
Problém spolupráce úrovní			
Osobné konflikty aktérov			
Chyba komunikácie			

- Napadá Vám iná príčina, ktorú by ste chceli spomenúť?

- Chceli by ste to nejako okomentovať?

Spor 2: Burza starožitností

Odmietavé stanovisko mesta na konanie burzy starožitností spoluorganizované MČ Staré mesto vyústilo v konflikt medzi MČ Staré mesto a mestom. Starosta kritizoval povinnosť mesta povoľovať podujatia (spolu)organizované MČ na území MČ a označil to za pomstu primátora starostom MČ. Mesto reagovalo obvinením starostu, za dlh jeho osoby voči mestu (v tej dobe už zaniknutý). Po medializácii prípadu a spustení petície ponúklo mesto organizátorovi iné (menej atraktívne) miesto. Po zamietavom stanovisku na opätovné podanie žiadosti sa MČ odvolala a bola úspešná. Konflikt sa medzitým ukončil dohodou s organizátorom.

Vyjadrite sa prosím, akou mierou podľa Vás vplyvajú vybrané faktory na vznik daného konfliktu v tabuľke nižšie.

Tabuľka spor 2

Vplyv	žiadny	mierny	výrazný
Starý spôsob financovania MČ			

Deľba kompetencií			
Kumulácia funkcií			
Súperenie úrovní			
Problém spolupráce úrovní			
Osobné konflikty aktérov			
Chyba komunikácie			

- Napadá Vám iná príčina, ktorú by ste chceli spomenúť?

- Chceli by ste sa k tomu ešte nejako vyjadriť?

Príloha č.4 – Projekt bakalárskej práce

Univerzita Karlova v Praze
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
Institut politologických studií
Katedra politologie

Projekt bakalárskej práce

Predpokladaný názov: **Konflikty v systéme viacúrovňového
vládnutia. Prípadová štúdia mesta Košice**

Vedúci práce: PhDr. Petr Jüptner, PhD.

Autor: Oliver Kováč

Názov práce: Konflikty v systéme viacúrovňového vládnutia. Prípadová štúdia mesta Košice

Thesis name: Conflicts in Multilevel governance. A case study of the city of Košice

Kľúčové slová: viacúrovňové vládnutie, miestna samospráva, lokálna politika, mestské časti, konflikty, politické strany, Košice

Key words: multilevel governance, local self-administration, local politics, city districts, conflicts, political parties, Košice

Úvod

Konflikty medzi úrovňami vo viacúrovňovom vládnutí nie sú veľmi diskutovanou témou v rámci odbornej diskusie (Kosow 2024, Xu 2021), pričom konfliktom na lokálnej úrovni nie je venovaných veľa príspevkov. V česko-slovenskom prostredí sa tejto problematike venuje len minimum pozornosti. Avšak podľa môjho názoru je táto téma zaujímavá a stojí za skúmanie. Koncept viacúrovňového vládnutia sa začal využívať v druhej polovici 20. storočia, v krajinách bývalého východného bloku implementovaný až v 90. rokoch. Nastupuje v spojení s reformou verejnej správy, resp. decentralizáciou, ktorá nastáva s dôrazom postkomunistických krajín na demokratizáciu spoločnosti. Vzťah medzi úrovňami je nerovnomerný, kde nižšie úrovne nie sú priamo podriadené vyšším, avšak vyššia úroveň má silnejšie páky na nižšie úrovne, teda dochádza k mocenskému súboju úrovni. Existuje predpoklad, že výsledkom viacúrovňového vládnutia bude vznik konfliktov alebo kompromisných dohôd, z ktorých bude ťažiť každá strana, no nedôjde k vyriešeniu problému.²⁴⁹ Skúmanie toho, čo ovplyvňuje vznik konfliktov je dôležité z dôvodu zistenia, či (a ako) sa im dá predchádzať a teda zefektívniť výkon viacúrovňového vládnutia. Je vhodné zamerať sa na najnižšiu úroveň vládnutia, teda konflikty v rámci dvojúrovňovej miestnej samosprávy. Vhodným príkladom je mesto Košice, ktoré sa v médiách veľmi často spomína v súvislosti s konfliktami medzi mestom a mestskými časťami²⁵⁰.

Košice sú (okrem zákona o obecnom zriadení²⁵¹) spravované samostatným zákonom²⁵², ktorý určuje dvojúrovňovú správu. Na jeho základe bolo vytvorených 22 mestských častí (MČ). V súčasnosti ich počet, hranice, kompetencie a financovanie stanovuje štatút mesta²⁵³. MČ sú najnižšou úrovňou, sú najbližšie k ľuďom, teda vedia efektívnejšie reagovať na potreby ľudí a dávajú dostatočný priestor na

²⁴⁹PETERS, B. GUY; PIERRE, JON; BACHE, Ian a FLINDERS, Matthew. Multi-level Governance and Democracy: A Faustian Bargain? Online. In: Multi-level Governance. Oxford University Press, 2004, s. 75-90. ISBN 9780199259250. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/0199259259.003.0005>. [cit. 2024-10-17].

²⁵⁰napr. OGURČÁKOVÁ, Jana. Chaos by sa mohol skončiť. Košice chystajú prvú školskú ulicu, starosta kritizuje magistrát Korzár [online]. 2024 [cit. 2024-10-12]. Bratislava: Petit Press. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23383841/chaos-by-sa-mohol-skoncit-kosice-chystaju-prvu-skolsku-ulicu-starosta-kritizuje-magistrat.html>

TASR; OGURČÁKOVÁ, Jana; ČERMÁKOVÁ, Judita. Primátor Košíc Jaroslav Polaček zákon neporušil, rozhodla prokuratúra. Korzár - Košice [online]. Bratislava: Petit Press, 2024 [cit. 2024-10-12]. Dostupné na: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/23298131/primator-kosic-jaroslav-polacek-zakon-neporusil-rozhodla-prokuratura.html>

²⁵¹ Zákon 369/1990 Zb. - ZÁKON Slovenskej národnej rady o obecnom zriadení

²⁵² Zákon 401/1990 Zb. - ZÁKON Slovenskej národnej rady o meste Košice

²⁵³ ŠTATÚT MESTA KOŠICE

občiansku participáciu, čo sú jedny z dôvodov vytvárania sub-lokálnych úrovní.²⁵⁴ Dôvodov využívania viacúrovňového vládnutia je viacero a navzájom sa kombinujú, napr. regionálna identita, efektivita riadenia, či globalizácia ekonomiky.²⁵⁵ To sa dá vnímať aj v súvislosti s viacúrovňovou správou mesta, kde decentralizácia a zavádzanie sublokálnych úrovní súvisí so snahou dať ľuďom väčšiu možnosť participácie na rozhodovaní o ich časti mesta. Pričom základom lokálnej úrovne vládnutia je lokálna autonómia, lokálna demokracia a efektivita.²⁵⁶ To môže priniesť napríklad efektívnejšie poskytovanie verejných služieb, keďže lepšie poznajú miestne pomery, pričom potreba konkrétnych služieb môže byť v jednotlivých častiach mesta rôzna s ohľadom na charakter a štruktúru jednotlivých MČ. Lokálna úroveň vládnutia je jedným zo základných prvkov demokracie a má mať garantovanú slobodu vo vzťahu k zásahom vyššej úrovne vlády, pričom má právo na adekvátne financovanie svojej činnosti.²⁵⁷ Avšak sub-lokálne úrovne napriek svojim kompetenciám a právam nikdy nie sú plne autonómne²⁵⁸ a vždy zostávajú nejakým spôsobom (finančne) závislé na vyššej úrovni. MČ majú presadzovať záujmy ich obyvateľov, zatiaľ čo mesto presadzuje celomestské záujmy, to ich môže vystavovať do konfliktnej situácie. Väčšina týchto konfliktov prebieha na pôde mestského zastupiteľstva (MsZ), keďže veľká časť starostov je zároveň aj poslancami MČ. Často sa tieto konflikty týkajú MČ, teda ich financovania, redukcie, kompetencií či spolupráce s mestom. Čo však ovplyvňuje vznik týchto konfliktov nie je jasné.

Najviac mediálnej pozornosti sa venovalo konfliktu ohľadom nevyplatenia časti podielových daní mestským časťami. Mesto odkazujúce na finančnú situáciu krátilo od septembra do decembra 2023 financie MČ, čo argumentovalo kompetenciu primátora presúvať položky v rozpočte do sumy 2 mil. €. Celkovo šlo o 1,4 milióna eur, ktoré neboli krátené rovnomerne, voči čomu sa MČ ohradzovali. Ďalším konfliktným bodom bolo nevykonanie uznesenia MsZ o doplatení týchto peňazí, ktoré bolo schválené a signované. To vyústilo k podaniu podnetu na krajskú prokuratúru, trestným oznámením na primátora, symbolickým vyslovením nedôvery primátorovi a kritikou postupu mesta hlavným kontrolórom. Dôsledkom tohto konfliktu je nový kľúč financovania MČ, ktorého vznik avizovala rada starostov po začiatku konfliktu. Konflikt mal vplyv aj pri jednaní o rozpočte, ktorý bol schválený až začiatkom júna, pretože neexistovala zhoda medzi starostami MČ (zastúpenými vo všetkých kluboch) a vedením mesta na doplatení krátených peňazí.

Ďalším príkladom je konflikt ohľadom konania burzy starožitností. Konfliktným bodom sa stalo nepovolenie konania „burzy starožitností“ na Hlavnej ulici, ktorý spoluorganizuje MČ Staré mesto. Mesto vydalo na rok 2024 zamietavé stanovisko k záberu verejného priestranstva, z odôvodnením nevhodnosti na danom mieste a bezpečnosti iných akcií s odvolaním sa na všeobecne záväznú nariadenie (VZN) č. 218/2021. Burza sa na danom mieste konala pravidelne od roku 2019, bez námietok Krajského pamiatkového úradu. Fungovanie burzy a vedenie mesta je od r.2019 rovnaké, pričom burza VZN č. 218/2021 doposiaľ spĺňala. Podľa organizátora bolo vhodnejšie pripomenovať

²⁵⁴ LÖHMUS, Mikk. Local Autonomy and Territorial Decentralisation in Capital Cities. Administrative Culture. Ragnar Nurkse School of Innovation and Governance, Tallinn University of Technology, 2008, s. 67-68, IX/2008(1), 60-83.

²⁵⁵ DANČÁK, Břetislav a HLOUŠEK, Vít (eds.). Víceúrovňové vládnutí v Evropě: zkušenosti, problémy a výzvy. Výzkum. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 9788021044586

²⁵⁶ LÖHMUS, Mikk. Local Autonomy and Territorial Decentralisation in Capital Cities. Administrative Culture. Ragnar Nurkse School of Innovation and Governance, Tallinn University of Technology, 2008, s. 67-68, IX/2008(1), 60-83.

²⁵⁷ European Charter of Local Self-Government (ETS No. 122)

²⁵⁸ JOSÉ GRIN, Eduardo; HERNÁNDEZ-BONIVENTO, José a LUIZ ABRUCIO, Fernando. Intra-municipal decentralization: going below traditional tiers of government. Online. In: TELES, Filipe (ed.). Handbook on Local and Regional Governance. Edward Elgar Publishing, 2023, s. 375-391. ISBN 9781800371200. Dostupné z: <https://doi.org/10.4337/9781800371200.00037>. [cit. 2024-10-17].

výhrady aby mohli byť odstránené. Starosta MČ Staré mesto to vidí ako osobnú pomstu primátora a prekáža mu, že mesto musí schváliť akcie organizované MČ. Mesto reagovalo obvinením starostu, za dlh jeho osoby voči mestu (v tej dobe už zaniknutý). MČ medzitým podala novú žiadosť, so zamietavým stanoviskom, voči čomu podala odvolanie. Po medializácii prípadu a spustení petície ponúklo mesto organizátorovi iné (menej atraktívne) miesto. Konflikt sa posunul rozhodnutím Okresného úradu, ktorý zrušil zamietavé stanovisko a vrátil žiadosť mestu na nové prerokovanie. Mesto reagovalo, že medzitým došlo k dohode s organizátorom na inom mieste konania, a teda došlo k uzavretiu konfliktu.

V súčasnosti sa pozornosť v politologickom, verejno-správnom, ekonomickom a právnom výskume týkajúcom sa dvojúrovňovej samosprávy Košíc venuje iba MČ, a to v súvislosti s ich právnym postavením, ale hlavne s ich redukciami, resp. rušením. V Košiciach sa dlhodobo diskutuje o možnosti redukcii príliš veľkého počtu MČ ako v odbornej verejnosti²⁵⁹, tak aj v tlači a na pôde NRSR²⁶⁰. Iným problémom košickej dvojúrovňovej samosprávy sa veľa pozornosti nevenuje. Celkové poznanie ohľadom konfliktov vo viacúrovňovej samospráve je v česko-slovenskom prostredí minimálne a konfliktom v medzi úrovňami samosprávy nie je venovaná takmer žiadna pozornosť (okrem mediálnej). Nie je pritom zjavné, aké premenné vznik konfliktov ovplyvňujú. Ich identifikácia by pomohla, v prípade snahy o elimináciu týchto konfliktov v budúcnosti, preto som sa rozhodol venovať sa jej v tejto bakalárskej práci.

Cieľ práce

Cieľom tejto bakalárskej práce je identifikovať, ktoré premenné sa ako podieľajú na vzniku konfliktov medzi úrovňami miestnej samosprávy.

Metodológia

Výskumný dizajn bakalárskej práce bude prípadová štúdia, keďže ide o najvhodnejšie riešenie pre daný typ práce. Prípadová štúdia je zameraná na detailnú hĺbkovú analýzu jedného prípadu so zohľadnením celkového kontextu, jej cieľom je poskytnúť súhrnný obraz celého problému.²⁶¹ Prípacom v tejto práci bude mesto Košice a jeho mestské časti, respektíve ich vedenia. Predmetom výskumu je konflikt v dvojúrovňovej miestnej samospráve, teda konflikt medzi vedením mesta

²⁵⁹ CSACHOVÁ, Stela. Konsolidácia mestských častí v meste Košice – teoretické východiská a postoje verejných aktérov. *Acta Politologica*, 2016, 8(1), 69–85. ISSN 1803–8220.

CSACHOVÁ, S. and VIŠŇOVSKÝ, M. Typizácia mestských častí mesta Košice pre potreby reformy administratívneho členenia – zhodnotenie stavu a diskusií. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, 2013, 57(2), 165–194. ISSN 1338–6034.

KUBOVÁ, V. Návrh reorganizácie administratívneho členenia mesta Košice. 2015. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Prírodovedecká fakulta, Ústav geografie, 87 s. Vedúci diplomovej práce: RNDr. Stela Csachová, PhD.

²⁶⁰ VRÁBEL, J. V Košiciach vrholí boj o rušenie mestských častí. *Korzár* [online]. Bratislava: Petit Press, 2013 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <https://kosice.korzar.sme.sk/c/7022133/v-kosiciach-vrholi-boj-o-rusenie-mestskych-casti.html>

HAKL, R. Košice majú 22 častí a toľko aj úradov. *Novela zákona zjednodušuje ich spájanie či rušenie*. *Aktuality.sk* [online]. Bratislava: Ringier Slovakia Media s.r.o., 2023 [cit. 2024-10-10]. Dostupné z: <https://www.aktuality.sk/clanok/TuFsEim/kosice-maju-22-casti-a-tolko-aj-uradov-novela-zakona-zjednodusuje-ich-spajanie-ci-rusenie/>

LÖRINCOVÁ, K. Poslanci parlamentu by mohli navrhnúť racionalizáciu počtu mestských častí Košíc. *SITA* [online]. Bratislava: Slovenská informačná a tlačová agentúra, 2024. [cit. 2024-10-10]. Dostupné z: <https://sita.sk/poslanci-parlamentu-by-mohli-navrhnut-racionalizaciu-poctu-mestskych-casti-kosic/>

²⁶¹ DRULÁK, Petr. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, str. 35-36

(primátor, jeho námestníci) a vedením mestských častí (starosta, poslanci MsZ za danú MČ, zástupca starostu).

Výskum sa zameria na identifikáciu vplyvu premenných vplývajúcich na vznik konfliktov medzi mestom a MČ. Na základe predvýskumu boli identifikované nasledovné premenné: inštitucionálne aspekty (súčasný stav dvojúrovňovej správy – počet, kompetencie, financovanie MČ), politické pozadie aktérov konfliktu, osobné spory aktérov, kumulácia funkcií alebo sa jedná o štepenie v dimenzii mesto – MČ (centralizácia – decentralizácia).

Premenné	Spôsob zisťovania
inštitucionálne aspekty	porovnanie s vybranými mestami, analýza zápisníc zo zasadnutí MsZ, analýza zákonov a štatútu mesta, polo-štruktúrovaný rozhovor
osobné spory aktérov konfliktu	analýza médií, analýza zápisníc zo zasadnutí MsZ, polo-štruktúrovaný rozhovor
politické pozadie aktérov konfliktu	Štatistický úrad SR, iné internetové zdroje
Štepenie mesto - MČ	polo-štruktúrovaný rozhovor, analýza zápisníc zo zasadnutí MsZ, analýza médií, Štatistický úrad SR, rozhovor s odborníkmi
Kumulácia funkcií	polo-štruktúrovaný rozhovor, analýza zápisníc zo zasadnutí MsZ, rozhovor s odborníkmi

Časový rámec výskumu bude aktuálne volebné obdobie (2022-2026), okrajovo aj porovnanie s predošlými 2 volebnými obdobiami (2018-2022; 2014-2018). Voľba časového rámca bola zvolená tak, aby bolo možné identifikovať možnosť vplyvu osobných konfliktov obmenou na volených pozíciách. Zvolenie 3 volebných období reflektuje málo zmien vo vedení mesta a MČ po posledných voľbách, v porovnaní s voľbami v r.2018, po ktorých došlo k výrazným zmenám.

V tejto práci bude využitý empiricko-analytický prístup²⁶². Na zistenie vplyvu premenných bude potrebné urobiť analýzu konkrétnych konfliktov. Tá prebehne na základe analýzy dokumentov mesta, analýzou médií a rozhovorom s aktérmi konfliktu. Analýza médií je hlavným pilierom pre skúmanie existencie osobných konfliktov a početnosti konfliktov medzi úrovňami v minulosti. Dokumenty mesta ako štatút, VZN, uznesenia a zápisnice MsZ a MiZ budú získavané z webových stránok, prípadne dôjde k ich vyžiadaniu. Pre zistenie politického pozadia aktérov konfliktu budú využívané dáta Štatistického úradu SR a vlastné dáta získané z iných internetových zdrojov. Rozhovor s aktérmi konfliktu je nutný pre nestrannú analýzu konfliktu. Vzhľadom na povahu práce, pôjde o polo-štruktúrovaný, individuálny rozhovor vedený tvárou v tvár. Rozhovor bude prebiehať podľa vopred zadaných štruktúry, ktorá bude sledovať cieľ práce. Polo-štruktúrovaný rozhovor bol zvolený na základe potreby meniť poradie otázok, niektoré otázky vynechať, resp. pridať doplnujúce otázky²⁶³. Scenár bude sledovať cieľ výskumu a zameria sa na zistenie názorov aktérov na konkrétne konflikty, teda aké premenné podľa nich vytvárajú podmienky na vznik konfliktov, čo by ich pomohlo eliminovať a akú váhu prikladajú konkrétnym premenným (identifikované predvýskumom). Voľba respondentov predpokladá vyvážené zastúpenie oboch strán konfliktov, t. j. vedenie mesta a vedenie MČ. Cieľom je urobiť rozhovor s 4 (ideálne 6) aktérmi. Ideálnymi respondentmi by boli najaktívnejší účastníci konfliktov, teda primátor mesta Košice Jaroslav Polaček, starosta MČ Sídliisko KVP Ladislav

²⁶² ŘÍCHOVÁ, Blanka. Přehled moderních politologických teorií: [empiricko-analytický přístup v soudobé politické vědě]. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-177-8.

²⁶³ REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.

Lörinc, starosta MČ Staré mesto Igor Petrovčík a viceprimátorka Lucia Gurbáľová. V prípade odmietnutia niektorého z respondentov bude žiadúce nahradenie iným respondentom, ktorý má podobné postavenie ako pôvodný respondent – (napr. iný starosta MČ a zároveň poslanec MsZ, viceprimátor, riaditeľ magistrátu). Pre doplnenie informácií je žiadúce vykonanie rozhovoru s odborníkmi zaoberajúcimi sa problematikou mestských častí a viacúrovňového vládnutia.

Štruktúra práce

Úvod a metodológia

1. Teoretické a kontextuálne zakotvenie práce
 - 1.1.1. Viacúrovňové vládnutie a jeho problémy
 - 1.1.2. Konflikty vo viacúrovňovom vládnutí a samospráve
 - 1.1.3. Viacúrovňová správa miest (hlavné mestá) a lokálna autonómia
 - 1.1.4. Zadefinovanie typu dvojstupňovej samosprávy podľa Löhmsa
 - 1.2. Dvojúrovňová samospráva Košíc
 - 1.3. Komparácia s vybranými mestami
 - 1.3.1. Varšava
 - 1.3.2. Praha
2. Analýza konfliktov
 - 2.1. Popis konfliktov
 - 2.2. Rozbor zápisníc MsZ
 - 2.3. Rozbor tlače
 - 2.4. Analýza rozhovorov
 - 2.5. Zhmutie výsledkov
3. Záver
4. Použitá literatúra
5. Prílohy

Pre teoretické zakotvenie tejto práce bude potrebné použiť literatúru (vrátane prípadových štúdií) týkajúcu sa viacúrovňového vládnutia (multilevel governance) (Bache et al. 2007, Dančák a Hloušek 2007) a problémov, ktoré ho sprevádzajú, literatúru zaoberajúcu sa konfliktmi vo viacúrovňovom vládnutí a pri správe viacúrovňových (hlavných) miest (Xu 2021, Kosow 2024), literatúru venujúcu sa mestským častiam (Löhmus 2008, Pratchett 2004) a štepeniu. Okrem toho bude vhodné zamerať sa aj na texty zaoberajúce sa mestom Košice ako napríklad redukcia MČ (Csachová 2016, Csahová a Višňovský 2013, Kubová 2015).

Použitá literatúra

- BACHE, Ian; FLINDERS, Matthew a PHYTHIAN, Mark. Multi-level governance. Online. *International Studies Review*. 2007, roč. 9, č. 2, s. 304-304. ISBN 9780199259250. ISSN 1521-9488.
- DANČÁK, Břetislav a HLOUŠEK, Vít (eds.). Víceúrovňové vládnutí v Evropě: zkušenosti, problémy a výzvy. Výzkum. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 9788021044586
- PETERS, B. GUY; PIERRE, JON; BACHE, Ian a FLINDERS, Matthew. Multi-level Governance and Democracy: A Faustian Bargain? Online. In: *Multi-level Governance*. Oxford University Press, 2004, s. 75-90. ISBN 9780199259250. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/0199259259.003.0005>.

- LÖHMUS, Mikk. *Local Autonomy and Territorial Decentralisation in Capital Cities. Administrative Culture*. Ragnar Nurkse School of Innovation and Governance, Tallinn University of Technology, 2008, s. 67-68, IX/2008(1), 60-83.
- ILLNER, Michal, Hellmut WOLLMANN a Harald BALDERSHEIM. *Local democracy in post-communist Europe*. Opladen: Leske + Budrich, 2003, 338 p. ISBN 3810031925.
- HLEPAS, Nikolaos Komninos. *Sub-municipal governance in Europe: decentralization beyond the municipal tier*. New York, NY: Springer Berlin Heidelberg, 2017. ISBN 978-3-319-64724-1.
- VYKOUPILOVÁ, Hana. Víceúrovňové vládnutí v Evropě: Koncepce, modely, typy. In: DANČÁK, Břetislav a Vít HLOUŠEK, ed. *Víceúrovňové vládnutí v Evropě: zkušenosti, problémy a výzvy*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. s. 13 – 27. ISBN: 978-80-2104458-6.
- JOSÉ GRIN, Eduardo; HERNÁNDEZ-BONIVENTO, José a LUIZ ABRUCIO, Fernando. *Intra-municipal decentralization: going below traditional tiers of government*. Online. In: TELES, Filipe (ed.). *Handbook on Local and Regional Governance*. Edward Elgar Publishing, 2023, s. 375-391. ISBN 9781800371200. Dostupné z: <https://doi.org/10.4337/9781800371200.00037>.
- Xu, J. *Conflicts in multi-level governance: an analysis of international climate policy implementation at the sub-national level*. *Global Public Policy and Governance*. 2021, 1(3), 401-420. Dostupné z: doi.org/10.1007/s43508-021-00029-4
- KOSOW, Hannah a WASSERMANN, Sandra. *Conflicts in the inter-municipal management of commercial areas – a case study using cognitive-affective mapping*. Online. *European Planning Studies*. 2024, roč. 32, č. 6, s. 1273-1294. ISSN 0965-4313. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/09654313.2023.2298297>
- DOERING, Jan; SILVER, Daniel a TAYLOR, Zack. *The Spatial Articulation of Urban Political Cleavages*. Online. *Urban Affairs Review*. 2021, roč. 57, č. 4, s. 911-951. ISSN 1078-0874. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1078087420940789>. [cit. 2024-10-21].
- COLLINS, William P. *Race and Political Cleavage*. Online. *Journal of Black Studies*. 1980, roč. 11, č. 1, s. 121-136. ISSN 0021-9347. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/002193478001100106>. [cit. 2024-10-21].
- CSACHOVÁ, Stela. *Konsolidácia mestských častí v meste Košice – teoretické východiská a postoje verejných aktérov*. *Acta Politologica*, 2016, 8(1), 69–85. ISSN 1803–8220.
- CSACHOVÁ, S. and VIŠŇOVSKÝ, M. *Typizácia mestských častí mesta Košice pre potreby reformy administratívneho členenia – zhodnotenie stavu a diskusií*. *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, 2013, 57(2), 165–194. ISSN 1338–6034.
- KUBOVÁ, V. *Návrh reorganizácie administratívneho členenia mesta Košice*. 2015. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Prírodovedecká fakulta, Ústav geografie, 87 s. Vedúci diplomovej práce: RNDr. Stela Csachová, PhD.
- European Charter of Local Self-Government (ETS No. 122)
- Zákon 401/1990 Zb. - ZÁKON Slovenskej národnej rady o meste Košice
- Zákon 369/1990 Zb. - ZÁKON Slovenskej národnej rady o obecnom zriadení
- Štatút mesta Košice